

«АГРЕСІЯ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ – МОРАЛЬНИЙ ТЕСТ ДЛЯ ЦИВІЛІЗОВАНОГО СВІТУ...»

ВИСТУП ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ПЕТРА ПОРОШЕНКА НА ЗАГАЛЬНИХ ДЕБАТАХ 70-ї СЕСІЇ ГЕНЕРАЛЬНОЇ АСАМБЛЕЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ

Шановний пане Голово, шановні колеги, пані та панове! Від імені України я щиро вітаю вельмишановного пана Могенса Ліккетогфта із обранням на посаду Голови 70-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН. Я бажаю Вам, пане Голово, успіхів у Вашій діяльності в цей важливий історичний момент.

Наше майбутнє значною мірою залежатиме від результатів нинішньої сесії і наших колективних рішень — або ми виберемо шлях миру, безпеки і прав людини, або поринемо в метушню нових гібридних воєн, хаосу і страждань.

Пане Голово! В момент ювілею Організації я пишаюсь тим, що говорю від імені одного із членів-засновників ООН. Держави, яка в 1945 році брала активну участь у конференції в Сан-Франциско, робила внесок у заснування ООН і заклала основи для її діяльності. Держави, яка додала багато чого у Сан-Франциско і сформувала серце Статуту ООН — Цілі та Принципи Організації.

На жаль, я також виступаю від імені держави-члена ООН, яка в даний час потерпає від жорстокого приниження основних цілей і принципів Статуту ООН.

Заява про приєднання України до Організації Об'єднаних Націй як одного із членів-засновників, яка була проголошена на конференції в Сан-Франциско, зазначала: «Україна неодноразово була об'єктом кривавих навал загарбників, що протягом століть прагнули за-

хопити її територію...».

Прошло багато часу з цієї історичної події, але сьогодні я повинен нагадати, що моя країна стала об'єктом зовнішньої агресії.

Цього разу агресором є Росія — наша сусідня країна, колишній стратегічний партнер, який юридично зобов'язувався поважати суверенітет, територіальну цілісність і недоторканність кордонів України.

Ця країна була гарантом безпеки України згідно з Будапештським меморандумом, у результаті якого нашій країні були надані гарантії безпеки в обмін на добровільну відмову від третього ядерного арсеналу в світі. Більш того, ця держава є постійним членом Ради Безпеки ООН, якому доручено підтримувати міжнародний мир та безпеку відповідно до Статуту ООН.

У лютому 2014 року Росія провела відкриту і нічим не спровоковану агресію проти нашої держави, окупувавши й анексувавши Крим. Відкрито та грубо порушивши міжнародне право, Статут ООН та шокувавши всю світову спільноту.

Я глибоко вдячний делегаціям більшості держав-членів нашої Організації, які минулого року підтримали резолюцію Генеральної Асамблеї ООН під назвою «Територіальна цілісність України», що засудила російську незаконну анексію Криму.

Шкода, що після цього чіткого вироку міжнародного співтовариства Росія не тільки не повернулася в рамки цивілізованого міжнародно-правового поля, а й почала нову

бездумну військову авантюру — на цей раз на Донбасі.

Незважаючи на те, що Росія досі відмовляється офіційно визнати своє пряме військове вторгнення, сьогодні немає сумнівів у тому, що це — агресивна війна проти моєї країни.

Для того, щоб ввести в оману міжнародну спільноту, російська влада наказує знімати шеврони своїх військовослужбовців і розпізнавальні знаки військової техніки, відрикатись від своїх солдатів, захоплених на полі бою, цинічно використовувати мобільні крематорії, щоб усунути сліди своїх злочинів на українській землі.

Я хотів би підкреслити: це — не громадянська війна і не внутрішній конфлікт.

Українські території, окуповані Росією в Криму та на Донбасі, становлять близько 44 тисяч квад-

ратних кілометрів. Мільйони українців опинилися під окупацією.

Мета цієї війни — змусити український народ відмовитись від свого суверенного вибору щодо побудови вільної, демократичної і процвітаючої європейської держави.

Все це відбувається на тлі зрадницької риторики про братні народи, спільну історію, пов'язані мови та «приречене» спільне майбутнє.

Насправді, ми маємо справу з бажанням повернутися до імперських часів із сферами впливу, відчайдушною спробою самоствердитися за рахунок інших.

Російська агресія проти моєї країни триває вже більше 20 місяців через фінансування терористів і найманців і постачання зброї та технічного обладнання незаконним збройним формуванням на Донбасі.

(Продовження на 4-й стор.)

ДЕМАРШ — ЇХНІЙ І НАШ

Російська делегація залишила зал Генеральної Асамблеї ООН під час виступу Президента України Петра Порошенка на саміті зі сталого розвитку. Нагадаємо, 28 вересня у Нью-Йорку на 70-й сесії Генеральної Асамблеї ООН стартували щорічні загальні дебати, які триватимуть до 3 жовтня.

«Ми покинули зал на знак протесту проти відверто політизованої та агресивної промови, яка абсолютно не відповідала заявленій темі саміту», — розповів ТАСС високопоставлений російський дипломат.

Втім, один делегат з Росії все ж залишився в залі. Російська сторона пояснила, що «має звичку слухати своїх опонентів і не залишати їхні виступи зовсім без уваги».

Черговий демарш російська делегація, яка залишила зал Генасамблеї ООН перед виступом Петра Порошенка, могла зробити лише в паніці. Таку оцінку висловив у коментарі українським ЗМІ постійний представник України при ООН Юрій Сергєєв, передає власний кореспондент «Укрінформ».

У цьому зв'язку Ю. Сергєєв підкреслив, що росіянам нема чого сказати, «у них немає аргументів». Він зауважив, що зараз російська делегація має відчувати «все більшій сором», особливо після виступу президента Путіна в ООН, з якого в залі багато хто «просто сміявся». Водночас, як підкреслив Сергєєв, виступ Петра Порошенка кілька разів переривався аплодисментами.

* * *

Тією ж монетою відплатили російській стороні й українці: «Наша делегація вийшла із зали під час виступу російського президента Путіна, на балконі перед ним був розгорнутий прапор України з Іловайська, нехай бачить», — написав у Твіттері постійний представник України при ООН Юрій Сергєєв.

Це — прапор загиблого під Іловайськом українського воїна, бойовий український прапор, прошитий осколками російських снарядів. «Це — військовий злочин, який не має терміну давності і не передбачає виступу президента цієї країни в стінах такої організації, як ООН», — вважають члени української делегації.

Courtesy Image - Social Media

КРИМСЬКА СВІТЛИЦЯ

ЗАСНОВНИКИ:
Міністерство культури і туризму України,
Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка,
Трудовий колектив підприємства «Об'єднана редакція газети «Кримська світлиця»

За вагомий внесок у справу українського національного відродження, розбудову та зміцнення Української держави редакція газети «Кримська світлиця» нагороджена медаллю Всеукраїнського товариства «Просвіта» «БУДІВНИЧІЙ УКРАЇНИ»

Головний редактор
Віктор КАЧУЛА

Газета зареєстрована Міністерством юстиції України
Ресстраційне свідоцтво КВ № 12042-913ПР від 30.11.2006 р.
Індекс: 90269

Редакція не завжди поділяє думки авторів публікацій, відповідальність за достовірність фактів несуть автори.
Рукописи не рецензуються і не повертаються. Літвування з читачами - на сторінках газети.
Матеріали для друку приймаються в електронному вигляді. Редакція залишає за собою право скорочувати публікації і редагувати мову.

ТЕЛЕФОНИ:
головного редактора - (067) 650-14-22
(050) 957-84-40

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
95006, м. Сімферополь, вул. Гагаріна, 5, 2-й пов., к. 13 - 14
e-mail: kr_svit@meta.ua
http://svitlytsia.crimea.ua

Віддруковано в ТОВ «МЕГА-Поліграф», м. Київ, вул. Марко Вовчок, 12/14, тел. (044) 581-68-15
e-mail: office@mega-poligraf.kiev.ua
Тираж — 5000

ВИДАВЕЦЬ -
ДП «Національне газетно-журнальне видавництво»
03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1, тел./факс (044) 498-23-65
Р/р 37128003000584 в УДКСУ у м. Києві МФО 820019
код ЄДРПОУ 16482679
E-mail: vidavnictvo@gmail.com
Розповсюдження, передплата, реклама: тел. +38(044) 498-23-64; +38 (050) 310-56-63

РАДІ ПРОПОНУЮТЬ СХВАЛИТИ ПОВНУ БЛОКАДУ ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ

Народний депутат від Радикальної партії Дмитро Лінко зареєстрував у Верховній Раді проєкт закону (№ 3192) про повну блокаду тимчасово окупованих територій України (щодо припинення залізничного, автовантажного та автобусного сполучення).

Текст законопроекту розміщено на сайті парламенту. Зазначається, що метою законопроекту є недопущення контрабанди, постачання наркотиків та зброї, посилення контролю та забезпечення громадян від проникнення диверсійних груп.

Законопроект встановлюється заборона на залізничне, автовантажне та автобусне сполучення з тимчасово окупованими територіями Автономної Республіки Крим, Донецької та Луганської областей.

Водночас дія закону не поширюється на рух легкових автомобілів та вантажів (товарів) з гуманітарною допомогою, які ввозяться на територію виключно під контролем спеціально делегованих представників ОБСЄ або за участі представників Міжнародного комітету Червоного Хреста і Червоного Півмісяця.

Крім того, згідно із законопроектом забороняється укладання правочинів з фізичними/юридичними особами, які провадять підприємницьку діяльність на тимчасово окупованих територіях АР Крим, Донецької та Луганської областей.

Порушення встановленої заборони фізичними/юридичними особами, які провадять підприємницьку діяльність на території України, призведе до застосування до них штрафних санкцій у розмірі від 100 до 300 неоподаткованих мінімумів доходів громадян.

Серед іншого, встановлюється, що у разі загрози виникнення надзвичайної ситуації або після повного звільнення від окупантів та відновлення контролю над окупованими територіями АР Крим, Донецької та Луганської областей, блокада може бути знята, а транспортне сполучення відновлено повністю або частково.

Рішення про зняття блокади та відновлення транспортного сполучення приймає Рада національної безпеки та оборони України (РНБОУ).

УНІАН

ЧОРНА ДІРА В УКРАЇНСЬКІЙ КИШЕНІ

Тіньовий експорт з України до Росії через територію окупованого Криму в грошовому еквіваленті становить 1-2 мільярди доларів на рік, заявив економіст Тарас Завгородній на брифінгу в Києві.

«Фактично ця зона використовується як чорна діра для реекспорту в Російську Федерацію. Там близько 1-2 мільярдів доларів тінювого експорту в Росію», — сказав він.

За словами народного депутата Ігоря Луценка, який був присутній на брифінгу, приплив вантажного транспорту з Криму свідчить про

значні обсяги експорту, який не фіксується на українському кордоні.

«Протягом одного з останніх місяців 32 фури нетто відтоку з Криму було. Це — тінювий експорт України», — підкреслив депутат.

Як повідомляв УНІАН, Україна в січні-липні 2015 року поставила в Крим товарів на загальну суму 472,149 мільйона доларів, що в 26 разів більше обсягу поставок товарів з Криму на материкову частину країни на суму 18,090 мільйона доларів.

УНІАН

КАБЕЛЬ НЕ ВРЯТУЄ...

Будівництво «енергетичного коридору» з Краснодарського краю Росії до Криму не забезпечить повністю потреби півострова в електроенергії. Таку думку висловив колишній заступник міністра енергетики та вугільної промисловості Вадим Уліда в ранковому ефірі Радіо «Крим.Реаліті».

«На півдні Росії немає достатньої генерації, щоб забезпечити Крим. Якщо тягнути кабель, будувати лінію, то потрібно збудувати генерацію на півдні Росії, як мінімум, в 500-

600 МВт, посилити мережі на півдні Росії, прокласти підводний кабель і посилити мережі в Криму», — сказав він.

За словами експерта, таке «будівництво століття» займе не один рік і потребуватиме не менше мільярда доларів.

«До того ж не варто забувати, що існують санкції, а високотехнологічне обладнання, яке необхідне для

потужних блоків газотурбінних станцій, проводиться європейськими компаніями», — додав В. Уліда.

Енергозалежність Криму від України становить в середньому 70-80%.

Ініціатори «торгової» блокади Криму, яка почалася з 20 вересня, заявили, що незабаром можлива й енергетична. Представники російської влади в Криму говорять, що півострів уже готується до припинення поставок електрики з України.

Радіо «Крим.Реаліті» можна слухати на частоті АМ 549 кілогерц з понеділка до п'ятниці о 8.35 і 18.30. Звертатися в ефір можна за телефоном: (044) 490-29-05 або по e-mail: crimea.reality@gmail.com.

СБУ НЕ ДАЛА ВИВЕЗТИ В КРИМ ПОНАД 200 ДЕРЖАВНИХ МІЛІЙОНІВ

Співробітники Служби безпеки України попередили виведення до тимчасово окупованого Криму понад 200 мільйонів державних коштів з електроенергетичної галузі. Про це повідомляє прес-центр СБУ.

«На момент анексії АР Крим державне підприємство «Енергоринок» мало заборгованість на цю суму (200 млн. грн.) перед однією з кримських енергокомпаній. Згодом постановою Кабінету Міністрів України перерахування державних коштів

підприємствам, що розташовані в тимчасово окупованому Криму, були заборонені. Використовуючи фіктивні договори, кримські підприємці здійснили переуступку боргу одній з українських енергокомпаній, з якою мали спільного власника. Остання через механізм примусового стягнення за судовими рішеннями намагалася отримати кошти з ДП «Енергоринок». Потім гроші планувалося спрямувати на рахунки кримської компанії», — зазначається у повідомленні.

Співробітники спецслужби зібрали та надали документи, які унеможливили прийняття необґрунтованих судових рішень у цій справі.

ПОНАД 46 ТИСЯЧ БІБЛІОТЕКАРІВ УКРАЇНИ ВІДЗНАЧИЛИ СВОЄ ПРОФЕСІЙНЕ СВЯТО

Шановні бібліотекарі та користувачі бібліотек! Щорічно, 30 вересня, вся культурна, освітня, наукова громадськість нашої Держави відзначає Всеукраїнський день бібліотек.

Вітаю усіх бібліотечних працівників з їхнім професійним святом та висловлюю щиру вдячність за вашу самовіддану працю. У ці непрості часи ви робите надзвичайно важливу для країни справу — наближаєте до людей знання, слово, культуру, впроваджуєте нові форми обслуговування читачів, озброюючись новими інформаційними технологіями. Міністерство культури у цій справі — ваш надійний партнер і помічник.

Впевнений, що бібліотечна справа й надалі буде розвиватися, а бібліотечні заклади залучатимуть велику читачку аудиторію, розширюватимуть спектр інформаційних послуг для громадян.

Від широкого серця бажаю вам успіхів у вашій професійній справі, благополуччя та наснаги, миру і добробуту вашим родинам.

Віце-прем'єр-міністр — міністр культури України **В'ячеслав КИРИЛЕНКО**

На сьогодні в Криму не залишилося жодної української бібліотеки. Активісти Українського культурного центру у Сімферополі закликають надсилати для майбутньої бібліотеки українську літературу, але щоб ця ідея словна матеріалізувалася, потрібне приміщення, а його окупаційна влада під щось українське не дасть. У редакції «Кримської світлиці» до окупації також була своя бібліотека, більшість книг до якої передав наш читач і автор, ветеран Другої світової війни Володимир Максимович Король, а читачі потім активно доповнювали українською історичною, народознавчою, патріотичною літературою. Все це тепер перебуває у вимушеному «підпіллі», бо така література після анексії з кримських бібліотек почала активно вилучатися і списуватися в макулатуру, тож можна тільки вклонитися тим кримським бібліотекарям-патріотам і просто совісним людям, котрі в цих умовах, ризикуючи втратити роботу, спромоглися зберегти хоч частину фонду.

Давайте подякуємо їм самі, бо кийське начальство, схоже, давно вже списало їх з балансу — разом з півтисячею бібліотек, які до окупації все ж вважалися українськими...

ПРЕЗИДЕНТ ПРИЗНАЧИВ ДЖЕМІЛЄВА ГОЛОВОЮ НАЦРАДИ З ПИТАНЬ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

Президент України Петро Порошенко призначив Уповноваженого у справах кримськотатарського народу Мустафу Джемілева головою Нацради з питань антикорупційної політики. Відповідний указ № 563/2015 від 26 вересня розміщений на сайті Глави держави.

«Призначити Джемілеву Мустафу — Уповноваженого Президента України у справах кримськотатарського народу — головою Національної ради з питань антикорупційної політики», — йдеться в документі.

Цим указом до складу Нацради також введено заступника голови Адміністрації Президента Андрія Таранова. Як повідомляв УНІАН, Національна рада з питань антикорупційної політики була створена в жовтні 2014 року.

НАРОД СКАЗАВ — ОКУПАЦІЯ!

Майже 80% українців вважають окупацією приєднання Криму до Росії, а події на Донбасі сприймають як військову інтервенцію. Про це свідчать передані УНІАН результати опитування громадської думки жителів України щодо методів опору інтервентам/окупантам, проведеного Київським міжнародним інститутом соціології (КМІС).

Так, на запитання, згодні чи не згодні респонденти з тим, що приєднання Криму до Росії у 2014 році є його окупацією, 77,5% респондентів погодилися з цим твердженням, 10,8% — не погодилися, а 11,7% не визначилися зі своєю думкою або відмовилися відповісти.

Також на запитання: «Як з цих думок Вам ближча?» щодо подій на Донбасі 79,8% респондентів обрали варіант — «Дії Росії на Донбасі фактично є військовою інтервенцією — збройним втручанням у внутрішні справи України, 7% обрали відповідь — «Дії Росії на Донбасі є допомогою народу Донбасу у його боротьбі за свою незалежність». Ще 13,2% респондентів не визначилися зі своєю думкою або відмовилися відповісти.

КМІС провів опитування з 31 серпня до 13 вересня 2015 року на замовлення громадської організації «Центр стратегічних досліджень» і Міжнародного центру з ненасильницьких конфліктів (International Center on Nonviolent Conflict).

Методом телефонного інтерв'ю з використанням комп'ютерних технологій (САТІ) за стохастичною вибіркою з квотним відбором на останньому етапі, репрезентативною для населення України віком від 18 років, опитано 1000 респондентів. Опитування відбувалося у всіх регіонах України (крім АР Крим), у т. ч. і на територіях Донецької і Луганської областей, які тимчасово не контролюються владою України.

КРИМЧАНИ ЧЕРЕЗ САНКЦІЇ ЖАЛЮТЬСЯ... ОБАМІ

Жителі окупованого Криму звернулися до Президента США Барака Обами з проханням скасувати економічні санкції, що ускладнюють життя на півострові.

Про це зазначається у петиції до американського президента, розміщеній на сайті Білого дому, повідомляє «Українформ». «Через санкції США Крим і Севастополь зараз помирають, порушується наше право на життя», — підкреслюється у петиції.

Для розгляду петиції Президентом США протягом місяця — до 8 жовтня — вона має набрати підписи 100 тисяч осіб. Донедавна підписантів було лише 92...

Як відомо, окупація Криму Росією стала підставою для запровадження на півострові економічних санкцій країнами Заходу й США. Зокрема, через санкції на півострові не працюють платіжні системи Visa і MasterCard. Окрім того, припинені поставки Інтернет-магазину AliExpress.

БРЕХНЕЮ СВІТ ПРОЙДЕШ?

Польща помилково впустила в країну «віце-прем'єра» російського уряду Дмитра Полонського, який прибув до країни для участі в нараді ОБСЄ з виконання зобов'язань у сфері людського виміру. Про це заявив у вечірній програмі місцевого телебачення глава МЗС Польщі Жжегож Схетина, повідомляє ТАСС.

«Він перебуває у санкційних списках і мав бути затриманий польською прикордонною охороною», — стверджує глава МЗС Польщі. Він підкреслив, що у цій ситуації «сталася помилка». За його твердженнями, Полонський проник у країну шляхом махінацій з прізвиськом. «У санкційних списках було одне прізвище, а в його паспорті — інше. Тому прикордонна охорона не зорієнтувалася», — зазначив Г. Схетина. Глава МЗС Польщі запевнив, що це більше не повториться. «Ми будемо дуже ретельно перевіряти такі випадки в майбутньому», — сказав він.

«Міністр» внутрішньої політики, інформації та зв'язку російського уряду Криму, віце-прем'єр Дмитро Полонський взяв участь у нараді ОБСЄ у Варшаві. За його словами, він представляє організацію «Російська громада Криму» як член президії. У Польщі кримський чиновник зміг виступити на нараді ОБСЄ і зачитав підготовлену доповідь про життя після анексії Криму Росією. Він піддав критиці звіт місії ОБСЄ з оцінки становища у сфері прав людини на півострові, назвавши його збіркою «повної брехні, сфабрикованих фактів, недоведених звинувачень». У своєму виступі він, зокрема, зазначив, що «в Криму сьогодні офіційно зареєстровано понад 280 ЗМІ. При цьому 46 з них зареєстрували як основну мову українську, а 28 — кримськотатарську». (Диво-дивне, а чому ж тоді в кримських кіосках немає ЖОДНОЇ української газети?)

Посольство України в Польщі назвало приїзд до Варшави Полонського «провокацією Кремля і порушенням норм міжнародного права». Речник МЗС України Мар'яна Беца прокоментувала цю ситуацію «Крим.Реаліті»: «Вкотре зауважено Росія намагається представників окупаційної влади Криму включити в міжнародні заходи для того, щоб нібито легітимізувати їхню присутність на міжнародній арені. Це — чергова провокація Кремля».

Раніше Польща відмовила у в'їзді в країну іншому російському віце-прем'єру Криму Георгію Мурадову, який також планував брати участь у конференції ОБСЄ.

УЛОЧЕННЯ. У матеріалі «Альфредас БУМБЛАУСКАС: ВЕЛИКА РОСІЙСЬКА КУЛЬТУРА — МІФ, СТВОРЕНИЙ СТАЛІНИМ», розміщеному у № 39 «Кримської світлиці», фразу «У Литовській метриці, яка була писана російською мовою...» слід читати — «У Литовській метриці, яка була писана руською мовою...». Просимо вибачення у автора та читачів.

Надія САВЧЕНКО:

«СЬОГОДНІ МІЙ БІЙ ІЗ БЕЗЗАКОННЯМ КРЕМЛЯ...»

Українська льотчиця і народний депутат Надія Савченко заявила, що в суді у російському Донецьку починає свій «останній бій з лицемірством і беззаконням російської влади».

Звернення Савченко оприлюднив у Твіттері її адвокат Микола Полозов. «Суд не буде чесним і справедливим. У Росії це неможливо, тут суд і слідство — це маріонетки Кремля. Бій буде за те, щоб показати всьому цивілізованому і прогресивному світові правду про Росію і про злочини її влади. Останній бій — найтяжчий бій. Дякую вам усім, що не залишали і не залишаєте мене й Україну в цій нелегкій боротьбі», — написала Н. Савченко.

Нагадаємо, Донецький міський суд розпочав розгляд по суті справи Н. Савченко за участі колегії з трьох суддів. Цього тижня суд допитував Н. Савченко і свідків. Суддя відхилив клопотання Н. Савченко про допит за допомогою детектора брехні, а також про трансляцію карт під час надання свідчень.

Російські прокурори оголосили обвинувальний висновок українці, за яким їй загрожує до 25 років ув'язнення.

* * *

Надія Савченко вирішила у суді виступати російською мовою, щоб не «ділити свої думки на фрази», які не завжди точно передає переклад.

Вона коротко розповіла суду свою біографію: «Отримала фах конструктора жіночого одягу, заочно навчалася за спеціальностями філософія та журналістика. Служила в армії: у 2003 році в залізничних військах України, в повітряно-десантних військах, півроку служила в миротворчій місії в Іраку. Потім 3 роки 4 місяці вчилася в Харківському університеті військово-повітряних сил. Випустилась штурманом Су-24, але служити відправили на вертоліт Мі-24. П'ять років прослужила оператором Мі-24».

Вона уточнила, що про роботу корегувальника артилерійського вогню знає тільки в загальних рисах. За її словами, вона один раз мала справу з мінометом і з гранатометом, але там дуже складні математичні розрахунки і потрібні координати. «Я служила в десантній роті, в ній немає артилерійського обладнання», — пояснює Савченко.

Вона також розповіла про участь у подіях на Майдані в Києві.

«Я була присутня там у міру можливості, коли мала час, я тоді працювала, служила в Водах», — сказала Савченко.

Савченко згадує, що була на Майдані 19 січня і 20-21 лютого. «Просто допомагала людям там перебувати й їснувати, підкладала дрова в грубку. 19 числа, коли все почалося, я намагалася це все зупинити, говорити з солдатами МВС. Коли не можна вже було, старалася дивитися за ситуацією, не допускати непотрібного кровопролиття. 21-22 я займалася наданням в основному медичної допомоги», — зазначила вона.

Савченко також розповіла, як вона і «ще одна людина з Майдану» захистили «беркутівця», якого схопили і почали бити: «Просто людськи зупинити те, що можна не допустити. Всі ми — люди, всі ми — українці, жодної агресії до співробітників МВС у мене не було. Вони — просто шит. Ось ті, хто за цим шитом ховався, — це до них у нас були претензії».

Вона також заявила, що якби не захоплення Криму, то не було б війни на Донбасі: «Не було б Криму — не було б війни на Донбасі. Але я спокійно ставлюся до людей і на Донбасі: немає поганого народу, скрізь є окремі люди. Жодної ненависті у мене немає. Люди робили вибір, наскільки їм вистачало сміливості й розуміння».

При цьому Савченко висловила переконання, що найманців на Донбасі будуть судити. «Я думаю, всі ці люди помиляються. Вони всі українці, але дуже легко піддаються на пропаганду. Ті, хто в українцями, — вони помиляються. Ті, хто прийшов в Україну як найманці, — ними суд буде займатися. Ті, хто прийшов туди захищати так званий «руський мир», — їх мені шкода. Їм рак мізків зробила російська пропаганда», — сказала вона.

Заяви Міністерства юстиції Росії про можливість повернення в Україну Надії Савченко свідчать про те, що вирок суду вже написаний. Про це сказав глава Мін'юсту України Павло Петренко, передає «Інтерфакс-Україна».

«Мін'юст РФ ще раз підтвердив, що в Росії судова система і суди є кишеньковими. Така заява ще до того, як винесено вирок відносно Надії російським судом, говорить тільки про одне — цей вирок уже заготовлений, і він точно є обвинувальним», — сказав він у четвер на брифінгу в Києві, коментуючи відповідну заяву Мін'юсту РФ.

Петренко зазначив, що подібного роду заяви «далекі від суті юстиції і справедливості». «Ім має бути соромно за те, що вони дозволяють собі такі заяви ще до вироку суду», — сказав Петренко.

Він додав, що українська влада зі свого боку докладе всіх зусиль для того, щоб Савченко, яка стала «заручницею російського режиму», повернулася в Україну.

* * *

Захист української льотчиці Савченко впевнений, що заява Мін'юсту РФ про можливу передачу її Україні свідчить про невинуватість Надії. Так адвокат Савченко, Марк Фейгін, прокоментував заяву російського Мін'юсту у своєму Твіттері.

«Заява Мін'юсту РФ свідчить про одну дуже важливу річ: захист Савченко повністю довів невинуватість Надії. Тому й метушаться», — написав він.

«Мін'юст РФ озвучив умови: визнання України (а, мабуть, і самої Савченко) вироку російського суду і гарантування відбування покарання. Для ясності. Визнання Україною вироку російського суду може закрити можливість для оскарження рішення по Савченко в ЄСПЛ», — повідомив він.

«Гарантії ж відбування Савченко покарання в Україні після передачі її туди — це обтяження країни зобов'язаннями зовнішнього характеру», — додав він.

«Що робити Україні? Погоджуватися. Після отримання Савченко негайно відпустити і реготати вголос, показуючи в бік Кремля пальцем!» — при цьому заявив Фейгін.

Крім того, адвокат зазначив, що «не варто недооцінювати його і його колеги як юристів, у зв'язку з кабальними умовами передачі Савченко в Україну». «Я знаю, що робити...» — додав він.

Як відомо, у Міністерстві юстиції Російської Федерації заявили про готовність розглянути прохання українки Надії Савченко про екстрадицію. Трохи раніше джерела в юридичних колах у РФ заявили, що екстрадиція можлива тільки після винесення вироку і натякнули, що згідно з конвенцією України повинна гарантувати, що після екстрадиції Савченко все одно буде виконаний обвинувальний вирок.

Інший адвокат Савченко Микола Полозов зауважив, що «в жодній заяві влади виправдальний вирок Савченко навіть не маєть на увазі».

У РОСІЇ ЗВІЛЬНИЛИ ЖУРНАЛІСТА, ЯКИЙ НАЗВАВ ПРИЄДНАННЯ КРИМУ НЕЗАКОННИМ

Назвав у Росії приєднання Криму незаконним — втратив роботу. За критику в ефірі офіційній лінії Кремля Олега Шевкуна звільнили з посади головного редактора Інтернет-радіо Всеросійського товариства сліпих. Він розповідає, що таке рішення керівництва можна зрозуміти: російські медіа, що живуть на дотації від держави, дуже сліdkують за риторикою своїх журналістів. Окрім цього, у редакціях за останній рік дуже посилилась самоцензура, додає О. Шевкун.

Донедавна Олег Шевкун очолював Інтернет-радіо Всеросійського товариства сліпих («Радио ВОС» — ред.). Це медіа спеціалізується на висвітленні питань, які важливі людям із вадами зору. В контексті цього, розповів О. Шевкун Радіо «Свобода», він разом із колегами в середині вересня їздив у Євпаторію на фестиваль «Кримська осінь» — захід, який об'єднав інвалідів по зору.

Анонсуєчи фестиваль у програмі «Кухня» напередодні поїздки, О. Шевкун отримав на адресу редакції листа. Служач із України питав, чи журналісти радіо їхатимуть у Крим тому, що керівництво так сказало, чи за «покликом душі».

«Як це співвідноситься із іншими вашими передачами. Та й взагалі, радіо не схоже на «ура-псевдопатріотичне-ЗМІ. І ще одне запитання: як ви ставитесь до відверто бездарних творів «Ми вдома, ми в Росії, ура-ура-ура», — зачитала листа Наталя Лескіна, співведуча О. Шевкуна.

Чи можна коментувати, чий Крим, на російському радіо?

Тоді в ефірі думки співведучих розділилися. Наприклад, напарниця по ефіру Наталя Лескіна відповіла, що має редакційне завдання, проте поїздки в Крим для неї — задоволення.

«Якогось скаженого фанатизму щодо цього у мене немає. Ну, сталося — і сталося, мене це, можна сказати, не торкнулось особисто», — сказала в ефірі програми «Кухня» Н. Лескіна.

Олег Шевкун же в ефірі говорив про те, що коли «ввічливі зелені чоловічки опинились у Криму», — він був шокований, адже «ро-

сійські війська перейшли кордон іншої держави». А другим шоком для нього стало те, що «кримчани ці дії підтримували».

Він також сказав в ефірі, що його позиція відрізняється від того, що зазвичай пишуть російські ЗМІ.

«Я вважаю, що з точки зору міжнародного права приєднання Криму було незаконним. І мають рацію ті країни, які відповіли на це санкціями. Ми отримали Крим разом з ізоляцією від усього світу», — каже він. Водночас додав, що в Криму багато незрячих, що його спеціалізоване радіо має що запропонувати їм — тому й на «Кримську осінь» поїде.

Олег Шевкун також гостро висловився, що є принципова різниця між ідіотизмом та патріотизмом: «Патріот любить свою батьківщину не за рахунок інших народів. Ідіот любить свою батьківщину, приймаючи усіх інших», — сказав він.

Скандал після ефіру, який закінчився звільненням

Уже після цього ефіру, під час фестивалю «Кримська осінь», почався скандал, розповідає журна-

ліст. Керівництву Всеросійського товариства сліпих, якому підпорядковується радіо, почали висловлювати претензії, будімо воно «не контролює» контент програм.

«Мені запропонували піти, оскільки позиція головного редактора має відповідати офіційній позиції», — коментує він наслідки ефіру.

Таке рішення керівництва організації легко зрозуміти, каже журналіст. Всеросійське товариство сліпих суттєво фінансується дотаціями з бюджету, а така різка критика офіційній лінії Кремля в ефірі могла коштувати «Радио ВОС» фінансової підтримки. Водночас, каже Шевкун, журналіст, який іде працювати на російські медіа, має розуміти, що тиску йому не уникнути.

«Я прийшов працювати на станцію у 2013 році, це був час третього терміну Путіна. Тоді такого тиску не було. Ми дуже сильно змінилися із лютого-березня 2014 року», — каже він.

Резюмуючи, О. Шевкун говорить, що йдеться не стільки про офіційну цензуру, скільки про самоцензуру, без якої зараз у Росії в журналістиці майже неможливо працювати.

Радіо «Свобода» спробувало отримати коментар від Всеросійського товариства сліпих щодо звільнення Олега Шевкуна. Утім, у прес-службі відповіли, що ніхто не може коментувати це питання, адже речник керівника організації, який компетентний говорити на цю тему, зараз у відпустці... Яна ПОЛЯНСЬКА

МАТІР ЗАСУДЖЕНОГО В КРИМУ ЄВРОМАЙДАНІВЦЯ КОСТЕНКА ПЕРЕСТАЛИ ПУСКАТИ ДО СИНА

Матір засудженого в Криму учасника Євромайдану Олександра Костенка Олену Петрівну перестали пускати в СІЗО до сина. Про це повідомив адвокат Костенка Дмитро Сотников.

«Мотивують це тим, що вирок суду набрав законної сили. Тим не менш, Олена Петрівна брала участь як захисник на всіх стадіях кримінального процесу. Зараз подана касаційна скарга. Постанова суду про її допуск як захисника не скасована», — написав він у Фейсбуці.

Адвокат посилається на п. 9 ч. 1 ст. 53 КПК Російської Федерації, згідно з яким захисник бере участь не тільки на всіх стадіях від першої інстанції до наглядової, а й при вирішенні питань, пов'язаних з виконанням вироку, тобто безпосередньо віднесених до відання СІЗО. За словами Сотникова, його підзахисного недавно знову перевели в іншу камеру. «На тлі заяви

Поклонської про те, що виявлений ще один із кривдників «Беркута», можна вважати, що Сашу знову почали пресувати, з чим і пов'язана відмова», — заявив Сотников. Раніше мама Костенка говорила про ненадання її синові медичної допомоги в необхідному обсязі і подала відповідну скаргу. Надалі, за словами адвоката, не виключено судове оскарження відмови СІЗО-1 від допуску захисника.

Олександрові Костенку в Криму присудили чотири роки і два місяці тюремного ув'язнення. Пізніше Верховний суд Криму змінив вирок на 3 роки 11 місяців. За версією слідства, 18 лютого 2014 року під час «масових заворушень» у Києві Костенко заподіяв тілесні ушкодження співробітникам кримського спецпідрозділу «Беркут». Активіст також, як стверджують силовики, без передбаченого законом дозволу зберігав за місцем проживання нарізний ствол.

Костенко не визнає своєї провини. Його адвокат подав касаційну скаргу до Верховного суду Криму на вирок своєму підзахисному. ТИМ ЧАСОМ...

ПРОЕКТ «ЕЛЕКТРОННИЙ СУД» ПЕРШИМИ В УКРАЇНІ ВПРОВАДИЛИ ОДЕСИТИ

Я вам не скажу за всю Одесу, але те, що місцеві суди стали першими в країні, які запровадили повний електронний документообіг, це точно. Як і обійняв начальника Судової адміністрації України в Одеській області Володимир Куценко, проект «Електронний суд» стартував у Київському районному суді Одеси та в Овідіопольському районному суді Одеської області. Така система знизить вплив людського фактора, знівелює корупцію в судах і заощадить учасникам процесу їхній час і кошти.

Презентували можливість електронного судочинства для журналістів 24 вересня безпосередньо у Київському районному суді. У цьому заході взяли участь заступник міністра юстиції України Гія Гецадзе, голова Державної судової адміністрації України Зіновій Холоднюк, керівник проекту USAID «Справедливе правосуддя» Девід

М. Вон та інші фахівці.

«Ці пілотні проекти — значний крок уперед на шляху покращення якості судових послуг з метою забезпечення справедливого та неупередженого правосуддя в Україні», — наголосив Девід Вон. — USAID й надалі підтримуватиме Державну судову адміністрацію України та Раду суддів України в модернізації роботи суду в загальнонаціональному масштабі.

Після презентації проекту всі були запрошені на саме судове засідання, яке здійснювалося із застосуванням повного електронного документообміну між судом і учасниками процесу. Суд оперативним розглянув цивільну справу, яка надійшла в електронному вигляді, задовольнив позов і невідкладно направив електронну копію свого рішення адвокату і позивачеві.

Голова Київського райсуду Сер-

гій Чванкін потім розповів: «Проект «Електронний суд» — це суттєва і позитивна новачка, завдяки якій можна уникнути непродуктивних затрат часу і значно скоротити витрати на судові справи. До нашого суду електронною поштою уже подано вісім цивільних позовів, сім справ уже розглянуто з прийняттям рішення. Ми робимо все можливе, щоб полегшити громадянам доступ до правосуддя».

На першому поверсі у цьому суді діє інформаційний центр, в якому за лічені хвилини кожен може отримати потрібну йому інформацію. Приймають заяви позивачів три співробітники, тож вистоятися в черзі нікому не доводиться. Вся інформація про суд розміщена на його сайті та на візитних картках.

Недовзі так діятиме вся оновлена судова система в Україні. Сергій ГОРИЦВІТ

«АГРЕСІЯ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ – МОРАЛЬНИЙ ТЕСТ ДЛЯ ЦИВІЛІЗОВАНОГО СВІТУ...»

ВИСТУП ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ПЕТРА ПОРОШЕНКА НА ЗАГАЛЬНИХ ДЕБАТАХ
70-ї СЕСІЇ ГЕНЕРАЛЬНОЇ АСАМБЛЕЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ

(Закінчення. Поч. на 1-й стор.)

За останні кілька днів ми чули примирливі заяви з російського боку, в яких, зокрема, був заклик до створення антитерористичної коаліції та попередження про небезпеку загрози з боку терористів.

Гарна історія, але їй важко повірити! Як можна закликатися до формування анти-терористичної коаліції, якщо ви заохочуєте тероризм прямо перед своїми дверима?

Як ви можете говорити про мир і законність, якщо ваша політика — війна за допомогою маріонеткових урядів?

Як ви можете говорити про свободу для народів, якщо ви караєте свого сусіда за його вибір?

Як ви можете вимагати поваги для всіх, якщо ви не поважаєте нікого?

Євангеліє від Іоанна вчить нас: «Спочатку було слово». Але яке Євангеліє ви надаєте миру, якщо всі ваші слова брехливі?

Повертаючись до ситуації на Донбасі, маю сказати, що ми тут вимушені боротися з дозубів озброєними військовими частинами Збройних Сил Російської Федерації.

Важке озброєння і військова техніка зосереджені на окупованих територіях Донбасу в таких кількостях, про які армії більшості держав-членів ООН можуть тільки мріяти.

Зокрема, це новітні зразки військової техніки російського виробництва, які навряд чи, відповідно до відомого припущення Президента РФ, можуть бути придбані в будь-якому військовому магазині. Якщо, звичайно, такий оптовий магазин з безкоштовною доставкою не з Російської Федерації.

Протягом цього періоду більш ніж 8 тисяч українців, з яких близько 6 тисяч мирних мешканців, загинули від рук терористів і окупантів на Донбасі.

Більше 1,5 мільйона жителів Донбасу були змушені покинути свої будинки і переїхати в інші безпечні регіони України.

Я хотів би скористатися цією можливістю, щоб висловити свою вдячність міжнародному співтовариству за значні зусилля у наданні необхідної допомоги нужденним.

Водночас я закликаю Організацію Об'єднаних Націй продовжувати приділяти особливу увагу цьому дуже важливому питанню.

Я хотів би звернути вашу увагу, що це не вперше, коли постійний член Ради Безпеки ООН підриває мир і безпеку на регіональному та міжнародному рівнях.

За 24 роки, що минули з часу сумнівної процедури передачі постійного членства в Раді Безпеки колишнього Радянського Союзу Російській Федерації, це не єдина «гібридна» війна, яку розв'язала Росія.

Насправді, для того, щоб зберегти свій вплив у сусідніх країнах, Росія протягом багатьох десятиліть свідомо створювала навколо себе пояс нестабільності. Це — Нагорний Карабах, Північний Кавказ, Абхазія, Південна Осетія, Крим, Донбас. Це — затяжні конфлікти, які підтримуються або безпосередньо пов'язані з Росією. Кремль йде далі, і цими днями російські «зелені чоловічки» ступають на сирійські землі. Що або хто наступний?

Пане Голово! У кожній демократичній країні, якщо хтось вкрав ваше майно, незалежний суд повинен відновити справедливість для того, щоб захистити права і покарати порушника.

Тим не менш, ми повинні визнати, що в XXI столітті нашої Організації бракує ефективних інструментів, щоб притягнути країну-агресора, яка вкрала територію іншої суверенної держави, до відповідальності.

Це правда, що 70 років тому творці Статуту ООН передбачили механізм санкцій Ради Безпеки ООН як один із стримуючих інструментів, що застосовуються у відповідь на дії порушників миру й акти агресії.

Тим не менш, вони не могли навіть уявити собі, що цей інструмент буде необхідно використовувати проти держави-агресора, яка є постійним членом Ради Безпеки ООН.

З початку агресії Росія використовувала право вето двічі під час розгляду українського питання Радою Безпеки ООН.

Спочатку Росія заблокувала проект резолюції, яка засуджує «фейковий референдум» щодо анексії Криму в березні 2014 року.

Вдруге Росія наклала ганебне вето на проект резолюції про створення Міжнародного трибуналу для розслідування і притягнення до відповідальності всіх винних у збитті малайзійського літака МН17.

Наклавши це ганебне вето на проект резолюції, Росія чітко продемонструвала всьому світу свою зневагу щодо встановлення істини. Не тільки істини про винних у цьому теракті і зброю, з якої збили цей літак. Найбільш важливою є істина про тих, хто організував цей злочин і з якої країни згадана зброя була привезена.

Я вважаю, що кожен у цьому залі добре розуміє реальні мотиви вето Росії щодо трибуналу по МН17.

Більше того, створення міжнародної миротворчої операції, яка могла б привести до стабілізації ситуації в Україні і зупинити кровопролиття, також блокується через потенційну загрозу вето Росії.

Зловживання правом вето, його використання як «ліцензії на вбивство» є неприйнятним.

Коллективний голос нашої Організації повинен бути чітким. Україна виступає за поступове обмеження права вето з наступним його скасуванням.

Сила вето не має стати актом благодаті і помилуванням за злочин, що може бути використаний у будь-який час і «витягнутий з рукава» для того, щоб уникнути справедливого покарання.

У цьому контексті я вітаю ініціативу мого французького колеги президента Олланда, яка була підтримана Президентом Мексики Пенья Ньето, щодо Політичної декларації утримання від права вето постійних членів РБ у випадках масових убивств.

Основна увага має бути приділена модернізації Ради Безпеки ООН, у тому числі розширенню складу та вдосконаленню методів її роботи.

Склад членства в РБ ООН має відобразити реалії XXI століття, представляючи більшу кількість країн Африки, Азії та Латинської Америки.

Додаткове місце постійного члена в Раді має бути надано Групі східноєвропейських країн — їхня кількість збільшилась в два рази протягом останніх двох десятиліть.

Україна також вважає поліпшення миротворчої архітектури Організації важливим елементом реформи ООН.

Я пишу про те, що Україна має міжнародну репутацію активного і відданого співучасника миротворчих операцій ООН.

Незважаючи на зовнішні виклики, ми залишаємося надійним партнером Організації у цій благородній справі.

Внесок України у підтримання міжнародного миру і безпеки дає нам моральні підстави розраховувати на таку саму підтримку і допомогу з боку Організації в момент життєво важливого значення для нас.

Спеціальна миротворча операція під егідою ООН може стати дуже корисним інструментом для сприяння здійсненню Мінських угод.

Україна прагне слідувати букві і духу Мінських угод. Ми вимагаємо такого ж підходу від інших підписантів, які останнім часом вдалися до мови шантажу.

В іншому випадку, немає жодної альтернативи санкціям і навіть їхньому зміцненню. Як і немає альтернативи мирному врегулюванню криз.

Повний доступ спостерігачів ОБСЄ до всіх окупованих територій, виведення іноземних військ, військової техніки, а також найманців з території України, відновлення повного контролю України над державним кордоном з Росією мають бути забезпечені.

Свобода, мир, повага до суверенітету і територіальної цілісності — Україна не вимагає більшого. Тим не менш, Україна не задовольниться меншим.

Пане Голово! На жаль, не зі своєї волі Україна сьогодні є однією із зон боротьби з терористичною загрозою.

Ми рishуче засуджуємо тероризм у всіх його формах і проявах. Діяльність ІДІЛ, Аль-Каїди, Боко Харам, Аш-Шабаб тощо є глобальною проблемою. Єдиний можливий спосіб її вирішення — об'єднатися у спільній і нескорометованій боротьбі з цим злом. Міжнародний тероризм виявився гнучкі-

шим за політичну волю держав і сьогодні він прийняв нові гібридні форми. Державні та недержавні суб'єкти стали нерозривно пов'язані. Боротьба за свої права підміняється безжалюгідним терором.

Ми переконані, що необхідність всеосяжного міжнародного документа, здатного протидіяти цьому жадливому явищу, є не тільки актуальною, а й давно назрілою.

З цієї причини завершення підготовчої роботи щодо проекту Конвенції ООН про попередження тероризму та боротьби з ним повинно стати одним з головних пріоритетів 70-ї сесії.

Особлива роль у боротьбі з міжнародним тероризмом має бути надана найбільш авторитетним юридичним інституціям — Міжнародному суду та Міжнародному кримінальному суду.

Універсальна юрисдикція цих інституцій є ключовим елементом подолання безкарності фактичних порушників, а також їхніх покровителів — режимів, чия національна політика стала масовим виробництвом терору.

Я твердо вірю, що одним з найважливіших аспектів боротьби з тероризмом є збереження й обмін пам'яттю за жертвами.

му, незаконно затриманих і засуджених. Наприклад, Олег Сенцов, шанований режисер, був засуджений до 20 років позбавлення волі лише за те, що він був патріотом України.

Я закликаю ООН та її держав-членів почати всевітню кампанію чинення тиску на російську владу для того, щоб негайно звільнити всіх українських громадян, яких вони тримають у заручниках.

Ми зможемо досягти нашої мети, тільки якщо наші дії будуть глобальними.

Україна найбільше потребує солідарності та допомоги, яка насправді є потужним інструментом проти несправедливості.

Я впевнений, що ми переможемо, тому що істина на нашому боці. Але ми зробимо це набагато швидше, якщо будемо відчувати підтримку і солідарність усього міжнародного співтовариства.

Триваюча гібридна війна Росії проти України показала, що міжнародне співтовариство стикається з ще однією проблемою, яка вимагає консолідації наших зусиль.

Повномасштабна інформаційна війна і пропагандистська кампанія стали особливо руйнівною формою невійськової агресії.

Фейкові новини, відверта брехня, що поширюється для виправдання агресії, пропаганда нетерпимості та насильства є явищами такого ж діапазону, що підривають принципи свободи висловлення думок й отруюють людську душу і розум.

Саме тому завдання зміцнення ролі інформації у підтриманні миру та безпеки є важливим, як ніколи.

Я звертаюся до Генеральної Асамблеї з проханням рishуче засудити ці ганебні явища та обговорити способи протидії їм.

Пане Голово!

Незважаючи на вищевказані зовнішні виклики, Україна повністю віддана реалізації цілей сталого розвитку.

Ми готові розділити спільну відповідальність за вирішення конкретних нагальних проблем і пріоритетів найуразливіших груп країн, таких, як малі островні держави.

Україна, як член Групи «Друзів клімату», сподівається досягти консенсусу щодо все-світньої угоди в сфері зміни клімату якнайшоріше.

Ми сподіваємося, що цей результат буде досягнутий державами-членами ООН в грудні цього року в Парижі. Ми маємо розуміти, що ціна цього питання — безпека майбутніх поколінь і сталого розвитку людства.

Шлях до реалізації цілей сталого розвитку не буде успішним без подолання та запобігання наслідків екологічних і техногенних катастроф.

У результаті російської агресії Україна стикається з ще однією проблемою — захистом довкілля на Донбасі.

Безвідповідальне і злочинне затоплення шахт терористами призвело до отруєння питної води, ґрунту, флори і фауни регіону; атмосфера забруднюється через вибухи й обстріли чутливої виробничої інфраструктури.

Насправді, ми можемо говорити про ризик екологічної катастрофи.

Я переконаний, що питання охорони навколишнього середовища в умовах конфлікту вимагає особливої уваги Асамблеї ООН з навколишнього середовища.

Говорячи про техногенні катастрофи, я не можу не згадати одну з найжорливіших з них. Наступного року ми відзначимо сумну річницю — 30 років з дня трагедії на Чорнобильській АЕС. Я хотів би попросити Вас, пане Голово, провести спеціальне засідання Генеральної Асамблеї, присвячене тридцятій річниці Чорнобильської катастрофи у квітні 2016 року.

Пане Голово!

У зверненні моєї країни з приводу вступу в ООН, на яку я сьогодні послався декілька разів, було зазначено: «Завдяки своїм величезним людським та матеріальним ресурсам, Україна зможе зробити значний внесок у підтримання миру та глобальної безпеки».

Так само, як і сімдесят років тому, я підтверджую непохитне зобов'язання України і далі вживати максимум зусиль, щоб «позбавити прийдешні покоління від лиха війни», закріплене в Статуті ООН.

Досягнення цієї благородної мети буде наріжним каменем постійного членства України в Раді Безпеки ООН на період 2016-2017 рр.

У цій якості Україна залишиться надійним і послідовним партнером, що керується не власним, а глобальним порядком денним, і наполегливо дотримується духу і букви Статуту.

Я твердо переконаний, що Організація з гідністю пройде вкрай складні випробування і посилить свою роль гаранта світового порядку, миру і процвітання.

Нехай Господь допоможе нам.

Дякую за увагу.

29 вересня 2015 року, Нью-Йорк

ТУСК НАЗВАВ АНЕКСІЮ КРИМУ РОСІЄЮ ГОЛОВНИМ ВИКЛИКОМ ДЛЯ ЄВРОПИ

Спроба Росії силою анексувати український Крим є порушенням Статуту ООН і одним з головних викликів, що стоять зараз перед Європою. Про це заявив президент Європейської ради Дональд Туск під час виступу на сесії Генеральної асамблеї ООН, передає Радіо «Свобода». Дональд Туск назвав це одним з головних викликів, що стоять зараз перед Європою, «небачених і нечувані вже десятиліттями».

«Європейські лідери мусять шукати відповідь на наслідки силової зміни кордонів на нашому континенті, як-от в Україні, на порушення Статуту ООН», — сказав Дональд Туск.

Він підкреслив, що санкції є відповіддю країн Заходу на військову агресію Росії, а не бажанням повернутися у часи «холодної війни». Російський президент Володимир Путін, на відміну від американського колеги, у своєму виступі не торкався подій у Криму. Якщо не рахувати того, що на початку промови згадав про Ялтинську конференцію 1945 року, яка, як сказав російський лідер, відбулася в «нашій країні».

ДІЇ РОСІЇ В УКРАЇНІ ВРАЗИЛИ МІЖНАРОДНЕ ПРАВО У САМЕ СЕРЦЕ

Незаконною анексією Криму та збройною агресією проти України Росія порушила норми, що дозволяють світу жити у мирі понад півстоліття. Про це сказала Президент Литви Дала Грібаускайте у Нью-Йорку, передає власний кореспондент «Українформу».

«Ці дії порушили саму суть міжнародного права та універсальних беззаперечних норм поведінки, які дозволяють світовій спільноті сім десятиліть вживати без воєн. Неможливо одночасно шанувати Статут ООН та ігнорувати його порушення. Наша спільна неспроможність виступити на захист основоположних принципів незалежності, суверенності, єдності та територіальної недоторканності України матиме далекоглядні негативні наслідки для світового порядку», — сказала Грібаускайте.

На її переконання, за своїми наслідками агресія Росії проти України перевищує всі інші сучасні конфлікти.

«У центрі Європи Статут ООН був знехтуваний без жодних наслідків для порушника. Навіть на тлі багатьох криз та безпекових загроз, які існують у світі зараз, анексія Криму та військова агресія на сході України виділяється через свої наслідки для майбутнього міжнародного миру та безпеки», — зазначила Президент Литви.

Вона додала, що окуповані території України, Грузії та Молдови вкриті «червоними лініями», які міжнародна спільнота сама визначила. «Якщо закрити очі на злочини, вони не зникнуть, а поширяться, збільшаться та з часом поглинуть. Саме тому нашим обов'язком є захист міжнародного гуманітарного права та прав людини, а також притягнення до відповідальності їхніх порушників», — підсумувала Грібаускайте.

У Нью-Йорку тривають дебати на 70-й сесії Генеральної Асамблеї ООН за участі світових лідерів. Однією з ключових тем обговорення цього року стала політична криза в Україні. Щодо цього вже висловилися президенти Росії та США. Кореспондент «Крим.Реаліті» з'ясував думку кримських політиків, громадських активістів та експертів про виступи Барака Обами, Володимира Путіна та Петра Порошенка.

Першими з трибуни Генасамблеї ООН виголосили свої промови президенти Бразилії та США. Американський лідер Барак Обама окремо торкнувся теми україно-російського конфлікту загалом й анексії Криму зокрема. Він підкреслив, що його країна не може залишитися осторонь, коли грубо порушуються суверенітет і територіальна цілість України.

«Розглянемо анексію Криму Росією та подальшу агресію на сході України. Америка має не так багато економічних інтересів в Україні. Ми визнаємо глибоку і складну історію між Росією та Україною. Але ми не можемо залишитися осторонь, коли грубо порушуються суверенітет і територіальна цілість держави. Якщо такі дії не матимуть наслідків, то це може трапитися з будь-якою іншою державою, представленою тут», — сказав Обама, звертаючись до делегатів.

Він підкреслив, що санкції є відповіддю країн Заходу на військову агресію Росії, а не бажанням повернутися у часи «холодної війни».

Російський президент Володимир Путін, на відміну від американського колеги, у своєму виступі не торкався подій у Криму. Якщо не рахувати того, що на початку промови згадав про Ялтинську конференцію 1945 року, яка, як сказав російський лідер, відбулася в «нашій країні».

«Ялтинська система була дійсно вистраждана, оплачена життями десятків мільйонів людей, двома світовими війнами, які прокотилися планетою в ХХ столітті. Будемо об'єктивні, вона допомогла людству пройти через бурхливі, часом драматичні події останніх десятиліть, вберегла світ від масштабних потрясінь», — зазначив Путін.

Торкнувся він і теми збройного конфлікту на сході України. Російський президент сказав, що в 2014 році зовнішні сили скористалися невдоволенням українців своєю владою і спровокували збройний переворот. Його підсумком, за словами Путіна, стала громадянська війна.

«Ми переконані: припинити кровопролиття, знайти вихід з глухого кута можна тільки при повному, сумлінному виконанні Мінських угод від 12 лютого поточного року. Погрозами, силою зброї цілісність України не забезпечити, а потрібно це зробити. Потрібно реальне врахування інтересів і прав людей на Донбасі, повага до їхнього вибору», — сказав Путін.

На Генасамблеї ООН виступив і український президент Петро Порошенко. З трибуни він розкритикував агресію Росії відносно України і закликав міжнародних партнерів допомогти відновити економічну і соціальну інфраструктуру, зруйновану з вини Кремля.

«В результаті зрадницької російської анексії українського Криму та агресії на Донбасі тисячі людей були вбиті. Була зруйнована критично важлива інфраструктура. Україна втратила близько 1/5 свого економічного потенціалу», — сказав Порошенко.

До саміту багато кримчан непокоїлися через те, що у західних країн вже немає принципової позиції щодо України і вони готові домовлятися з Путіним. Проте європейські лідери і навіть глава КНР Сі Цзиньпін виступили із засудженням цієї позиції, яку зайняла Росія. Так прокоментував проміжні результати Генасамблеї ООН перший заступник голови Меджлісу кримськотатарського народу Наріман Джелал.

За словами заступника голови Меджлісу, дуже важливим є те, що і Порошенко, і Обама у своїх виступах говорили про Крим. Як вважає Джелал, це демонструє, що світ розуміє: збройний конфлікт в Україні розпочався з Криму, і там він і має закінчитися.

Народний депутат України попередніх скликань, голова кримського відділення партії «Батьківщина» Андрій Сенченко, коментуючи виступи світових лідерів на Генасамблеї ООН, зазначив, що доля України зараз вирішується не під час підкілімних домовленостей, а у публічних дебатах на дипломатичних зустрічах.

«Тому мене більше цікавить, коли, нарешті, буде поставлена крапка в так званому «мінському процесі», який завів урегулювання на Донбасі в глухий кут. Мета цього про-

яння розібратися в тому, що відбувається у власній державі.

«А позиція Росії була і залишається незмінною. Путін її висловив. Єдиний шлях — це дотримання Мінських угод і контроль з боку міжнародного співтовариства для того, щоб не страждали люди. Бо війна завжди призводить до жертв серед мирного населення», — сказав Шувайников.

Слова Обами про анексію Криму депутат «держради» назвав свідченням того, що Президента США неправильно інформують про ситуацію на півострові. Шувайников вважає, що американському лідеру слід самостійно відвідати Крим, щоб персонально оцінити стан справ у республіці.

«Я б запросив Барака Обаму відвідати Крим з особистим візитом. І він би подивився, як живуть люди

Українського інституту національної пам'яті Сергій Громенко звернув увагу на те, що слова Володимира Путіна на саміті в Нью-Йорку кардинальним чином розходяться з його діями. За його словами, російський лідер закликав увесь світ дотримуватися правил, сформульованих на Ялтинській конференції, проте сам грубо порушив їх, анексувавши Крим.

«Мирний розпад держави на кілька частин можливий, мирне об'єднання — менш можливе, але тим не менш. А ось насильницький передел кордонів виключений у принципі повністю. В Європі цього правила дотримувалися аж до 2014 року. Цього року сама ж Росія вперше порушила домовленості, яких всі дотримувалися останні 70 років», — сказав історик.

«ОСОБЛИВА ФОРМА ЛИЦЕМІРСТВА» КРИМЧАН ПРО ПУТІНА, ОБАМУ І ПОРОШЕНКА НА ГЕНАСАМБЛЕЇ ООН

Нью-Йорк зустрів президента Росії В. Путіна протестами проти нинішньої політики Кремля, насамперед, щодо України...

цесу — заморожування конфлікту за схемою Придністров'я, причому з важкими економічними наслідками для України. А аналізувати ці розмови з трибуни... Вони, чесно кажучи, не ведуть до прямих результатів», — сказав Сенченко.

На його думку, дуже до речі припала «товарна» блокада Кримського півострова, завдяки якій тема Криму повернулася в політичний порядок денний, зокрема, й на нинішніх дебатах в ООН. Як вважає Сенченко, це показує, що українське суспільство має спиратися на свої сили і вимагати від країн-партнерів виконувати взяті на себе гарантії щодо забезпечення територіальної цілісності України.

А представники російської влади півострова, коментуючи виступи на саміті в Нью-Йорку, очікувано підтримали Путіна і засудили Порошенка й Обаму. Наприклад, депутат «держради» Криму Сергій Шувайников охарактеризував промову українського президента як набір стандартних звинувачень на адресу Росії, який показує неба-

га «окупованій» території. Нехай він пройдеться, як зробив колишній італійський лідер, який побував у нас в Криму. Будь ласка, зустрінемо, нехай поспілкується у нас з людьми», — сказав Шувайников.

А кримські громадські активісти, які вимушено покинули півострів навесні 2014 року, навпаки, задоволені тим, як Барак Обама оцінив дії Росії стосовно Криму. На думку голови Кримського центру ділового та культурного співробітництва «Український дім» Андрія Шекуна, увага американського лідера до питання Криму демонструє, що тема України, як і раніше, залишається однією з найбільш обговорюваних на міжнародній арені.

«Позиція Президента України, який виступив чітко і рішуче, дозволяє нам залишатися на тих же позиціях у питанні Криму. Якихось знаменних фактів на асамблеї не відбулося. Але вона закріпила факт, що ніхто не змириться з думкою Путіна і його спробою нав'язати свою позицію», — сказав громадський активіст.

Кримський історик, співробітник

На думку Громенка, Путін, закликаючи весь світ виконувати Ялтинські домовленості, продемонстрував особливу форму лицемірства, доступну тільки правителям держав.

А політехнолог, автору проекту «Free Crimea» Тарасу Березовцю здається, що російський президент під час читання своєї промови розгубився і не міг відірвати очей від листка. «Справа в тому, що Путін не звик виступати в аудиторіях за межами Росії. Він звик, що його переривають овациями після кожного пасажу. Було таке враження, що він зупинявся і чекав — ну де ж, де же оплески? Але зал мовчав. Через це він розгубився і навіть перестав дивитися в зал, його очі від тексту не відірвалися», — сказав Березовець.

Політехнолог охарактеризував промову Путіна як слабку і припустив, що він писав її не з допомогою спічрайтера, а самостійно. На думку Березовця, у своєму виступі російський лідер виклав власні думки, і саме так він бачить співвідношення сил у сучасному світі.

Іван ПУТІЛОВ

...І ПОЕТ Своє поетичне бачення поїздки Путіна на Генасамблею ООН представив читачам російський автор Андрій Орлов.

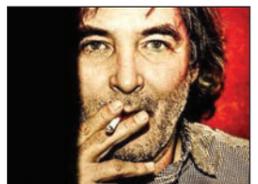
ПРЕЗИДЕНТ ЛЕТИТ НА ТРИ БУКВЫ (ООН)

Путин сдал в багаж: «Бук», «Искандер», камуфляж, Пять амфор, духовную скрепу, Кино про проделки Госдепа, Четыре футболки «Крымнаш», Спецпропуск на ялтинский пляж, Кило белорусских креветок, Двух с голеньким пузиком деток, Вино, чтобы пить с Берлускони, Собачку по имени Кони, Пескова, Суркова, Лаврова,

Последний эфир Киселёва, Номер певца Элтон Джона, Больничный больного Кобзона, Про «Боинг» поддельное фото, Песенки Blueberry ноты, Стишок стихоплёта Орлуши, От слов Порошенко беруши, Оранжево-чёрную ленту, Запрет иностранных агентов, Тигрёнка, зайчонка, манула, Писак журналистского пула, Привет от бурятов Донбасса, Кусок санкционного мяса, Который стащили из печи Вежливые человечки, От Матвиенко письмо, Наклейку «Обама, ты чмо!», Селфи в мечети в Чечне,

Досье «Яценюк на войне», Подарок «волков» — косметичку, Пригожину Леру (певичку), «Любэ» восемнадцать пластинок И старый хрущёвский ботинок. Ботиночек ретро-фасона Бывал на трибуне ООН, Он всех научил понимать Понятие «Кузькина мать». Услышите скоро ещё вы Стучащий ботинок Хрущёва! На то и на то и на это Ботинок наложит им вето, А если все против, то он (Ботинок) — уйдёт из ООН, «ООН — это просто три буквы, Забыли согласия дух вы, Мы вас в сорок пятом создали, А вы нас коварно предали, А значит, друзья дорогие, Идите на буквы другие!» — Так скажет ООНовцам он На Генассамблее ООН, Потёртый ботинок Хрущёва. Ничто в этом мире не ново...

Андрей ОРЛОВ (Орлуша) («Эхо Москвы»)

Олександр Решетняк став першою жертвою сепаратистів на Луганщині, першим загиблим з українського табору. Втрати у донецьких українців тоді вже були, а луганчан деякий час Бог милував. Про мученицьку смерть Олександра дізнався від знайомих прикарпатців, з якими контактував на Майдані. А потім і в Інтернеті прочитав:

«В реанимационном отделении Луганской областной больницы 15 июня 2014 года умер общественный активист Александр Решетняк. Он двое суток подвергался жестоким пыткам в захваченном здании Луганского УСБУ и 12 июня поступил в реанимацию с раздробленным тазом, отбитыми почками, сломанным позвоночником и проникающим пулевым ранением в живот. После двухдневных издевательств в здании СБУ и ранения в спину Саша еще трое суток боролся за жизнь. Террористы допрашивали Решетняка о местах дислокации украинской армии и патриотического батальона «Айдар», который ранее освободил город Счастье. Террористы, так и не добившись ничего, просто выстрелили ему в спину...». Так написав його приятель і однодумець, журналіст Всеволод Філімоненко.

Отже, прикарпатці при кожній нашій зустрічі нагадували про Сашку і просили написати про героя. Вони дуже хотіли, щоб про нього знала вся Україна! Адже встигли з'їднитися з луганчанином на київському Майдані. Я й сам міг бачити Олександра у коломийському наметі, куди заходив частенько. Міг, але, якщо чесно, не запам'ятав його або просто не звернув на активіста зі сходу особливої уваги. Бо всі учасники минулорічних подій — бойові хлопці, всі — потенційні герої. Ось тільки хтось залишився жити, відкладаючи свій подвиг на потім, а хтось... стовідсотково реалізувався, поповнивши ряди Небесної Сотні. Якими є люди цієї породи, чим вони відрізняються від інших? Чому коломияни так сумують за східняком? Все це притягувало мої думки і не могло не хвилювати. Тому й вирушив з Прикарпаття на Київщину, де в одному з містечок, на території дитячого садка, облаштувала своє нове житло біженка з Луганщини, вдова Олександра — Лариса Решетняк. Дізнавшись про бажання західняків, аби про Сашку знала вся Україна, до нашої розмови приєднався і його давній приятель Юрій Руденко, який також був вимушений з родиною переїхати на Київщину. Вдалося мені розшукати і Всеволода Філімоненка. З Черкаса зателефонувала учасниця проукраїнських мітингів у Луганську Олена Кузенна. І ось яка картина вимальовується на основі їхніх розповідей.

Лариса Решетняк: «Мій чоловік був корінним луганчанином. Закінчив ПТУ № 45, після чого постійно працював електрозварником. Багато їздив по всьому Радянському Союзу, тому добре знав країну, в якій жив. Понад чверть століття ми з ним прожи-

Лариса Решетняк

ли разом... Сашко завжди дивував мене своїм ставленням до людей. І тим, що свято вірив у справедливість. Навіть тоді, коли владу захопили сепаратисти, він не зробив на це жодної поправки. Пригадую випадок, який стався в березні 2014 року. Вже СБУ у Луганську була захоплена. Сепаратисти пиляли бензопилою дерева біля нашого селища (с. Веселеньке входить до складу Луганська — С. Л.) і вантажили дрова в машину. Олександр здогадався, що це заготовляють дрова для штабу сепаратистів. Там, біля СБУ, вже й намети стояли і польова кухня, де готували їжу для бойовиків. Був з лісорубами й якийсь міський депутат, який показав своє посвідчення. На Сашку це не вплинуло, він сказав: «Чому я, мешканець селища, тут не можу пиляти, а ви пиляєте?». І таки прогнав їх, уявляєте?».

Юрій Руденко дещо пояснює: «Сашко був секретарем нашого селищного комітету, тому й переймався постійно таким питан-

ням. Мене тоді вже не було в Луганську, але я не скидаю з себе відповідальності...». Юрій Руденко: «Олександр був настільки сміливим і відчайдушним, що часом йому бракувало обережності. Він уже був у батальйоні «Дніпро», проходив вишкіл у Дніпропетровську і там, під час тренувань, серйозно травмував ногу... І, уявляєте, ризикнув при цьому повернутися в Луганськ! Думав, що нога, закута в гіпс до стегна, краще загоїться у домашніх умовах. І що його в такому стані ніхто не зачепить».

Прошу розповісти про деталі арешту Олександра. Тут уже Лариса Решетняк може розповісти більше, ніж інші:

Всеволод Філімоненко

роль він дав наказ бойовикам знайти і покарати Олександра». Юрій Руденко додає важливі штрихи: «Луганчани надто різні... Хтось відразу їде в столицю держави за покликком серця, бо там побили наших дітей, а хтось люто ненавидить Україну і досі проклинає Майдан. Бо їм таким потрібні Росія, Путін, а головне — російська пенсія, яка в два рази більша від української. А ще вони мріяли повернутися в СРСР, щоб була стабільність, дешева горілка, і... можна було красти. Олександру Решетняку доводилося жити в такому оточенні. Але він продовжував вірити в силу народу. Після побиття студентів у Києві ми з ним відразу зустрілися. Він каже: «Ти бачиш, що твориться? Треба їхати в столицю...». Вирішили їхати, щоб отримати максимум інформації і визначитися остаточно. Швидко зібралися і поїхали. У центрі Києва наткнулися на двох високих колоритних чоловіків; у одного з них на футболці було написано: «Януковича — під арешт». Я кажу: «Нам, мабуть, до цих хлопців». Ми з Сашком заговорили до протестувальників українською. Він трохи краще розмовляв, я — суржиком... Хлопці ті виявилися із Західної України. Вони нас привели у свій намет і сказали: «Кладіть свої сумки, тут ніхто їх не візьме. Олександр почав активно з усіма спілкуватися — він такий комунікабельний! І я бачив, як владно його затягує вир революції. Це була його рідна стихія...».

ОЛЕКСАНДР РЕШЕТНЯК – ЯК СИМВОЛ УКРАЇНСЬКОЇ НЕСКОРЕНОСТІ ПРО ЛУГАНЧАНІНА – НА ПРОХАННЯ ПРИКАРПАТЦІВ

Олександр Решетняк

Олена Кузенна: «А я познайомилася з Олександром Решетняком лише завдяки трагічним подіям, що відбувалися в Луганську на початку 2014 року. Але дуже добре розуміла його, бо ми жили ілюзіями, що можна виправити ситуацію своїми добрими намірами та добрим ставленням до людей. Скажу лише, що цей хлопець був занадто щирим, відчайдушним і найвним, із загостреним почуттям справедливості. Бо мати справу з «даунбасцями» і не розуміти їхньої підступності може лише кришталево чиста людина. Його загибель — це наслідок багатьох факторів. Із них найважливіший — притуплена пильність людей, які на той час були поруч з

«Забрали його 10 червня. О 9-й вечора приїхали, я якраз на ніч пішла на роботу. У їхніх планах було забрати й мене, але, видно, полінувалися наздоганяти, шукати по місту. Через два дні Сашка скаліченого викинули біля Луганської ОДА... Коли я питала в лікарні, хто його туди привіз, мені сказали, що такої інформації дати не можуть. Можна лише здогадуватися: чи то швидка допомога привезла, чи хтось із людей підібрав, завіз на своєму транспорті. Мене не пускали подивитися на чоловіка, в морг мене також не пустили. Хоча благає: дай-те хоч здала гляну на нього... Мені сказали категорично — «Нет. Тільки с правоохоронительными органами...». Зійшлися на тому, що лікар зробить його фото в морзі і покаже мені. Так і показав — з фотоапарата. Я навіть не впізнала свого чоловіка, бо він був весь чорний — живого місця на ньому не було видно... Мене ще й запитали, чи буду я його ховати у відкритій чи закритій труні? Я сказала, що поховано у відкритій. Тоді мене попередили, щоб за голову його не брала. Цікаво, чому? До речі, в довідці про смерть було написано: «Избиение с целью убийства». Хоч тут правду написали... Олександра звинувачували в тому, що він скрізь «айдарівців» розоставив, що у нас весь будинок був заповнений вибухівкою, що ми носимо в ліс продукти, підготовуємо українських бійців. А куди ж він міг

миліції, коли вступив у батальйон «Тимур» під керівництвом Тимура Юлдашева. Посвідчення видавав начальник обласного МВС генерал-лейтенант Гуславський. Після того, як Тимура Юлдашева взяли в полон бойовики, його батальйон розформували, а Олександр Решетняк проходив підготовку в батальйоні «Дніпро». Але ж юридично він до останніх днів залишався співробітником української міліції! Я говорю про це Арсену Авакову, той обіцяв розібратися, сприяти нагородженню, але... так нічого і не зробив. Мені це важко зрозуміти, адже Олександр, опинившись у полоні бойовиків, продемонстрував неабияку мужність та вірність обов'язку... Не так вже й часто ці риси в аналогічних ситуаціях демонстрували українські міліціонери. Тут би Міністерству внутрішніх справ

Юрій Руденко

записати справу Решетняка у свій «актив», це дуже позитивно вплинуло б на імідж органів. Та й молоді працівники МВС мали б приклад для наслідування... Сподіваюся, що до цього питання в міністерстві ще повернуться».

Я поцікавився думкою людей, які близько знали Олександра, — чи вдасться повернути втрачені території? Що робити з величезною кількістю сепаратистів і зазобнованих російською пропагандою мешканців? Відповіди були такими:

Лариса Решетняк: «Рік тому можна було легко звільнити Луганськ! Був сприятливий момент. Сашко ще лежав у лікарні, а сепаратисти спішно, в паніці вже скидали камуфляжі, переодягалися у цивільний одяг і готувалися тікати. Бо українські війська тоді підійшли дуже близько до Луганська. На той час ЗСУ уже звільнили Щастя, Веселу Гору, стояли в Металісті...

Дуже багато трупів бойовиків тоді завезли до моргів. Думаю, в той момент легко можна було весь Луганськ узяти.

(Закінчення на 7-й стор.)

Олена Кузенна

А тепер... багато часу втрачено. Вважаю, що тепер терористів треба із землею змішати. А заодно і тих, хто їх підтримує. Бо в них у головах щось таке, зовсім невеличове! Російська пропаганда робить свою справу, а вони вже більше року варяться у тому соці... Тож нехай самі зроблять свій вибір після визволення краю — або виїзд назавжди в Росію, або тюрма в Україні. А потім, вже після відсидки, адаптація, пристосування до нових умов...».

Олена Кузенна: «Я впевнена, що якби наша армія тоді оточила Луганськ і почала штурм, то великого опору не було б. Це стоїть як бойовиків, так і мешканців міста. Сепаратизм підживлювався з Росії. Звільнили б Луганськ, заарештували б винуватців з боку України — ефремових, кравченків, клімачевих та інших, зачистили б місто від ФСБ-шників, встановили б військові адміністрації... І з часом всі скінчилися. Бо мешканці Донбасу дуже інертні, ліниві та шанують силу. Якби рішучий прояв сили був з нашого боку, — вони б підкорилися. Підпілля якби й було, то невелике, і то переважно «привозне», російське, а не з місцевого люду. А зараз нас, українців, вигнали з домівок, увійшли в смак місцеві прихильники Путіна, вони тепер хизуються своїм незалежним від України життям. Але ж і українці там залишилися! Вони чекали на наших ще минулого літа, згодні були на обстріли і бомбардування, аби їх тільки звільнили. Прогаяли час... До речі, коли Сашко вже перебував удома з пораненою ногою, то надсилав мені цінну інформацію про сепаратистів. Я на той момент була в Києві, і цю інформацію передавала в СБУ. Вірила, що ситуацію можна було виправити, але... На жаль, з боку України бракувало рішучих дій. І тепер бракує».

Всеволод Філімоненко: «Минулого року ми разом з комбатом «Айдара» Сергієм Мельничком об'їхали кільце навколо Луганська і добре бачили співвідношення сил. У нас було багато техніки, війська, дуже багато добровольців, готових звільнити рідне місто. Наша розвідка доповідала про максимум 800 осіб, які готові були чинити опір. Тому я впевнений, що задача Луганська була чисто політичним рішенням. Адже, таким чином, Україна звільнялася від електорату (до початку активної фази АТО у місті було до півмільйона мешканців), який точно не проголосував би ні за блок Порошенка, ні за «Народний фронт»... Разом з цим, не так вже й багато там було відверто проросійських громадян. Скажімо, у під'їзді нашого будинку з 10-ти квартир максимум у двох жили родини, які підтримували сепаратистів. Але й вони не були готові воювати зі зброєю в руках. Тепер бойовики суттєво укріпили свої позиції, але люди все ще хочуть бути з Україною, хоча й мають певні претензії до влади. Тому блокада ЛНР повинна бути максимально жорсткою! Ті проукраїнські луганчани, які лишилися в Луганську, її підтримають. Водночас влада повинна забезпечити підтримкою тих людей, які хочуть виїхати на територію, підконтрольну Україні. Адже ми на самперед воюємо не за територію, а за наших громадян».

Лариса Решетняк: «Коли їхала з Луганська після похорону Олександра, то думала, що повернуся додому через кілька тижнів. Але розтягнулося все надовго. І все ж вірю, що Луганщина буде визволена. І дуже хочу цього!».

Ось така вийшла розповідь. Сподіваюся, прикарпатці отримали трохи більше інформації про Луганщину та про їхнього незабутного майданного побратима. А народного Героя України чи ордена Небесної Сотні Олександр Решетняку обов'язково дадуть пізніше. Головне, щоб ми не забували про нього...

Сергій ЛАЩЕНКО

НА ШЛЯХАХ НАЦІОНАЛЬНОЇ БОРОТЬБИ

ШТРИХИ ДО БІОГРАФІЇ ДМИТРА МАЇВСЬКОГО

Дмитро Маївський (псевдоніми — Майченко, Тарас, Косар, Дума) — український військовий і політичний діяч, член Організації українських націоналістів, соратник і побратим Степана Бандери, Романа Шухевича, Івана Клімива-Легенди. Волею долі і з власних переконань став на шлях боротьби за Незалежність України.

Він народився 8 листопада 1914 року (на саме свято Дмитра, тож не випадково його так назвали батьки) у селі Реклинець (тепер — Сокальського району Львівської області) в учительській сім'ї, де завжди панував дух високого патріотизму, плекали почуття національної гідності.

Освіту здобував у сокальській гімназії, у Ракові (Польща) та деякий час навчався у Львівській торговельній школі.

З юнацьких літ брав активну участь у національно-визвольній боротьбі проти польського окупаційного режиму в Західній Україні. «Ще учнем вступає до юнацтва ОУН, а членом Організації українських націоналістів стає з 1933 року. Веде активну роботу серед студентської молоді в школі. Саме тоді, 1934 року, на кілька місяців потрапляє в тюрму за підозрою в організації вбивства співробітника польської поліції. Засуджений у Львові на десять років тюрми. Там Маївський проходить принизливі знущання та тортури з боку польської поліції. На знак протесту оголошує десятиденне голодування. За браком доказів суд звільняє Дмитра...» (Гоман Р. В., Жежерун С. Ю., Коваль І. М. Нариси історії села Реклинець. — Івано-Франківськ: Місто НВ, 2013. — С. 202). Проте звільнення з в'язниці аж ніяк не означало, що він позбувся недремного поліцейського нагляду.

Та все ж Дмитро Маївський завжди брав активну участь у заходах, організованих «Просвітою», «Рідною школою», вишукував будь-які нагоди виголосити свої патріотичні промови, пробудити національні почуття українців. Його слово завжди було доречним, потрібним і корисним.

У книзі «Нариси історії села Реклинець» читаємо: «1937 року дуже голосними були святкування на Маківці і Підліссі (могила Маркіяна Шашкевича). На щорічні масові всенародні маніфестації з Радехівщини, Сокальщини і Жовківщини їхали організовано сотні

свідомих людей, одним з організаторів і провідників цих масових акцій був Дмитро Маївський-«Косар». Коли він зі своєю групою вертався з акції на Маківці, в одному з сіл мав масову відправу активу перед походом на Підліску гору. Сотні хлопців устанувилися чотирикутником, а «Косар» мав до них запальну загальну промову. Говорив голосно на тему необхідної радикальної розправи з комуністичною заразою».

Напередодні Другої світової війни Дмитро Маївський очолював повітовий провід ОУН Жовківщини, а пізніше, у 1939–1940 роках, був призначений обласним провідником ОУН Холмщини. У цей час співпрацює з Іваном Клімивим-Легендою (уродженець села Сілець, тепер — Сокальського району), про що згадується в історико-краєзнавчому збірнику «Надбужанщина» (том 2), стає одним з провідних діячів ОУН на теренах Сокальщини, свою діяльність поширює в м. Угнів.

1 вересня 1939 року Німеччина напала на Польщу. «Німецько-польська війна допомогла вирватися на волю тисячам українських політичних в'язнів. Повертаючись з брестської тюрми, в Сокалі зупинився на короткий відпочинок Степан Бандера. Тут він зустрівся з обласним провідником ОУН Холмщини Дмитром Маївським та іншими керівниками організації і зобов'язав їх, аби всі члени ОУН, які вийшли з польських тюрем і таким чином стали розконспірованими, відходили на Захід» (Вашків І. Сокаль і Прибужжя. — Львів: Каменяр, 2000. — С. 117). Дмитро Маївський завжди ретельно виконував накази та доручення керівництва вищого рангу, але водночас і сам залишався ініціативним.

Петро Духий у своїй книзі «Степан Бандера — символ нації» підкреслює: «...В той час Бандеру, як політичного діяча, знали широкі кола громадськості, а Маївського лише дехто. То два націоналісти були подібні між собою, між ними існували не лише взаєморозуміння, а й прихильне ставлення один до одного».

На початку німецько-радянської війни 1941–1945 років Дмитра Маївського призначили ре-

ферентом Крайового проводу ОУН на західних українських землях, основним завданням якого була координація дій похідних груп ОУН. Обирався на Другий Великий збір ОУН в Кракові.

У 1941–1942 роках Дмитро Маївський стає заступником Крайового провідника Організації українських націоналістів у Києві, а в 1942–1945 роках — членом Проводу ОУН. Діяти доводилось в жорстоких умовах підпілля, строгої конспірації.

Та все ж 20 листопада 1942 року Дмитро Маївський потрапив у Львові в гестапівську пастку, але, навіть будучи пораненим, зумів вирватися з неї, врятував таємні документи і застрелив двох гестапівців.

У той час (зокрема, протягом 1941–1943 років) Дмитро Маївський займався пропагандистською роботою в різних регіонах України, редагував підпільні видання «Ідея і чин», «За самостійність України», «Молода Україна». Левова частка дописів у них належить перу редактора, хоча він багато займався і з авторами. Ще одна важлива віха його діяльності: одночасно читав для курсантів-військовиків лекції на тему: «Советська дійсність і праця ОУН».

Разом з Романом Шухевичем і Зеновієм Матолою Дмитро Маївський на Трьомоу Всеукраїнському Великому зборі ОУН в 1943 році був обраний членом Бюро Проводу ОУН, виступив одним з ініціаторів створення Антитишовицького блоку народів та Української головної визвольної ради (УГВР).

1945 року Дмитро Маївський разом з генералом Дмитром Грицаєм отримав від цієї Ради доручення зустрітись з членами Бюро Проводу ОУН Степаном Бандерою, Ярославом Стецьком та іншими діячами, які перебували за кордоном. Їхня місія — узгодити з керівництвом дії усіх складових частин Руху Опору в Україні.

19 грудня 1945 року при переході чесько-німецького кордону Дмитро Маївський і Дмитро Грицай потрапили у засідку чеської поліції. Під час короткої сутички Дмитро Маївський, аби не потрапити до рук поліції, застрелився, а Дмитро Грицай був схоплений і через деякий час страчений у празькій в'язниці. За іншими джерелами, він покінчив життя самогубством.

Тарас ЛЕХМАН, журналіст

ЛИСТ В НОМЕР

Доброго дня, шановна редакціє! Знайшла в газеті «Свобода» за березень 1918 року вірші Георгія Гасенка, брата мого прадіда (<http://www.svoboda-news.com/архив/pdf/1918/Svoboda-1918-029.pdf>).

Вони написані в 1914 році, на початку Першої світової, коли двадцятирічний Георгій ще працював у Берліні в бюро по найму робітників з Росії і Галичини. Коли почалась війна, я так зрозуміла, що він був заарештований, але інтернований з Німеччини як хворий на туберкульоз. Ця інформація з книги Чикаленка (http://shron.chtyvo.org.ua/Chykalenko_Yevhen/Schodennyk_1907-1917.pdf). Буду вдячна, якщо це буде вам цікаво і колись стане в пригоді.

Наталія Володимирівна

Георгій ГАСЕНКО

І СИНІ, І ЖОВТІ

І сині, і жовті квітки розцвіли
На полі, в садах,
там, на рідній землі.
Квіточки сі довго
десь сховані спали,
Під грім, блискавицю
на долю чекали;
Як сонце зіграло і дощик упав,
То й кожний квіточок
головку підняв...
Квітки сі прекрасні,
так пишно ростуть,
Бо кров'ю політи
і кровію тхнуть!..
І сині, і жовті квітки сі квіти,
Гей, довго прийшлося
комусь їх ростити,
Гей, довго прийшлося
їх комусь пильнувати,
Щоб квіткам сим
красшю долю придбати...
і квітують...

НАД УСЕ!

(Національний марш)

Ненько рідна, Україно,
Ти нам в світі над усе:
Наша гордість, наша слава,
Житє, щастє, наше все!
Красше всякої музики
Твоя мова — з краю в край,
Твоя пісня нас в неволі
Переносить з печла в рай!
Хоч гірка народна доля,
Хоч орел твій з двома б'ється,
Хоч в кайдахан твоє воля,
Але ранок вже сміється!..
І степовий вітер вільний
Правду в світі рознесе:
Рідна ненька-Україна
Українцям — над усе!

Жовтень 1914 р.

Одиночна військова в'язниця
Берлін

У США ВІДКРИЛИ ПЕРШИЙ В КРАЇНІ ПАМ'ЯТНИК НЕБЕСНІЙ СОТНІ

У США відбулось урочисте відкриття та освячення першого в США пам'ятника Небесній Сотні та усім Героям, що поклали життя за Україну.

Як повідомляє медіа-портал української діаспори «Vidia», пам'ятник встановили поряд з Українською православною церквою Святого Андрія у Блумінгдейлі поблизу Чикаго. Церемонію освячення провів Святійший Патріарх Київський та всієї Руси-України Філарет.

Урочисте відкриття було здійснене за участі міністра фінансів України Наталії Ярецької, генерального консула України в Чикаго Лариси Гераської, губернатора штату Іллінойс Брюса Раунера та конгресмена Пітера Роскама.

На церемонії відкриття були також зачитані листи-привітання сенаторів Джона МакКейна та Марка Кірка. Нагадаємо, спорудження монумента підтримав сенатор Джон МакКейн. А українська громада долучилася збором коштів на спорудження пам'ятника Небесній Сотні в Чикаго.

УНІАН

ВАТНА ВТОМА

ЯК НЕ ПОТРАПИТИ НА ВУЛИЦЮ ВБИВЦЬ МАЙДАНУ

Нам доведеться пройти і через це. Через реінкарнацію Кернеса. Через оплески Добкіну, який забавив мати вулицю імені «Беркута» — убивць Майдану. І, може так статися, через радість від поразки «поганого хлопця» Філатова і перемоги «хорошого хлопця» Вілкула. І втерпіти опік у нашій зраненій душі від тріумфу Ківалова, який запроторив до в'язниці лідера Автомайдану.

Доведеться пройти через те кепське відчуття, коли «всі — погані, і нехай вони вирішують без мене, а в цьому паноптикумі участі не беру».

Суть великих випробувань у тому, що по-справжньому починаються вони тоді, коли смугу перешкод начебто пройдено, і ти вже — чемпіон. Не вогонь, не вода, не мідні труби випробовують нас на міцність, а відчуття безсиля від перемоги, що постійно вислизає. Від безпорадності лідерів і втоми героїв. Від спустошеності післявоєнним миром, який ти зовсім не таким уявляв.

Нам нікому крикнути: прийди і допоможи! Самим доведеться шукати менше зло, вибирати між героями і законом. Мучитися в моральних суперечках про війну, яка аморальна за своєю природою. І спостерігати, як у пробіті в обороні країни проломи суне потік біженців, що повертаються. Не тих, що покинули будинки в Донецьку, а тих, що злякавшись революції, залишили високі пости в Києві. Вони повертаються, облаштовуються у партійних списках і кадрових резервах, обманюють детектори брехні і вдало воюють з люстрацією.

А більшість нікуди і не тікала. Забилися в шілини. Голосували, як треба. Начепили синьо-жовті стрічки. А, відпочиваючи влітку в Криму, змінювали їх на смугасті. Так спокійніше.

Вони готові мститися. Загальним і таємним голосуванням. Мститися за своє богузтво. За Леніна, поваленого на Бессарабці. За нашу ненависть до Путіна. Вони спутають нам ноги, повиснуть на плечах мокрою ватою.

Вони довго чекали на березі, коли труп революції пропливе повз, і їм здається, що цей час настав.

Скажи нам, Дніпропетровськ, чи був ти ширим у ті тяжкі часи, одягаючись у синьо-жовті кольори? Чи це все фантазії Коломойського? І ти від усієї душі святкуєш день радянських партизанів, 90 відсотками голосів бажаєш, як і раніше, називатися ім'ям кривавого поплічника Йосипа Сталіна?

Скажіть, Запоріжжя і Маріуполь, вам справді настільки дорогий совок, що ви готові віддати голоси за політиків, куплених Ахметовим?

Вони не клучуть Путіна, вони просто хочуть старого вина в старих міхах. Витримане, червоне, з серпом і молотом, хіба воно не міцніше, не п'яніше?

Торгівці на базарах, перукарі в перукарнях, кондуктори в тролейбусах, вони — знають, і чистою українською переконують нас: ніяких російських військ на Донбасі немає, а це Порошенко, Коломойський і Ахметов заробляють гроші на війні. Так вважати — спокійніше. Затягнуть стару пісню співачки, кожна з яких вважає себе «голосом України», поденники, які називають себе журналістами, політологами, що лякають апокаліпсисом. Заколисують: жодної війни немає, ти просто втомився, відпочинь.

Робити історію — виснажливе заняття. Навіть просто пом'якшити назву міста. А раптом не вийде? А раптом схибимо? Чи не краще залишити все, як є? Дуже хочеться стабільності. Але стабільності у Всесвіті немає, є лише інерція. І ця інерція найчастіше — інерція падіння.

Пошук людяності в захарченках і плотницьких Мочановим і потім Андрієм Куликовим — це теж від утоми. Від виснаження громадянського імунітету. Це — спокуса здатися хворобі, відлежатися, набратися сил. Здається: потрібен перепочинок, після якого обов'язково переможеш. Але Путін — не заступ. Він знищить стомлених.

Утома змушує нас шукати «зра-

ду». Адже ми не уявляли собі, наскільки все прогнило в нашому королівстві й яких поневірянь потребують цілі, які ми собі намріяли. І страх від того, що не розрахували сили, промахнулися з термінами, змушує нас шукати винних.

Це — не радикалізм, це всього лише втома.

Хтось утомився від війни і хоче миру, хтось — від перемир'я і чекає, щоб війна розставила всіх по своїх п'єдесталах.

Скажіть, брати-патріоти, хіба наша справа не справедлива, хіба наша мрія не висока? Чому ж ми так боїмося цього «особливого статусу» з його виборами й амністіями? Не віримо в свої сили? Боїмося, що бандити проникнуть на нашу територію, у наші медіа, у нашу політику й переконують нас? І ми покійно підемо у них на поводу? Відмовимося від НАТО? Слухняно змінимо Конституцію? Зіллемо Незалежність?

Цей стан лікарі називають панічною атакою. Всепропальство робить нас ватниками — не треба ні Кисельова, ні ольгинців. Тільки всепропальство.

Населення — воно завжди вирізнялося пофігізмом. Народ — частина населення, яка бажає змін. Але таких, щоб до кращого життя вожді вели не пустелею, а вздовж молочних річок і кисільних берегів. І

земля обітована починалася за хвірткою. І тільки нація бачить мету і не шкодує життів. Але нація — лише частина народу, і дуже маленька частина населення. Вона видихається, лави її рідшають у боях, її закляки глушить вата. І якщо ми не затулимо собою проломи в цих лавах, вона помре.

Найактивнішим, як би не гнула їхні спини втома, рано чи пізно доведеться забрати в Кучми і Медведчука мінські віжки і впершити кульгаву імперську кобилу так, щоб кулява з-під копит стовпом валіла. Нав'язати свій порядок денний. Ударити референдумом. Що було б з нами, звали ми війну з Росією суто на Мінборони? Якби не вступила в битву нація усіма своїми ресурсами?

Сьогодні головне поле битви — голови. Це — війна переконань, а танки і «Гради» — лише аргумент у суперечці. Треба відкласти автомати й озброїтися словом. Потрібні не 100 тисяч солдатів, а 100 тисяч агітаторів. Не за БПП, «Укроп» чи «Свободу», а за європейську Україну. Щоб пішли в передвиборний Лугандон. Щоб говорили з людьми. Це буде до дідка небезпечно, але чи ж нашим добровольцям боятися смерті?

А потім почнеться війна економік. І нам треба буде працювати більше і краще. І вата ремствуватиме, бо дуже чутлива до комфорту.

Того самого, коли можна жити по мінімуму, але й не працювати. А багатство, воно не може існувати без близькості до переможця. Така його природа. Бізнес політиків не зраджує, він передбачає. І якщо боляче від того, що колишні регіонали йдуть від партії влади, — випийте анальгін.

Ми ще не перемогли імперію. Ми витягли самі себе з трясовини за волосся, як барон Мюнхгаузен, але нам потрібна точка опори. Віра. Нам треба повірити і перетерпіти.

Бігуни-стаєри знають, що таке друге дихання. Це коли вже немає жодних сил, коли — кранти, й є одне бажання: здатися і відсалпатися. Але якщо перетерпіти, то рано чи пізно відчуєш, як вдих стає надзвичайно глибоким і проникає в саму душу, як з'являється окриленість, і вату втому знімає як рукою. І розумієш, що немає нічого неможливого. Немає слабких, які не стали б сильними. Немає ворога, який не був би переможений.

«Ніщо задалегідь не визначено, — говорив один мудрий священик, — долі не існує. Є сила і свобода волі. І суд Божий».

Свен ЯКУНОВ,

Віктор МІШКОВСЬКИЙ

<http://www.ukrinform.ua>

ТИМ ЧАСОМ...

«ВАТНЕ СЕРЦЕ БАТЬКІВЩИНИ»

У центрі російського Красноярська художник Василь Слонов встановив інсталяцію «Ватне серце Батьківщини». Про це сам Слонов написав на своїй сторінці у Facebook.

«У нас є Батьківщина. І, безсумнівно, наша Батьківщина — вона Мати. І, звісно, у матері повинно бути серце. А яке воно, це серце? Звичайно ж, ватне, звичайно ж, велике і тепле. Ймовірно, почорніле від поту і крові минулих поколінь. Почорніле від нашого морального потьмарення. Зморщене від нашого неробства і безтурботності... Серце Батьківщини як німий докір нам, блудним синам, які нерозважливо витрачають своє життя з іноземними валентинками...» — пояснює художник свою роботу.

Варто зазначити, що красноярський художник Василь Слонов відомий серією плакатів, присвячених олімпіаді у Сочі, на яких він намалював олімпійські кільця у вигляді колючого дроту або шибениці.

УНІАН

ВІДБУВСЯ ПРЕМ'ЄРНИЙ ПОКАЗ ДОКУМЕНТАЛЬНОГО ФІЛЬМУ «КАПЕЛАНИ»

Віце-прем'єр-міністр — міністр культури України В'ячеслав Кириленко відвідав прем'єрний показ документального фільму «Капелани» автора і режисера Валентина Дігтяренка, продюсера Павла Казанцева.

«Такі фільми потрібні для серця кожного із нас. Якщо є бійці, капелани, митці, які також часто їздять на схід, і є український народ, який бореться за свою країну, — ми переможемо. У фільмі було сказано, що ми воюємо, бо нами рухає любов, а вони воюють, бо ними рухає ненависть. Потрібно, щоб цей фільм побачили не лише українські, а й європейські глядачі, тому він має бути представлений на всіх фестивалях і показах в Європі», — сказав В. Кириленко.

«Цей фільм про капеланів — це є фільм про український народ, який відстоює

свою гідність, свою свободу, відстоює незалежність своєї країни і тим самим буде своє майбутнє. Коли ми добре вслухаємось у слова фільму, ми почуємо голос свого народу, який, воюючи, є народом святим. Не можна перемогти ворога, якщо не знайдеш у собі любові і святості. Наш народ — народ Героїв і великих людей», — сказав глава Української греко-католицької церкви Блаженніший Святослав.

Презентацію фільму також відвідали представники духовенства, громадські діячі, діячі культури, волонтери, військові, які повернулись із зони АТО.

Стрічка «Капелани» — це спроба побачити війну в Україні очима чотирьох священиків, військових капеланів, які несуть службу в зоні проведення АТО. Головними героями фільму стали отці Андрій Зелінський, Іван Ісаєвич, Ігор Федоришин та

Любомир Яворський.

В основу сюжету фільму покладено наймасштабніше військове паломництво, яке щороку відбувається у французькому містечку Люрд.

Тисячі солдатів з часів Другої світової війни збираються, аби разом помолитися за загиблих побратимів та перепросити одне одного за усі військові конфлікти. Цього року в українській делегації до заходу долучилися молоді хлопці, які пройшли війну на Донбасі, та капелани, які побували на передовій у зоні АТО.

У Люрді серед розмаїття культур, мов та військових одиниць народжується розуміння — у війні апріорі не може бути переможців.

Робота над фільмом тривала понад рік. Географія зйомок — від Закарпаття до Донбасу, а також Польща, Німеччина та Франція.

Крім прем'єрного показу, планується кінопрокат та телевізійний показ фільму «Капелани».

<http://mincult.kmu.gov.ua/>

КАПЕЛАНИ ЯРОША ЄДНАТИМУТЬ УКРАЇНУ

Капеланська служба ДУК «Правий сектор» ініціює духовний проект, спрямований на об'єднання України. Про це заявив керівник Капеланської служби ДУК «ПС» отць Микола Мединський (капелан Залізняка) під час прес-конференції в «Укрінформі».

«Капеланська служба ДУК «Правий сектор» розпочинає абсолютно нову програму своєї діяльності — під назвою «Віра. Традиція. Чин». Початковим проектом програми є духовна акція «Майдан молитви за перемогу, єднання та мир» перед іконою Богородиці Єднання, яка походить із далеких Соловєвських островів, перед якою молилися сотні чи тисячі героїв національно-визвольної боротьби минувшини», — сказав М. Мединський.

Він підкреслив, що проект не має на меті «прив'язатися до певної релігійної громади, до певної церкви, тим більше — до певної політичної сили, чи певного бойового батальйону, чи певного прошарку суспільства». Акції планують проводити у різних бойових і резервних батальйонах, на майданах, у церквах, монастирях по всіх регіонах.

«Наш метод — це синтез духовного з патріотичним. Будуть художні проекти, для яких запрошуватимуть митців і залучатимуть до створення витворів мистецтва бійців на передовій. Буде тісна співпраця з проектами реабілітації наших воїнів», —

розповів М. Мединський. Він закликав усіх долучатися до ініціативи, насамперед спрямованої для допомоги бійцям.

«Мусимо зробити все важливе для надання більш активного духовного опікування для бійців — як на фронті, так і коли вони повертаються на реабілітацію або на ротацию, а також максимально докластися до зміцнення та утвердження духовно-патріотичного стрижня у свідомості кожного українця», — підкреслив М. Мединський.

У свою чергу, відомий поет і видавець Іван Малкович наголосив, що ініціатива має бути спрямована на «одне українське військо». «Найбільше для України лихо — це те, що ми роз'єднані, що дуже багато батальйонів, які я сприймаю як одне українське військо», — сказав він.

За словами І. Малковича, таке єднання й українського війська, і митців нині вкрай важливе, оскільки «тепер кожній людині важко бачити, коли державці, які б мали займатися серйозно військом, часто займаються чимось іншим, і людина справді розгублена — чому вона ризикує життям».

«Завжди, де йдеться про культуру, про духовність, про єднання, якщо треба моє плече, хочу його підставити, бо для мене це об'єднання — не на словах, а на ділі. І я розумію, що ви це робите на ділі, бо ви справжню справу там (на передовій — ред.) робите, найвеличнішу, найпотрібнішу для України. Тому я тут», — запевнив Іван Малкович.

(Продовження.
Поч. у № 34-39)

Глава 12. МІЖДЕРЖАВНІ ПЕРЕГОВОРИ З ВІЙСЬКОВИХ ПИТАНЬ

Провал серпневого державного заклоту, відомого як ГКЧП, та парад суверенітетів союзних республік на тлі наявного ядерного арсеналу на всій території Радянського Союзу змусили нове військово-політичне керівництво Союзу навести лад у питаннях безпеки СРСР у нових умовах.

З цією метою 10 вересня 1991 року Верховна Рада СРСР запросила до Москви представників союзних республік на міждержавні переговори з військових питань.

Верховна Рада України відрядила на ці переговори делегацію у складі голови комітету ВРУ Василя Дурдинця, міністра оборони Костянтина Морозова і мене, полковника Віталія Лазоркіна, народного депутата, заступника голови Співки офіцерів України.

Як безпосередній учасник цих переговорів, я зберіг у своєму архіві записи, які робив під час засідань, що дає мені можливість відтворити деякі деталі подій тих днів.

До Москви на Київській вокзал наша делегація прибула 10 вересня 1991 року поїздом близько восьмої години ранку. Там нас уже чекав з автомобілем представник Генерального консульства України в Російській Федерації. Ми проїхали ранішніми вулицями союзної столиці до готелю «Москва»: там нам були заброньовані місця. Залишивши свої речі в готельному номері, ми вийшли до Міністерства оборони СРСР, де було заплановано проведення переговорів.

Переговори мали б розпочатися о 10 годині ранку, але через запізнення делегацій Литви і Грузії на 8 хвилин маршал авіації Євген Шапошников, новопризначений міністр оборони СРСР, розпочав їх о 10 годині 15 хвилин, привітавши усіх присутніх з початком роботи.

Він представив членів усіх делегацій і повідомив, що ми на цих переговорах маємо обговорити концептуальні питання безпеки, зокрема, якими бачать союзні республіки шляхи вирішення проблеми створення єдиного військового простору оновленого СРСР.

Маршал авіації Євген Шапошников оголосив, що для допомоги нам у цій важливій роботі створена спеціальна комісія під головуванням його заступника генерала армії Костянтина Кобця.

Далі маршал Шапошников заявив, що у майбутньому союзному договорі оновленого СРСР головним питанням є визначення ролі і міс-

Міністр оборони України Костянтин Морозов

«Кримська світлиця» публікує газетний варіант книги полковника Віталія Лазоркіна, одного із засновників Збройних Сил України і Співки офіцерів України, про історію творення Українського війська, і звертається із закликом до видавців та потенційних спонсорів підтримати видання повної версії книги. Звертатися з пропозиціями можна на електронну адресу редакції — kr_svit@meta.ua, або автора — vlazorkin@ukr.net.

ця Збройних Сил СРСР: «Давайте говорити про Союз.

У Союзі ми маємо Міністерство оборони разом з іншими міністерствами. Це — цивільне відомство. Нижче під цим міністерством ідуть комітети, які складаються з цивільних осіб. Є такі комітети: військової політики, замовлень військової техніки, науки й інші. В системі Міністерства оборони СРСР є Збройні Сили, які підпорядковані міністру оборони, але перебувають під керівництвом начальника Генерального штабу ЗС СРСР.

Ми пропонуємо скоротити кількість видів Збройних Сил СРСР до чотирьох: Страте-

Віталій ЛАЗОРКІН

ДЕЯКІ СТОРІНКИ З ІСТОРІЇ ТВОРЕННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

гічні сили (Ракетні війська стратегічного призначення, Війська протиракетного нападу та космічні війська), Сили наземної оборони, Військово-Повітряні сили та Військово-Морські сили. Війська протиповітряної оборони увійдуть до складу Сил наземної оборони і до складу Військово-Повітряних сил.

Що стосується суверенних союзних республік, то в республіці є президент, в нього є міністерство оборони. В міністерстві оборони союзної республіки я хочу бачити комітет з оборонних питань з цивільних осіб. Не кожна республіка має військово-промисловий комплекс, але ми з вами маємо говорити про єдині Збройні Сили Союзу», — промовив він.

Таким був проект з реформування Збройних Сил оновленого СРСР нового керівництва Міністерства оборони СРСР, озвучений маршалом авіації Євгеном Шапошниковим.

З почутого я зрозумів, що підходи до такого реформування зроблені поспіхом, були не прорахованими, не апробованими і не враховували досвіду успішної реформи, яку проводив попередній начальник Генерального штабу ЗС СРСР маршал Радянського Союзу Огарков у прикордонних військових округах, а тому були спірними.

По-перше, Євген Шапошников Війська протиповітряної оборони розділяв на Військову ППО і на об'єктову ППО; по-друге, він об'єктову ППО, як вид Збройних Сил, включив до складу Військово-Повітряних сил на рівні управління видами Збройних Сил.

Таке міг пропонувати не бойовий офіцер, а штабний генерал, який забув, як здійснюється управління військами в районі бойових дій,

де проливається кров, забув, що всі реформування здійснюються лише в інтересах підвищення ефективності ведення збройної боротьби, а об'єднання ППО і ВПС в один вид Збройних Сил СРСР поступово знищить як сам розвиток військ проти-

повітряної оборони, так і стратегію їхнього застосування для оборони об'єктів і військ від першого ракетно-повітряного удару противника, а також призведе до втрати контролю за повітряним простором у мирний час.

Як показало оборонне будівництво в Україні, то так і сталося, бо керівництво Міністерства оборони України зробило ставку на авіацію, яка тепер майже не літає, а комплекси ППО фізично застаріли.

Перечитуючи свої минулі записи, я все більше переконуюсь, що держава Україна, здобувши незалежність, так і залишилася у фарватері військової політики Москви.

Так, в Україні були створені власні Збройні Сили.

Віталій ЛАЗОРКІН

Але тепер стало очевидним, що вони створювалися не за власним проектом, а за проектом, розробленим у Москві, і цей проект розпочав впроваджувати саме генерал-майор Костянтин Морозов, міністр оборони України, разом зі своїм другом генерал-майором авіації Володимиром Антонцем.

Об'єднання ППО і ВПС в один вид призвело до того, що Україна втратила контроль і за повітряним простором, і за космосом, а через ліквідацію військових округів і перетворення їх на оперативні командування Україна втратила розвинену військову інфраструктуру, мобілізаційну інфраструктуру і мільярдні кошти від розкрадання «надлишкового» військового майна, військової техніки та озброєння.

Пішовши на компроміс з Москвою, задовольнившись її амбіціями по Криму і Севастополю, Україна у 1997 році незаконно втратила і Чорноморський флот.

Так поступово за 24 роки все, що залишилося Україні у 1991 році у спадок від Радянської армії, майже зникло, як навесні у полі зникає сніг під променями сонця — тихо і без сліду...

А тоді, 10 вересня 1991 року, в Москві по обіді ми продовжили свою роботу на міжнародних переговорах.

На засіданні головував генерал армії Кобець Костянтин Іванович.

Були присутні делегації усіх союзних незалежних республік.

Головним питанням було представлення й обговорення військової доктрини оновленого СРСР.

Засідання проходило в актовій залі, на сцені якої були розвішані схеми, мапи та відповідні пояснювальні записки.

Перед сценою були розставлені столи і стільці, на яких розмістилися члени делегацій суверенних союзних республік.

значеного начальника Головного оперативного управління ГШ СРСР, та надав йому слово для доповіді.

Генерал-лейтенант Владимир розпочав доповідь з концептуальних питань проекту військової доктрини оновленого СРСР, показуючи на схемах і мапах нові оперативно-стратегічні напрямки і відповідно нові оперативно-стратегічні завдання угруповань військ Збройних Сил СРСР та військ Збройних Сил незалежних союзних республік.

Голова української делегації Василь Дурдинець і міністр оборони України Костянтин Морозов заглибилися у читання документів, а я зосередив свою увагу на змісті схем і мап, розвішаних на сцені, за якими робив доповідь начальник Головного оперативного управління ГШ ЗС СРСР.

Раптом із здивуванням я побачив, що за задумом авторів військової доктрини оновленого СРСР війська Білоруської Республіки червоними стрілами прямували на Піренейський півострів до Іспанії через Польщу, Чехо-

веренної держави розцінюється як збройна агресія з відповідними адекватними протидіями і санкціями ООН щодо держави агресора;

5. Для молоді незалежної держави Україна будь-яке порушення з її території кордонів сусідньої держави військами СРСР було б розцінене як агресія України з усіма відповідними міжнародними санкціями проти України, що повністю б перекреслювало наші зусилля в сфері державотворення.

Доповідь генерала Владимира все ще тривала, а відповіді на запитання, що виникли у мене, так і не було. Врешті-решт, я не витримав цього безглуздя і рішуче підняв руку.

Генерал армії Кобець помітив мене і нервово вигукнув: «Ну, що там у вас, полковник? Тільки давай быстро!».

Скориставшись його дозволом, я звернувся до доповіді, голосно запитавши: «Товаришу генерал, прошу пояснити, за яким стратегічним задумом і за якою метою ви визначили Збройними Силами України саме балканський оперативний-стратегічний

поза увагою журналістів, не висвітлювалась у засобах масової інформації та не стала відомою українському суспільству.

Це прикро, тому що ця подія була однією з перших інтелектуальних перемог представників національної військової думки молоді незалежної держави над консервативним військово-політичним керівництвом радянської імперії.

Голова нашої делегації Василь Васильович Дурдинець, уважно слухаючи мої запитання, відповіді генерала Владимира і реакцію генерала армії Кобця, стримано посміхався. Він був явно задоволений моїми діями і моїм фаховим підходом до обговорення військової доктрини СРСР.

У перерві до мене підійшов Костянтин Морозов і попросив цигарку. Цигарок у мене не було, бо я не палив, тому швидко знайшов пару цигарок у курців і ми вийшли на сходи та запалили.

Після несподівано невдалого початку і швидкого завершення пленарного засідання генерал армії Кобець запропонував усім делегаціям для подальшої роботи розійтися по аудиторіях за інтересами: прихильникам створення національних Збройних Сил зібратися до однієї аудиторії, а прихильникам єдиних Збройних Сил пройти до іншої аудиторії.

Делегація України попрямувала до зали, що призначалась для засідань делегацій незалежних держав, прихильників створення національних Збройних Сил: Азербайджану, Білорусі, Грузії, Латвії, Литви, Молдови, Росії. Нам треба було розглянути питання про правові засади створення Збройних Сил незалежних держав і цивільзованого поділу Збройних Сил СРСР.

Молдова і Литва вже оприлюднили свою військову доктрину, де визначились із завданнями щодо створення власних Збройних Сил.

Україна також мала підготовлену мною Концепцію створення Збройних Сил України. Підготував я і проекти законів «Про оборону України» і «Про Збройні Сили України», і хоча ці проекти законів були передані мною лише 6 вересня заступнику голови комісії з питань оборони і національної безпеки Верховної Ради України Миснику Павлу Олексійовичу для внесення їх на обговорення в інші комісії Верховної Ради, можна було стверджувати, що Україна у вирішенні питань оборонного будівництва йде попереду інших незалежних республік.

Станом на листопад 1991 року робота над військовим законодавством у цілому просувалася успішно: мої проекти почали розглядатися в органах державної влади, опрацьовувалися в міністерстві юстиції. Було прийнято і моє формулювання терміна «оборона України» в Законі України «Про оборону України». Для мене було задоволенням те, що моя робота отримала розуміння і підтримку на державному рівні.

Про те, що Україна в оборонному будівництві рухається цивілізованим правовим шляхом, наголосив у своєму виступі на засіданні голова комісії з питань оборони і національної безпеки, народний депутат України Василь Дурдинець.

(Продовження на 10-й стор.)

Василь Васильович Дурдинець

напрямок і саме Балканський півострів як місце зосередження для угруповання військ Збройних Сил України; як ці завдання для Збройних Сил України взаємопогоджені з державними актами, що були прийняті 24 серпня цього року Верховною Радою України, чи проводили ви які-небудь консультації з військово-політичним керівництвом України з цього приводу?».

Генерал Владимир розгублено подивився на генерала армії Кобця і відповів лише загальними фразами про застосування нових підходів до опрацювання нової військової доктрини оновленого СРСР, яких саме, він не пояснив, тому з місць почалися вигуки представників інших республік на підтримку моїх запитань.

Не знаючи, що ще сказати, генерал Владимир повернувся до генерала Кобця і, зачинаючись, промовив: «Товариш генерал армії, так ми же с вами домовились...».

Генерал армії Кобець стояв весь напружений і червоний. Слова генерала Владимира розгнівали його, через що він вирішив припинити доповідь і вигукнув: «Генерал Владимир! Снимай свою галімацію!» та наказав прибрати зі сцени всі карти і схеми.

Цієї ж миті генерал Кобець оголосив перерву.

На цьому розгляд питання військової доктрини оновленого СРСР припинився, воно більше ніколи не порушувалося та не обговорювалося.

На жаль, ця подія пройшла

За цими результатами можна було зробити висновок, що мій успіх у міждержавному переговорному процесі з військових питань, як члена офіційної делегації в статусі заступника голови Співки офіцерів України, додав іміджу Співки як державотворчої громадської організації.

С. К. Марчук

Підсумком першого дня роботи міжнародних переговорів делегації незалежних республік була резолюція, в якій була зафіксована спільна позиція учасників переговорів стосовно законності створення власних Збройних Сил новими суверенними республіками і необхідності просування цього процесу цивілізованим правовим шляхом.

Така резолюція стала надзвичайною подією для світової громадськості в умовах радянської імперії, оскільки на міжнародну політичну арену виходила нова суверенна Україна з її третім за могутністю арсеналом стратегічної і тактичної ядерної зброї та й ще у самому центрі Європи.

Ця обставина неабияк стурбувала політикум європейських держав, що я відчув і на собі, коли після завершення переговорів у Москві з військових питань до Києва злетілася безліч кореспондентів і журналістів з різних країн. Дехто з них атакував і мій 312-й номер готелю «Україна», що на вулиці Пушкінській, де я проживав під час роботи у Верховній Раді над проектами військового законодавства. У робочій кімнаті свого готельного номера я утворив штаб з підготовки пакета національного військового законодавства.

Першими до мене завітали журналісти з французької «Антен-ІІ» та американської «БІ-БІ-СІ», які неодноразово вже брали у мене інтерв'ю. Основні питання точилися навколо проблеми створення Збройних Сил України і подальшої долі ядерної зброї.

Відповіді були цілком втішними для громадськості Європи: створення Збройних Сил України відбудеться правовим еволюційним шляхом з тих військових формувань, які дислоковані в Україні, з поетапним скороченням їхньої чисельності до необхідних потреб забезпечення безпеки молодій державі України; наявний в Україні ядерний потенціал буде скорочений у контексті загального процесу ядерного роззброєння усіх ядерних держав та відповідного зміцнення загальноєвропейської системи колективної безпеки, куди прагне Україна.

Такі відповіді задовольняли кореспондентів, бо знімали політичну напруженість навколо військової політики України.

Оскільки я був на вістрі подій з реалізації військової політики України, то намагався давати журналістам кваліфіковані і політично виважені відповіді, які, за моєю оцінкою, узгоджувалися з об'єктивною реальністю становлення молодій державі України і спиралася на тверде переконання та щирі віру у миролюбність її зовнішньої політики, у відродження її демократичних принципів з усіма рисами, притаманними сучасній цивілізованій державі: відкритість,

повага до прав людини, гуманізм, прагматизм, готовність до міжнародної співпраці та до взаємодопомоги. Таке моє переконання походило з того, що я цілком широко довіряв нашому політичному керівництву в особі Леоніда Кравчука, Івана Плюща, Василя Дурдинця, Євгена Марчука. Особливу повагу в мене викликав Євген Кирилович своєю інтелігентністю й ерудованістю.

Також я, можливо, дещо наївно вірив у честь і офіцерську гідність шойно призначеного міністра оборони України Костянтина Морозова та плекав свою надію, що і вони, ці люди, мене не зрадять, бо запоруку цього я бачив у конкретних результатах моєї самовідданої роботи щодо створення Збройних Сил України та національної військової законодавчої бази.

Також виглядає дещо наївно, але я щиро вірив, що моя активна громадська робота у Співці офіцерів України та моя аналітична і публіцистична робота на майже мільйонну аудиторію військовослужбовців в Україні також гарантують мені прихильне ставлення з боку суспільства, членів спілки та посадових осіб держави, з якими я безпосередньо працював.

Крім того, результати моєї роботи були дуже важливими для державотворення, оскільки вони гарантували мирний розвиток політичних процесів в Україні. У короткий термін, на громадських засадах була проведена титанічна чорнова робота з підготовки пакета військових законів за добрий десяток державних бюджетних інституцій без усяких зусиль для цього з боку можновладців, — це мало б також гарантувати поважне ставлення з боку вищого державного керівництва. Проте, як показали наступні події, мої сподівання дійсно були наївними.

Тим часом, переговорний процес на міждержавному рівні, в якому я брав безпосередню участь, просувався з успіхом для України. Коли чергові переговори в Москві мали торкнутися питань розподілу ядерного потенціалу, до мене підійшов народний депутат України Степан Хмара і попросив включити його до складу нашої делегації. Розуміючи, що в міжнародних переговорах вибуховий характер Степана Ільковича і його радикалізм можуть відіграти негативну роль, я все ж запропонував Василю Дурдинцю включити його до складу делегації. Вираз на обличчі Василя Васильовича був красномовним, але я мотивував прохання тим, що таке важливе питання, як доля ядерної зброї, вимагає присутності на переговорах представника національно-де-

С. І. Хмара

мократичних сил нашого парламенту, щоб уникнути політичних ускладнень під час обговорення результатів цих переговорів у Верховній Раді України. Василь Васильович погодився з цим, і Степан Ількович став членом нашої делегації.

Втім, участь Степана Хмари у переговорах не зашкодила.

Про це свідчать публікації часописів тієї доби, статті в газеті «Народна армія», написані на основі інтерв'ю, які брав у мене військовий

кореспондент майор Геннадій Ключіков, зокрема, стаття «Позиція була твердою» в газеті «Народна армія» від 6 жовтня 1991 року.

Глава 13. ПІЗ'ІД СПІВКИ ОФІЦЕРІВ УКРАЇНИ

Різкі зрушення в політичному житті держави Україна, що були зумовлені серпневими подіями 1991 року, проголошенням незалежності України та початком процесу створення її Збройних Сил, змінювали відповідно до нових реалій і завдання Співки офіцерів України, які мав би затвердити її позачерговий П'ятнадцятий з'їзд. До складу оргкомітету з підготовки і проведення з'їзду увійшли: голова спілки Вілен Мартиросян, його заступники Віталій Чечило, Віталій Лазоркін, Володимир Мулява, Григорій Омельченко, Олександр Скіпальський, члени виконкому СОУ Валентин Пилипчук і Анатолій Русначенко, а також народні депутати України Олександр Ємець і Микола Поровський.

З'їзд проходив 2 і 3 листопада 1991 року у Києві, в приміщенні колишньої Вищої партійної школи при ЦК КПУ, що по вул. Мельникова, 36. На з'їзд прибуло 790 делегатів і запрошених осіб, серед яких тепер було чимало і генералів, на відміну від І з'їзду СОУ, де генералів не було.

Відкрив П'ятнадцятий з'їзд голова СОУ полковник В. Мартиросян, а патріарх Української православної автокефальної церкви Володимир благословив з'їзд. Слово для доповіді було надано міністру оборони України Костянтину Морозову, який нещодавно отримав позачергове військове звання генерал-полковника як стимул у його роботі. У своїй доповіді «Завдання Співки офіцерів України у створенні Збройних Сил України» К. Морозов підкреслював оборонний характер військової доктрини України і дав загальну характеристику основних цілей, що стоять перед армією на мирний і воєнний час, згадав заслуги спілки на початку створення української армії в підготовці законодавства з військових питань. Він зупинився на наступних етапах оборонного будівництва, протягом яких до кінця 1992 року має бути створена єдина система управління Збройних Сил, здійснено реформування і скорочення чисельності управління військових округів, армій, корпусів.

Міністр розповів і про створення Сил колективної оборони СНД, про зміну принципів комплектування армії та про військову підготовку молоді, а також про реформу військової освіти.

Для Співки офіцерів України у процесі проведення військової реформи міністр відводив лише одне завдання — консолідування демократичних сил навколо виховання у військовослужбовців почуття честі, гідності та відповідальності перед Батьківщиною і народом за виконання свого військового обов'язку та здійснення їхнього соціального захисту. Цю роль міністр також відводив і новоствореній у Вінниці «Асоціації воєннослужащих» та офіцерським зібранням. Здається, що К. Морозов не усвідомлював реакційну сутність цих організацій, що єднали в соціальну силу офіцерів, далеко не патріотів України, здатних чинити перепони процесу державотворення.

Далі слово мав Микола Поровський, народний депутат України. У своїй доповіді про-

політичні передумови створення ЗС України та принципи взаємодії Співки офіцерів України з депутатським корпусом і демократичними політичними організаціями він дав оцінку загальній політичній ситуації в Україні і відносинам з Росією. На його думку, Радянська армія залишилася головною структурою, що підтримує існування СРСР як імперської структури, тому в Україні не може бути Сил колективної стратегічної оборони, бо вони є військами Російської Федерації і можуть повести себе так, як колись в Угорщині, Чехословаччині, Литві. Також він торкнувся проблем виробництва новітнього озброєння для ЗСУ і сприяння цьому Верховної Ради України.

У своєму виступі кандидат в Президенти України, народний депутат Левко Лук'яненко торкнувся проблем створення армії та застеріг про неприпустимість зволікання урядом Віктора Фокіна у виділенні коштів на озброєння.

Голова СОУ полковник В. Мартиросян у своїй доповіді порушив свою улюблену проблему про правовий і соціальний захист військовослужбовців у період перетворення ЗС СРСР на Збройні Сили України, наголосивши, що треба звільнитися від реакційних і консервативних генералів, які перешкоджають створенню національної армії, закликав позбутися протекціонізму і спиратися в кадровій роботі на СОУ, особливо при призначенні на вищі посади. Далі Вілен Мартиросян розповів, що у Верховній Раді пройшов перше читання проект закону «Про правовий і соціальний захист військових і їхніх сімей», запропонував провести індексацію зарплат офіцерів і прапорщиків та створити спеціальну організацію для будівництва житла безквартирним офіцерам та курси з перепідготовки офіцерів, що звільняються в запас. Він припустив, що для цієї мети можна буде використати кошти від реалізації наявного надлишкового військового майна й об'єктів Міністерства оборони СРСР.

У кінці своєї доповіді голова СОУ полковник Вілен Мартиросян попросив у з'їзду для себе додаткових повноважень, що спричинило прикрий конфлікт і на що делегати з'їзду аж ніяк не могли погодитися як члени громадської, а не військової організації.

У своїх виступах Володимир Мулява з Києва, полковник Анатолій Русин з Одеси, полковник П. Козир з Білої Церкви, капітан ІІ рангу І. Мерчик з Івано-Франківська наголошували на тому, що війська мають присягнути на вірність Українському народу до референдуму 1 грудня 1991 року, а ті, хто не присягне, мають бути звільнені, а осінній призов має залишитися в Україні.

У своєму виступі я розповів про хід міжнародних переговорів з військових питань у Москві, про проблеми законодавчого забезпечення процесу створення Збройних Сил і про стан формування Міністерства оборони України, зауваживши, що у міністра оборони тепер з'явилася чимало «радіників», яких у важкі для нас часи поруч не було, а це створює небезпеку помилок у кадрових призначеннях. У цьому мене підтримав полковник П. Юзефович з Житомира.

Народний депутат України Ігор Деркач закликав членів СОУ всі свої пропозиції щодо реформування ЗСУ надсилати до комісії з питань обо-

рони і державної безпеки та запропонував на посаду голови СБУ призначити народного депутата України Олександра Ємця.

Делегат з Волині М. Куценя висловив занепокоєння щодо фактів розкрадання військового майна, делегат з Криму полковник М. Скипа розповів, як напружують політичну обстановку на півострові вороги України, підігравачи антиукраїнські настрої, а делегат зі Львова полковник Михайло Хабаров висловив із засудженням протекціонізм в армії.

Гість з'їзду з США, вчений-історик Тарас Гунчак розповів про три попередні з'їзди українських військовиків у 1917-1920 роках, а голова Комітету солдатських матерів Валентина Артамонова розповіла про стан роботи з українцями-втікачами з армій інших незалежних держав.

Капітан-лейтенант Микола Гук з Севастополя розповів про стан справ на Чорноморському флоті, а мічман з Північного флоту Олексій Зінченко і старший лейтенант Віктор Овдєнко з Туркестану розповіли про ставлення до українців у своїх військових частинах і запропонували пришвидшити переведення українців — офіцерів, прапорщиків і мічманів на Батьківщину.

У своїх виступах народний депутат України Іван Заєць та кандидати в Президенти України Ігор Юхновський і В'ячеслав Чорновіл висловили своє бачення розвитку державотворчих процесів. Найбільшу підтримку делегатів з'їзду отримав В. Чорновіл.

У своєму виступі голова мандатної комісії з'їзду полковник П. Юзефович доповів, що на з'їзд прибуло 790 учасників, з яких дійсної служби — 652 особи, запасу і відставки — 125 осіб, прапорщиків і мічманів — 16 осіб, курсантів — 7 осіб, учасників бойових дій — 40 осіб, вчені ступені мають 23 особи.

Другий день роботи з'їзду був присвячений внесенню змін до Статуту СОУ та ухваленню резолюції, заяв і звернень. Зміни до Статуту озвучив перший заступник голови СОУ Віталій Чичило. Тепер членами Співки можуть бути й курсанти 4-5 курсів військових навчальних закладів та громадяни України й інших держав, які сприяли СОУ. Було створено секретаріат — постійний орган виконавчого комітету СОУ на чолі з першим заступником голови СОУ, затверджено повноваження секретаріату і повноваження місцевих організацій СОУ.

Ухвалена з'їздом резолюція складалася з двох частин: одна стосувалася побудови Збройних Сил України, друга торкалася соціальних проблем офіцерів і Співки офіцерів як організації.

П'ятнадцятий з'їзд підтвердив, що створення Збройних Сил України є основним завданням Співки офіцерів України і підтримує в цьому зусилля Верховної Ради та уряду України, але вважає, що процес створення Збройних Сил ще відстає від розвитку політичної ситуації в Україні.

П'ятнадцятий з'їзд також прийняв Звернення до військовослужбовців, які проходять службу в Україні, із закликом взяти активну участь у референдумі 1 грудня і підтримати рішення Верховної Ради про проголошення Акта про незалежність України. Як організатор і учасник П'ятнадцятого з'їзду, стверджує, що увага з боку суспільства і влади до П'ятнадцятого з'їзду і до планів СОУ була значною. Багато хто з можновладців і генералів побажили, що СОУ стала реальною силою, здатною суттєво впливати на процес створення якісно нових Збройних Сил, що стимулювало бажання у багатьох амбіційних офіцерів долучитися до процесу створення Збройних Сил України, а не залишатися на його узбіччі.

— привести до присяги на

вірність Українському народові всіх військовослужбовців на території України, а ті з них, хто свідомо не стали громадянами України, мають бути звільнені від приведення до присяги і переведені на свою батьківщину до кінця 1992 року;

— громадяни України, що проходять службу за межами України, за бажанням мають бути протягом 1992 року повернуті на службу в Україну;

— комплектування військ призовниками строкової служби, громадянами України, здійснювати тільки в межах території України, починаючи з осені 1991 року;

— війська Сил стратегічної оборони, які дислоковані в Україні, комплектувати кадрами виключно з громадян України, а керівництво військами Сил стратегічної оборони в Україні має здійснювати міністр оборони України.

Резолюція П'ятнадцятого з'їзду СОУ також рекомендувала Кабінету Міністрів України:

— наявний на території України військово-промисловий комплекс узгодити з економічними потребами і можливостями України, зорієнтувати його потужності на забезпечення ЗСУ сучасною технікою й озброєнням;

— зобов'язати територіальні органи Служби безпеки України припинити несанкціоноване вивезення за межі України військової техніки, озброєння та матеріальних цінностей військових частин;

— призначити з числа членів СОУ уповноважених Верховної Ради у військових частинах, дислокованих на території України, з функціями державного контролю за життєдіяльністю військ і виконанням ухвалених Верховною Радою рішень з військових питань;

— провести переатестацію всіх офіцерів і генералів, й усі кадрові призначення від рівня командирів батальйонів і вище у Збройних Силах та в правоохоронних органах України вирішувати з урахуванням позиції СОУ;

— створити фонд допомоги сім'ям військових, які будуть переведені на службу в Україну;

— створити Комітет з питань соціального і правового захисту військовослужбовців, до складу якого залучити представників Співки офіцерів, Комітету солдатських матерів, Організації ветеранів-афганської війни та воїнів-ліквідаторів аварії на ЧАЕС;

— розпочати з 1992 року будівництво житла для військовослужбовців, які звільняються в запас;

— прискорити розробку закону про пенсійне забезпечення військовослужбовців.

З'їзд також прийняв Звернення до військовослужбовців, які проходять службу в Україні, із закликом взяти активну участь у референдумі 1 грудня і підтримати рішення Верховної Ради про проголошення Акта про незалежність України.

Як організатор і учасник П'ятнадцятого з'їзду, стверджує, що увага з боку суспільства і влади до П'ятнадцятого з'їзду і до планів СОУ була значною. Багато хто з можновладців і генералів побажили, що СОУ стала реальною силою, здатною суттєво впливати на процес створення якісно нових Збройних Сил, що стимулювало бажання у багатьох амбіційних офіцерів долучитися до процесу створення Збройних Сил України, а не залишатися на його узбіччі.

(Продовження буде)

КРИМ, ЯКИЙ МИ ХОЧЕМО ПОВЕРНУТИ

Провалля в півтора року відділяє нас сьогодні від того Криму, який ми втратили. Втратили через власну бездумність, безвольність, інертність, через орієнтацію більше на минуле, аніж на майбутнє, через ігнорування істини, про яку знали ще стародавні римляни, які казали: «Non progredi est regredi», себто не-просування вперед є відкочуванням назад. Справді, ігноруючи прогрес, прив'язавши себе до сумнівних принад недавнього радянського минулого, чи могли ми опинитися десь інде, як не в тому самому минулому? Хтось може заперечити мені, кажучи, що радянське минуле було де в чому набагато привабливішим за сьогодення. Так, у тому минулому не існувало безробіття, зате був восьмигодинний робочий день, робітники вчасно отримували зарплату, в тому минулому виплачувалися сотні мільйонів тонн металу, будувалися сотні тисяч станків, автомобілів, сотні кораблів, літаків, десятки космічних ракет, у тому минулому громадяни були забезпечені безкоштовною освітою, безкоштовним лікуванням, і, виходячи на пенсію, не сушили собі голову, де ж її, ту голову, прихилити та як прожити день. Все те, безсумнівно, було. Шоправда, при тому чомусь сором'язливо забувають згадувати про те, що бригади сумлінних працівників змушені

були тягнути на собі нероб, ледарів та п'яниць, про те, що зарплати були не надто високими, що з мільйонів тонн низькоякісного металу вироблявся, як правило, такий же низькоякісний мотлох, що пенсії колгоспникам почали платити лише з 1964 року і їхній розмір був лише 12 карбованців. Ані моя бабуся, Олександра Василівна, ані мій дід, Федот Іванович, пенсії ніколи не мали. Мого товариша, який, демобілізувавшись у 1968 році, заохдився вибавити пенсію своїй матері, вразило те, що пенсія, нарахована їй — оті самі 12 карбованців, була в чотири рази меншою за шомісячні кошти, які держава виділяла на утримання службового пса.

Власне, спогади про соціалістичний рай стосуються лише недовгого періоду кінця сімдесятих — початку дев'яностих років. На жаль, після розвалу СРСР ми не спромоглися визначитися з нашими пріоритетами. Велика — краще б сказати — переважна частина суспільства продовжувала плентатися у фарватері змертвілої комуністичної ідеології, яку тією чи іншою мірою експлуатувала совкова, по суті своїй, влада. Замість того, щоб зберегти і покращити існуючу на той час систему соціального захисту, влада під невпинне камлання щодо її турбот про народні інтереси просто зруйнувала, розікрала економічну основу, що формувала той захист.

Все те робилося на наших очах, з нашої мовчазної згоди, купленої дешевою електроенергією, дешевим газом, пільгами, за які ми боролися й якими щедро засівала наша влада. Доборолися, дозасівалася. Світ пішов уперед, а ми лишилися там, у минулому. Ослабивши, занедбавши себе, чи могли ми, насправді, сподіватися, що хтось не скористається тим?

До чого це я? До того, що перш ніж говорити про повернення Криму, варто задуматися над тим, а який Крим нам, власне, потрібен? Відкинувши ностальгію, варто ясно усвідомити, що повернути минуле неможливо. До чого проводять такі спроби, можемо бачити на власні очі в Криму сьогоднішньому.

Повернення в гавань старої, закорулої системи, навіть без міжнародних санкцій, навіть без блокування з боку України, жодним чином не привело б до розвитку і процвітання цієї неймовірно перспективної, на загал, території, адже як військова база чи міжпланетний покерний стіл світ вона, насправді, не цікавить. Крим мав би вельми принадливі перспективи як туристич-

ний центр, адже, окрім чарівної природи, крім неповторних краєвидів і особливого, притаманного лише йому клімату, він має ще й славу знаної оздоровниці. А що вже говорити про перспективи історичного туризму! Руїнами давньогрецьких та скіфських міст всяке практично все узбережжя. Грізні генуезькі фортеці, незрівнянні Бахчисарайський палац кримських ханів є унікальними і неповторними, але не варто навіть сподіватися на те, щоб стати туристичною Меккою, коли його залізними, автодорогами гримотить бронетехніка, переміщуються «іскандери», а над пляжами, на бриючому польоті, реють штурмовики.

Маємо прагнути іншого Криму. Не совкового, з його злодійкуватими, наскрізь корумпованими сатрапами, що приходять нацарювати і втекти на Кіпрі-Канарі, і вже тим більше не того, із запліснявілих радянських міфів, що ще й досі культивуються в запаленій уяві носіїв «руського мира».

Найперше, слід застановити, що це має бути саме Кримськотатарська автономія з перспективою відновлення в майбутньому власної державності. Це було б не лише справедливо, бо ж саме тут, у Кри-

му, і ніде інде сформувалася і розвивалася кримськотатарська нація — нація, яка протягом століть вистраждала своє право бути господарем на своїй землі, але це було ще й перспективно з погляду можливостей розвитку півострова, його безпеки, адже жоден добрий хазяїн не занапащить, не стане розкрадати свого дому, жоден добрий хазяїн не допустить до того, щоб його дім залишився беззахисним перед зайдами, не здать його ворогові, мов якийсь непотріб.

Як же мають виглядати перспективи розвитку Криму, в який ми, без сумніву, рано чи пізно повернемося? Які шляхи його розвитку бачать українці, а найперше, самі кримчани? Як нам повертати його, врешті?

Гадаю, ВЕЗ «Крим», дію якої на сьогодні de facto припинено громадянською акцією, зиніційованою кримськими татарами, має тоді бути реанімовано, а її можливості розширені. Гадаю, мало хто буде заперечувати проти того, що воєнний шлях повернення Криму є неприйнятним, але це — мої думки, а що думають наші читачі? Ваші відгукі, ваші думки, шановні «світличани», були б безцінними для розуміння наших перспектив, стали б продовженням цієї теми.

Валентин БУТ

КРИМ УКРАЇНСЬКИЙ (З архіву «Кримської світлиці»)

Далі буде!

Севастополь. 9 березня 1993 року. День народження Т. Г. Шевченка. Виступає ансамбль Чорноморського флоту «Графська пристань». Фото Миколи Пляшечника

КОНКУРС НА КРАЩУ СТАТТЮ З ДЕОКУПАЦІЇ КРИМУ

«Центр політичного аналізу та прогнозування «Крим», Комітет із захисту прав кримськотатарського народу, громадська організація «Український дім», а також низка інших громадських організацій оголосили про проведення конкурсу на кращу наукову статтю на тему: «Стратегія деокупації та реінтеграції Криму в Україну в контексті безпеки в Чорноморському регіоні».

Про це на прес-конференції в Києві сказав голова «Центру політичного аналізу та прогнозування «Крим» Ескендер Барієв, повідомляючи кореспондент «Крим.Реаліі». За його словами, статті прийматимуть до 20 жовтня 2015 року. Автори трьох найкращих статей отримають грошові премії. «За 1 місце — 2,5 тисячі гривень, за 2 місце — 2000 гривень і за 3 місце — 1,5 тисячі. Крім того, автори найкращих статей візьмуть участь у конференції з безпеки в Чорноморському регіоні, яка відбудеться в листопаді у Стамбулі», — сказав Е. Барієв. Він також зазначив, що статті учасників будуть систематизовані і видані у вигляді окремої брошури.

Організатори конкурсу сподіваються, що ці роботи стануть основою для формування державної політики України з реінтеграції Криму. Е. Барієв зазначив, що організатори готові проводити громадські акції для залучення уваги органів влади до результатів конкурсу. Він також повідомив, що серед організаторів конкурсу — голова Меджлісу кримськотатарського народу Рефат Чубаров. За словами Барієва, до складу конкурсної комісії увійдуть експерти Інституту стратегічних досліджень та інших авторитетних наукових установ України.

Якщо вірити російським ЗМІ, увесь світ, затамувавши подих, чекав, що скаже В. Путін на 70-ій сесії Генасамблеї ООН. Смішно, бо своєю позицією з сирійського питання він висловлював практично щоденно у всіх можливих форматах, і тут ходити до щганки було не обов'язково. І вже зовсім подитячому журналісти верещали від захоплення, порівнюючи його виступ з виступом Барака Обами, бо «Путін говорив краще», і четверта каденція йому, такому розумному, забезпечена. Не знаю, чи піддалися ейфорії телеглядачі, але той факт, що диктатор підтримує собі подібного, не суперечить логіці.

Про те, що в геополітиці Росії та Америки більше спільного, ніж різного, можна вже почути і на російських телевізійних шоу. «Ми критикуємо Америку неискренно, потому що поступаємо так же, когда это касается наших интересов», — зауважує один із гостей програми «Вечер» В. Соловйова. І гість не проти поділити між Росією й Америкою зони впливу: «Ми же велика держава, а поэтому не хотим подчиняться порядку, заведенному Америкой». А далі про те, що «как великая держава» Росія «имеет право» втручатися в життя держав, що поряд: України, кавказьких, азійських, бо «они должны быть с нами».

Промовець не проти дозволити щось подібне й Америці, але тільки не президент, який і в Сирії бачить свої інтереси, отже, готовий допомагати Башару Асаду, і Рада Федерації Росії вже дала згоду на використання російських Збройних сил на території Сирії.

Днями допомагав мені з ремонтом холодильника син давньої знайомиї, що постійно мешкає у Белгороді. Звернула увагу, що на одній руці у нього всього півтора пальця — мізинець і половина безименного. Він пояснив, що покалічили його на чеченській війні, вдуруге пішов туди добровільно і зустрів там багато тих, з ким вже був пов'язаний кров'ю, бо «війна — як наркотик». «І що, чеченці дуже жорстокі люди?» — запитала, не в силах відвести погляд від скаліченої руки. «Не більше, ніж ми. У нас були спеціальні кімнати для тортур, де кров лилася рікою», — пояснив чоловік. «І за що воювали?». «Щоб вони не влаштували теракти». Хоча, зрозуміло, це не з терактів починалося.

Дивно було усвідомлювати, що мати мого помічника — глибоко релігійна жінка, та й він, каже, частенько апелює до Господа. Що таке святість по-російськи — зрозуміло не всім. Чула вже про канонізацію царя Миколи II. А хто наступний — свята Катря чи одразу Вова?

Сьогодні Чечню очолює неперевіршений блюдолиз, який пишається своїм російським патріотизмом, а ще табуном елітних скаунів, до якого входять найкращі і найдорощчі у світі. Подібна ситуація очікує і Крим. Замість найавторитетніших людей, що визначаються кримськотатарським народом шляхом виборів, його представляють у владі місцеві «кадирови», народжені «крымской весной». А слова «меджліс кримськотатарського

хочеться додати: й у вільний від роботи час ходили воювати з вітряками. А один із запрошених уже угледів за цим певну закономірність, бо, як він зауважив, у турецькій Анталії ціни вищі, ніж загалом по країні, бо вона — курорт. Тому вони мають бути вищими і в «курортному» Білогірську, «курортному» Армянську чи Шолкіно, хіба ж не так? Та і в Сімферополі — жодного будинку відпочинку чи санаторію, і пробіжку до моря в 60 км здолає не кожен. Ось така невелика, розміром ледь не в пів-Туреччини Анталія. І навіщо тоді розвивати туризм, вихвалитися своїми успіхами щодо цього, якщо для переважної частини населення від нього один негатив.

ДОРОГА МОЯ РОСІЯ. ДУЖЕ ДОРОГА...

народу» та інші подібні словосполучення вже офіційно увійшли до списку не рекомендованих для вжитку, а згодом можуть стати забороненими. Хіба не образливо?

Цьому може лише посприяти продуктова блокада Криму, яку пов'язують з іменами Мустафи Джемілева та Рефата Чубарова. Сьогодні для Криму — це найгарячіша тема. Всі, хто б її не торкався, визнають, що українські продукти харчування в разі дещевши, а сирі та ковбаси — ще й якісніші. Визнають і те, що завезені з Росії, враховуючи логістику (це такий модний у РФ термін), значно подорожують. Втім, резюме оптимістичне: Росія поганого не допустить. Але ж допускає вже ту ситуацію, яку маємо на сьогодні, і до якої привернула увагу автор та ведуча телепередачі «Все как есть» М. Волконська. У відпустці, з якої шойно повернулася, вона, ймовірно, мандрувала Росією, бо заявила, що вже тепер ціни у Криму найвищі, і з цим треба щось робити.

«Поясніть мені, дурній жінці, чому?» — зверталася вона до присутніх, хоч це і не вписувалося у звичайний протокол її поведінки. «Витверезити» пані Марію спробував представник влади Заур Смирнов, пояснивши, що тут завжди було дорожче, бо це ж курорт, тому треба створювати умови, щоб люди могли більше заробляти. До цього

Чую знов-таки з телекрана, як російська патріотка з російським паспортом закликає не робити із мухи слона, бо в Криму ціни вищі всього лиш на 20-50 гривень. Ось і залиште ви за один похід у супермаркет додатково 500 рублів, а це більше, ніж припадає на середньостатистичного пенсіонера для його щоденного проживання.

Раптом перед телекамерою з'ясувалися й інші обставини, притаманні для нашого благодатного «райського» куточка сьогодні. Через перекрите водопостачання, як зізнався присутній фермер, він збирає вже у шість разів менші врожаї, та й взагалі в Криму немає вже внутрішніх ресурсів. До того ж тут лютують перекупники, на яких немає жодної законної управи. А ще російський закон дозволяє щомісяця піднімати ціни в межах 30%. І тепер, коли послабилося конкурентне середовище через вихід із нього України, ринок просто не може не відреагувати.

Втім, під час телефонного голосування лише 36% телеглядачів визнали ці несприятливі перспективи, хоча вже суттєво подорожчали овочі і фрукти. А ось ті, хто голосував через Інтернет (зрозуміло, це молодша аудиторія), налаштовані реалістичніше, і чергового злету цін очікує 59%, а 6% — взагалі голоду.

Їх уже не переконують заяви кримських лідерів про те, що все під контролем, як і

лідера усіх цих лідерів із Москви. Говорили ж, що ніхто із кримчан не повинен нічого втратити, а скільки втратили — і не підраховувати. Хоча б те, що стосується вкладів в українських банках. Минуло півтора року, і 29 тисяч кримчан, у яких не все було гаразд із документами, наприклад, відсутня кримська прописка, лише тепер одержали право на компенсаційну виплату, але в межах 100 тисяч рублів, незалежно від суми вкладу, який міг тягнути і на мільйон.

Чверть належної суми втратили й ті, у кого не було вчасно на руках необхідних документів, — приблизно 40% усіх вкладників. З ними розраховуються вже за іншим, значно нижчим курсом гривні до рубля. Серед таких опинилася й я, хоча і з документами все було гаразд, і подала я їх ще в травні минулого року. Не кажу вже про те, скільки це відібрало часу і нервів. Та моє питання у Фонді захисту вкладників усе чомусь не вирішувалося. Так минуло більше року, і лише тепер з'ясувалося, що працівник фонду, який приймав мої папери, щось не так оформив, ось іх і не передавали до Москви, звідки надходять грошові ресурси. Тож нарахували мені компенсацію вже за іншим, значно нижчим курсом, хоч самі і винні. Та чи одержу хоча б її — ще не відомо.

Втратив свої 10 тисяч гривень і мій брат — не витримав випробувань, пов'язаних із збором документів. Майже 4 тисячі гривень, компенсація за придбане вугілля, пропали у матері. І такі безпорадні не лише ми. Навіть із тих, хто звернувся до Фонду захисту вкладників і пройшов усі виснажливі процедури, за своїми грошима в банки не звернулося 7300 осіб. Не думаю, щоб вони від того побагатшали.

Тож не дешево заплатили кримчани за своє російське громадянство. І нехай би то були лише бабуся, які цілували кримську землю, що стала російською, — вони мають хоча б моральну компенсацію. А ось тепер змушені визнати і решта кримчан, що Росія таки дорога, дуже дорога — хоч і не для серця, але для гаманця.

Тамара ФЕДОРЕНКО

м. Сімферополь

Саша (Олександр Володимирович) Сотник — письменник, публіцист, який створив телеканал на ютубі «Sotnik-TV», популярний російський журналіст. До того ж в Україні багато популярніший і відоміший, аніж у Росії з її централізованою системою ЗМІ, орієнтованою на пропаганду.

Без страху і втоми Сотник намагається донести росіянам думку про трагічність ситуації, коли Росія чинить агресію щодо України. Звичайно, важко поодинокі боротися проти державних ЗМІ, але, як відомо, крапля камінь точить.

— Ви багато працюєте зі змінами в інформполі. Як вам здається, яка головна зміна, що відбулася на російських телеканалах останнім часом?

— Антиукраїнська риторика зовсім, звичайно, не зникла, але її рівень поступово знижується. Пов'язано це зі зміненням напрямком політичного вектора.

— І вектор цей у бік Сирії?

— Так, Сирії тепер на російському ТБ дуже багато. Але справа в тім, що вона не надто впливає на обивателя, в якого власних проблем у надлишку. Різниця тут у тому, що Україна близько, і вся ця термінологія — «укрофашисти», «бандерівці» — сильно била по голові. А Сирія — далеко, і «ІДІЛ», «ісламський радикалізм», як не старайся, але так сильно вже не впливає.

— У новому телесезоні на російському ТБ є дуже цікаві зміни. Наприклад, суперечка поганого з гіршим, на кшталт дискусій православного радикала Ентео з Прохановим, перехід телепропагандистів у розважальні програми...

— Ні-ні, вибачте, я не можу це все коментувати. Звертається тут до телеменеджерів, починаючи з Кулістикова і Добродєєва (*керівники «НТВ» і «ВТРК відповідно — ред.*). А я так глибоко в російське ТБ намагаюся не влізати. І коли мені телефонують представники федеральних телеканалів, яких я ніжно називаю «Федерастами», запрошують у свої ефіри, я їм відповідаю адекватно. Іноді й істинно великою і могутньою російською мовою.

— Тенденція останнього часу — Кремль готує фон для виступу Путіна в ООН. Жорсткий вирок Сенцову і Кольченку — дуже задалегідь, щоб стигнути випустити пар у свисток, гальмування справи Савченко, виправдувальні вироки бейсджамперам у «справі риферів»...

— Це все безглуздо. Будь-які спроби пригладити, прилизати російську владу в особі її президента приречені. Він вже накоїв стільки лиха, накликав на свою голову стільки прокльонів, що нашому пацієнтові нічого не допоможе. Звичайно, в Кремлі ще сподіваються щось виторгувати, умастити, залкати, викрутити руки. Але все це приречені спроби. Серйозного ставлення і рівноправної розмови більше не буде.

Пам'ятаєте, як відповів Обама на запитання, коли він може зателефонувати Путіну? «Коли цей дзвінок буде збігатися з національними інтересами Сполучених Штатів». Природно, у такій відповіді мається на увазі, що можливості такого контакту з національними інтересами США в осяжному майбутньому не передбачається. І на Генеральній асамблеї ООН нашого президента возитимуть пікою по трибуні. Це

є порівняти президента Порошенка з диктатором Домініканської Республіки Трухільо, про якого казали: «Він, звичайно, сучий син, але це — наш сучий син». І, зрозуміло, плач за Сирією та Асадом... Такий план і окремі яскраві образи виступу.

— Дуже цікаво. А що далі, які висновки?

— Не знаю, іншої інформації не було. Але припустити другу частину цього Марлезонського балету нескладно. Це буде шантаж. «Ага, так! Ага, ви не хочете з нами домовлятися?! Тоді ми замкнемося зсередини і будемо робити новий СРСР у рамках своїх нинішніх можливостей. І ви отримаєте злісного, скривдженого, дикого

протестним потенціалом владолюбця настільки втихомирити народ?»

— Справді, вже рік — Марш миру був 21 вересня... Що сказати, Луб'янка і Кремль довго займалися роз'єднанням, дробленням суспільства. І ось, нарешті, роздірили. Я часто говорю про це й наполягаю на цій тезі — у нас немає ніякого громадянського суспільства. І як ми зараз бачимо, убивство Бориса Немцова — це була технологічно точно прорахована операція. Опозиції, суспільству завдали удару в серце. Спочатку було приголомшення й останній сплеск — та скорботна акція 1 березня. І все. Відтоді суспільства в Росії немає, і немає сенсу че-

й цілеспрямована робота. Поки російське суспільство було живе, поки був живий запит: «Дайте жити гідно», — такі люди, як Афанасьєв, були затребувані, а такі, як Проханов, — ні. Але потім почалися дроблення і дезорганізація суспільства, що тривали понад два десятиліття. Впровадження деструктивних ідей. «Бери, хапай, рви від життя все». У його розвиток — «Бабло перемагає зло». Кажучи по-біблійному, моління на «золотого тільця». Паралельно — загальне опошлення, у тому числі за допомогою «петросянщини». Коли планка моралі опустилася досить низько, пішли в хід усілякі «Менти» та «Агенти національної безпеки». Підсви-

нас усіх загнали. Населення мовчить і жує тележуйку, а пристойні люди, яких на всю країну залишилося декілька тисяч, згорають від сорому. Так і згоримо. А слідом за нами — і Росія. Не тому, що комусь цього хочеться, а тому, що такі історичні закони.

— Ви нещодавно були в Україні. Як вам здається, які шанси, що країні в умовах жорсткого російського тиску і агресії вдасться впоратися зі спадщиною втрачених 23 років, реформуватися і кинути назовзад за розвиненими країнами?

— Для цього є всі шанси. Як сказав мені один волонтер у Києві: «Ви не дивіться, що в нас багато різного. Так,

Олександр Сотник: Російському суспільству зламали хребет, а українському — ні...

сусіда, пострадянську людину, що тримає в руках безліч ядерного мотлоху. І врахуйте, нам втрачати нічого!». Приблизно так.

Навряд чи це справить хоч якийсь враження на світ, на Захід. Його лідери просто покрутять пальцем біля скроні та продовжать гнути колишню лінію. А от там у всьому цьому доведеться жити... Ідеологія скривдженого «постсовка» буде вигадано до сьогодення. Тут пану Путіну пан Гундяєв допоможе. Загалом це буде Back in the USSR за всіма напрямками. Планова економіка. Закручування гайок аж до відродження ГУЛАГу. Тож нас чекає дуже цікаве і веселе майбутнє.

— Хотілося б з вами посперечатися, однак... Тут навіть на тлі передоонівської миролюбності важкі факти: новосибірці, які пофарбували міські пам'ятники в жовто-синій колір, отримали реальні терміни. У Татарстані людину посаджено за пости і перепощування.

— Ну так — це я й маю на увазі. Наведені приклади чудово вписуються в зазначену тенденцію. І повною мірою підтверджують мої припущення.

— Днями була сумна річниця — рівно рік, як у Москві пройшла справжня велика, в десятки і десятки тисяч, акція протесту — Марш миру. Відтоді в столиці не було нічого подібного. Марш пам'яті Немцова я не беру до уваги, це все-таки жалобна акція. Як так може бути, що в Москві з її

кати усвідомленого протесту. Якщо щось і буде, то стихійний бунт у провінції, але не усвідомлений протест у столицях.

— Після смерті «виконроба перебудови» видатного політика та історика Юрія Афанасьєва ви написали, що планували велике інтерв'ю з ним.

— Так, домовлялися декілька тижнів. І страшенно прикро, що не встигли поговорити. Незадовго до смерті Юрій Миколайович надіслав мені свою працю про минуле, сьогодення і майбутнє Росії. Строго науково, строго доказово. І дуже песимістично. Зараз, озираючись навколо, я шодня переконуюся, що Афанасьєв абсолютно мав рацію у своїх висновках. Не може бути майбутнього у країні, суспільству якої зламали хребет. Сумно, але це так.

— Ця робота написана в розвиток його відомої книги «Небезпечна Росія» (2001)? Ця книга вже є у пресі?

— Ні, у пресі її немає. Юрій Миколайович взяв з мене обіцянку, що я отримаю, прочитаю і зітру її. Що й зроблено. Сподіваюся, його рукопис до видання.

— Але як вийшло, що такі люди, як Юрій Афанасьєв, колись володарі дум Росії, були викинуті на узбіччя? Про них сьогодні практично забули. А колись маргінали, на кшталт Олександра Проханова, чию газету «Завтра» читали як гумористичну взамін журналу «Корея», стали сьогодні оракулами?

— Все так само! Це — довга

тут не все однорідне. Але в нас багато справжніх людей. Вони допомагають АТО. Вони працюють на майбутнє країни. При цьому я чудово розумію, що Україні зараз дуже складно — дуже важкий перехідний період. Адже був надзвичайно хворобливий радянський період, час втрачених можливостей — пострадянський період. І зараз... Ви мене вибачте, але правильно, що, на мій погляд, в Україні все ж є деякі елементи «зовнішнього управління». Радянська, пострадянська хвороба настільки сильна і така запущена, що поодинокі з нею впоратися неможливо. Але при всьому цьому щодо України, на відміну від Росії, я — оптиміст. Головне, — що українському суспільству хребет не зламали. І я думаю, що країна зможе з усього цього вибратися.

— Ви з такою увагою, інтересом і симпатією ставитеся до України, що природно постає запитання — у вас є якісь українські корені?

— Звичайно, є. Бабуся за батьківською лінією була з чоловіком розкуркулена і вислана з України. Але, знаєте, я так не люблю займатися пошуками тієї чи іншої крові в собі або інших. Хіба справа в цьому, в тому, хто якого походження? Зрештою, все залежить від самої людини, від особистості. І мені особисто Україна дуже близька, а ставлення до неї — особливе.

Олег КУДРІН

Москва («Укрінформ»)

ВИГНАННЯ ШЛОСБЕРГА. ЯК У РОСІЇ МСТЯТЬ ЗА ПРАВДУ ПРО ВІЙНУ В УКРАЇНІ

Журналіст із Пскова Лев Шлосберг був одним із перших, хто оприлюднив інформацію про загибель десантників із його рідного міста у війні на Донбасі. Розслідування, що було оприлюднене у створеній Шлосбергом газеті «Псковская губерния», мало свої передбачувані наслідки: журналіст був жорстоко побитий. Зловмисників, звичайно, так і не знайшли.

Через рік колеги Шлосберга по Псковських обласних законодавчих зборах позбавили його депутатських повноважень. Рішення — абсолютно незаконне — було підготовлено депутатами від усіх чотирьох фракцій «шахраїв і злодіїв» — «Єдиною Росією», «Справедливою Росією», ЛДПР і комуністами. Кожна з цих партій — по суті, не партія, а злочинне співтовариство. Кожна підтримала анексію Криму і війну проти України. Кожна — банда корупціонерів, що яскраво продемонстрував арешт усієї верхівки «Єдиної Росії» в

Республіці Комі. І зрозуміло, що позиція Шлосберга — лідера місцевого відділення опозиційної партії «Яблуко» — не могла їм сподобатися.

Стверджують, що «останньою краплею» стала публікація у «Псковской губернии», яка розповідала про можливу причетність місцевого губернатора Олега Турчака до побиття відомого журналіста Олега Кашина. Московські ЗМІ чимало писали про цю гучну історію, а в Пскові вирішили її не помічати. Але я думаю, що «чорна мітка» Шлосбергу була вислана давно — і не у Пскові, а у Москві.

Полювання на нього почалося після оприлюднення фактів про жертви «гібридної війни» — адже ми пам'ятаємо, як наполегливо Путін хотів приховати участь росіян у ній. А потім був пошук приводу, який дозволив би — нехай і дуже сумнівно — позбавити Шлосберга депутатських повноважень. Бо на його прикладі влада переконалася, що в депутатському корпусі — навіть місцевому — не повинно

бути буквально жодної порядної людини. І звідусіль, де це можливо, їх виганяють. Навіть коли люди голосують за чесних людей, а не за негідників, що підтримують Путіна.

Варто нагадати, що вбитий автор доповіді про участь російських військових у підльї війні на Донбасі Борис Немцов теж був депутатом регіональних законодавчих зборів Ярославської області.

Віталій ПОРТНИКОВ, журналіст і політичний коментатор, оглядач Радіо «Свобода»

У РОСІЇ З'ЯВИВСЯ МЕМОРІАЛ НА ЧЕСТЬ «ЗАГИБЛОГО ГЕРОЯ НОВОРОСІЇ»

В Алтайському краї родичі та знайомі загиблого на сході України Івана Королькова, який воював на боці бойовиків, встановили меморіальну дошку у дворі його будинку в селі Озерки, передає «Русская служба Би-би-си».

Поруч були посаджені вісім дерев — за кількістю загиблих на сході України уродженців Алтаю.

Ініціатори меморіалу регіональної організації ветеранів Афганістану та інших локальних воєн називають його «першою в Росії пам'ятною дошкою на честь загиблого героя Новоросії».

Росія в березні 2014 року після введення військ анексувала український Крим і почала дестабілізувати обстановку на Донбасі. Росія постачає терористам «ДНР» і «ЛНР» озброєння і направляє на Донбас найманців і свої регулярні війська. З середини квітня 2014 року в Луганській і Донецькій областях триває антитерористична операція. За даними експертів ООН, за 15 місяців збройного конфлікту в Україні загинули майже 7 тисяч осіб, понад 17 тис. постраждали.

УНІАН

УКРАЇНА І РОСІЙСЬКА ІНТЕЛІГЕНТНА СОВІТЬ

Верховна Рада України визначила дату початку окупації Криму — 20 лютого 2014 року. Але очевидно, що це — початок завершальної стадії, її військова складова, а до цього була інформаційна, культурна, ідеологічна окупація з боку Росії. Коли в березні минулого року російська Дума рішучим «одобряємом» дозволила президентові Росії Володимирові Путіну використати Збройні сили на території України, то вже мали на увазі материкову частину країни — російські військові у Криму і без цього мали прописку. Слідом за членами Думи категорично висловилися за війну російські трудівники пера і мікрофона, схваливши своєю відозвою захоплення Криму: «Наша спільна історія і спільні корені, наша культура і її духовні витоки, наші фундаментальні цінності і мова об'єднали нас назавжди...».

Треба розуміти, що російські діячі культури, вживаючи слова «наші» і «назавжди», зверталися до кримськотатарського народу, корінного народу Криму, звідки починалася військова атака на Україну. Після окупації півострова щодо кримських татар почалися тотальні репресії, принизливі обшуки й ефебешні арешти. Росія приготувала кримчанам «внутрішню» виселення з їхньої багатотрагедійної Батьківщини. Але багатьох вигнали, заборонивши в'їзд до Криму. «Неслухняних» активістів знайшли убитими, інші безслідно зникли. Чому мовчить російська інтелігентна совість, яка підписалася за спільні корені і витоки? Російська інтелігентна совість переконана, що «наше» значить «моє», тобто російське.

Історики кажуть, що там, де починається українське питання, закінчується російський демократ. І російський інтелігент закінчується, додає — і не лише на порозі України, а й на кордоні будь-якої іншої країни.

Ми пам'ятаємо: як тільки Радянський Союз затіває зовнішній конфлікт, як тільки якась внутрішня кампанія з боротьби з безвідповідальними космополітами, Солженіцинами, Буковськими, які продалися, або українськими націоналістами — відразу спливали табунами «чесні і невідкупні патріоти» від місцевства, колгоспно-промислового раболіпства, які, як бісики з табакерки, таврували відщепенців і загніваючих імперіалістів.

Радянські письменники на чолі з Максимом Горьким оспівували в соціалістичному реалізмі підневільну працю ув'язнених на будівництві Біломорсько-Балтійського каналу ім. Сталіна. Що, Горький не розумів, що таке варварський сталінський режим з його каналом? Розумів. Але хотілося ситно жити і вождю світового пролетаріату в кітелі служити. Канал будувати не хотілося!

XIX століття. Польща пережила кілька розділів, частина її під управлінням російського царя. У Варшаві спалахнуло визвольне повстання, і російська армія кинулася на упокорення непокірних. Європейська інтелігенція обурюється, але російська — аплодує рідному загарбникові. «Коли вирішується доля Криму, діячі культури Росії не можуть бути байдужими спостерігачами з холодним серцем», — так сьогодні з гарячим серцем благословили війну з Україною нинішні російські інтелігенти. У такому ж дусі схвалювали захоплення Польщі два століття тому їхні духовні предки.

Казкар Олександр Пушкін готувався особисто примушувати до покори повсталі поляків. «Іх треба задушити» і, «якщо завариться загальна, європейська війна, то, право, буду шкодувати про своє одруження, хіба дружину візьму в тороки», — писав у листах зросійщений віршотворець. Нинішні російські діячі культури, які вважають захоплення Криму і війну на Донбасі спільною справою, слідом за своїм ватажком Путіним називають українців хохлами, украї, недолюдями штучної країни Україна. Пушкін вважав війну з народом Польщі сімейною, слов'янською справою, попутно, по-сімейному, обзиваючи поляків ляхами.

Вірші Пушкіна, у тому числі й «наклепник Росії», разом з патріотичним віршем Жуковського були негайно опубліковані під обкладинкою «На взяття Варшави». Публікацію особисто схвалив російський цар. Імператор прагнув зробити поета «ідеологом православ'я, самодержавства і великоросійського націоналізму». Однак Пушкін і сам вважав, що самостійне існування Польщі суперечить інтересам Росії. Вчора Грузія загрожувала існуванню Росії, сьогодні — незалежна Україна, а завтра — Азербайджан або Казахстан?

Коли Пушкін писав «про глибину сибірських руд» і декабристів, він здавався демократом. Але глибина польсько-російського конфлікту показала його справжнє, далеке від європейства, обличчя. Таке справжнє обличчя, а точніше оскал православ'я, самодержавства і великоросійського націоналізму представляють сьогодні говорухіні, михалкові, кобзони, газманові й інші валерії. Свого часу Пушкіну відповів Адам Міцкевич віршем «Російським друзям» (в іншому перекладі «Друзям-москалям»), в якому непрямо звинуватив Пушкіна в зраді волелюбних ідеалів. Як поет Пушкін не відповів. Однак просив у царя дозволу видавати політичний журнал. Мовляв, «озлоблена Європа нападає на Росію не зброєю, але шоденними скаженими наклепами... Нехай дозволять нам, російським письменникам, відбивати безсоромні й неосвічені нападки».

Все повторюється, але вже як фарс: цікаво спостерігати, як сьогодні геї російської естради відбиваються від ненависної їм «Гейропи». Бридко усвідомлювати, що в Росії після «На взяття Варшави» заскрипіли пера «На взяття Криму й України». Ось воно, споконвічно ординське...

Але були в Росії в усі часи справжні совісні люди. Взявський називав польську поезію Пушкіна «шинельною». Олександр Тургенев (не плутати з Іваном Тургеневим) писав братові Миколі: «Твій висновок про Пушкіна справедливий: у ньому точно є ще варварство». І сьогодні справжні російські майстри мистецтва вимагають від Путіна миру і стають на захист України. Ми чуємо братські голоси, як би не глушила їх оскажена бригада офіційних підспівувачів російського мракобісія.

За часів Радянського Союзу «вірменське» радіо запитувало: «Хто такий Леонід Брежнєв?». І саме відповідало: «Дрібний політичний діяч часів Алли Пугачової». Справді, схоже! Є сьогодні в Росії політичний діяч Володимир Путін і є співак Андрій Макаревич. І є все та ж Алла Пугачова. Відома співачка пережила Брежнєва, переживе і Путіна...

Володимир ЗЕМЛЯНИЙ, письменник, журналіст
(Оригінал матеріалу — на сайті «Крим.Реаліі»)

Міністерство закордонних справ Польщі висловило протест послу Росії у Варшаві Сергію Андрєву (на фото) з приводу його нещодавніх висловлювань у польських ЗМІ. Про це йдеться в офіційній заяві МЗС Польщі.

«Під час розмови висловлено рішучий протест у зв'язку з висловлюваннями посла в одній з телепрограм. У розмові звернено увагу, що висловлювання є неправдивими і суперечать позиції польських та російських істориків, зокрема тих, які працюють в рамках польсько-російської групи зі складних питань», — йдеться у заяві.

У польському зовнішньополітичному відомстві нагадали, що Верховна рада

МЗС ПОЛЬЩІ ВИСЛОВИЛО ПРОТЕСТ ПОСЛУ РОСІЇ

СРСР засудила пакт Молотова-Ріббентропа, а Держдума Росії ухвалила резолюцію у справі Катинського злочину. «Заяву посла сприймаємо як таку, що суперечить цим документам», — підкреслюється у заяві польського МЗС.

У документі також зазначається, що роль дипломата полягає у формуванні позитивного клімату і довіри для розвитку контактів з країною акредитації, а останні заяви посла суперечили цьому.

У заяві висловлюється сподівання, що чергові висловлювання посла РФ в Польщі «не будуть настільки суперечливими, як донині» і висуватимуться у конструктивній дії щодо розвитку польсько-російських відносин.

Нагадаємо, посол Росії в Польщі Сергій Андрєв минулої п'ятниці в ефірі телеканалу «TVN24» заявив, що польсько-російські відносини є найгіршими від 1945

року, і що це — провина не Росії, а польської сторони, яка «заморозила» політичні та культурні контакти.

Посол також поставив під сумнів роль Польщі у боротьбі з гітлерівською Німеччиною, заявивши, що частково Польща «була відповідальна за цю катастрофу, яка сталася у вересні (1939 року)». За словами російського дипломата, упродовж 30-х років XX століття Польща «неодноразово блокувала побудову коаліції проти гітлерівської Німеччини».

* * *

Посол Росії в Польщі Сергій Андрєв заявив, що його слова про роль Польщі у початку Другої світової війни неправильно зрозуміли, і шкодує, що не був занадто точний у висловлюваннях.

Про це він заявив журналістам після виходу з приміщення МЗС Польщі, куди він був викликаний для пояснень, повідомляє власний

кореспондент «Укрінформу».

«Я не мав наміру ображати польський народ. Я пояснював, що це була хибна інтерпретація (слів — ред.). Я не мав на увазі, що Польща є співвідповідальною за вибух Другої світової війни», — заявив Андрєв. Він пояснив, що мав на увазі: політика польського уряду в 30-х роках минулого століття призвела до катастрофи Польщі (напад Німеччини — ред.).

Андрєв висловив жаль з приводу того, що він не був занадто точний у висловлюваннях. Водночас Андрєв констатував, що не змінив своєї точки зору: польсько-російські відносини сьогодні є найгіршими з 1945 року. Він констатував, що Москва і Варшава мають різні погляди на спільну історію. Дипломат підкреслив: Росія очікує, що Польща змінить атмосферу, що вплине на відновлення контактів між країнами у різних сферах...

У РОСІЇ РОЗІГНАЛИ «МАРШ МИРУ»

За спробу провести «Марш миру» в центрі Москви затримано 11 осіб. Про це УНІАН повідомив один з організаторів акції Олексій Домніков.

«Формальним приводом для затримання стали аркушички з написом «Марш миру». Затримано всього 11 осіб, у тому числі О. Домніков, активісти Ірина Калмикова й Олександр Хатов. Затриманих двома автозаками доставили до відділку поліції. Там на Домнікова оформили протокол за «проведення публічного заходу без подачі повідомлення», на інших демонстрантів — протоколи за «порушення порядку проведення публічного заходу».

Водночас на Суворовській площі учасників маршу, де планувалося провести народне зібрання, чекали агресивно налаштовані прихильники політики влади РФ. Вони були одягнені у футболки з написом «Новоросія» і тримали плакати на підтримку Путіна і війни РФ на Донбасі. Цю групу поліція не чіпала.

* * *

У Петербурзі затримали двох: Олега Ільїна за те, що у нього на плечах був пов'язаний прапор України, а на голові синьо-жовта кепка з тризубом, Ганну Шестову — за спробу розгорнути плакат.

Всього, за даними сайту «Каспаров.ру», в петербурзькій акції взяли участь близько 2 тисяч осіб. До колони демонстрантів з синіми і жовтими кульками приєднувалися деякі перехожі, у тому числі іноземці, коли дізнавалися, яка тематика ходи.

Також у Петері демонстранти провели поодинокі пикети з плакатами «Ні — війні», «РФ — геть з України», «За анексію й агресію — вивувати до відповіді!», «Слава Україні! Героям слава!». Частина демонстрантів була одягнена у вишиванки.

Протестувальники також підтримали депутата з Псковщини Льва Шлосберга, який рік тому розпочав розслідування щодо загибелі російських десантників, таємно відправлених на війну в Україну, а потім таємно похованих.

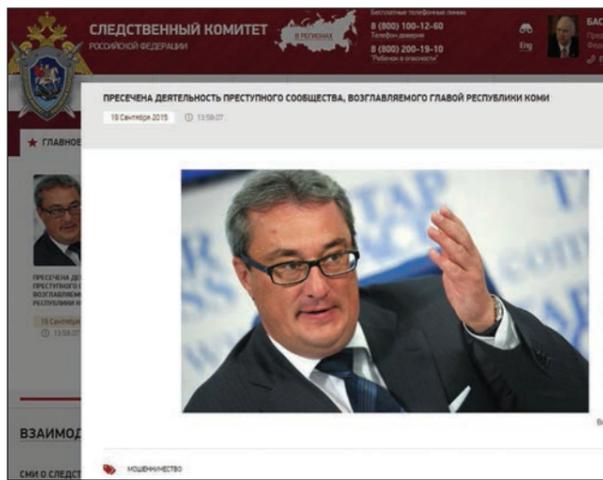

У РОСІЇ ЗАЯВИЛИ ПРО ВИКРИТТЯ ЗЛОЧИННОГО УГРУПОВАННЯ НА ЧОЛІ З ГОЛОВОЮ РЕСПУБЛІКИ КОМІ

У Росії Слідчий комітет повідомив, що спільно з Федеральною службою безпеки припинив діяльність організованого угруповання, яким керував чинний голова Республіки Комі і член центрального керівництва прокремлівської партії «Єдина Росія» В'ячеслав Гайзер (на фото), повідомило Радіо «Свобода».

Як вважає слідство, його дії були спрямовані на заволодіння державним майном. Як заявив речник Слідчого комітету Росії Володимир Маркін, порушена кримінальна справа щодо 19 керівників і учасників цього угруповання, які чинили свої злочинні шахрайства з 2006 року й донині.

За словами речника, це злочинне угруповання «відрізнялося масштабністю своєї діяльності», бо його злочинні дії мали «міжрегіональний і міжнародний характер». 48-річний В'ячеслав Гайзер очолює Республіку Комі з 2010 року, а перед тим із 2003 року був міністром фінансів цієї республіки. Він також є членом Вищої ради партії «Єдина Росія».

МІЖНАРОДНІ АНТИКОРУПЦІЙНИКИ ЗАЦІКАВИЛИСЬ ОБОРУДКАМИ ДОЧКИ ПУТІНА

Фото: Pawel Dudzik

Консорціум розслідувальних ініціатив Organized Crime and Corruption Reporting Project (OCCRP) опублікував матеріал про 28-річну Катерину Тихонову (Путіну), яка стала керівником проекту Московського держуніверси-

тету (МДУ) з бюджетом у 1,5 мільярда доларів. Про це повідомляє «hromadske.tv».

Екс-гімнастка, яка виступала у дисципліні акробатичний рок-н-рол, увійшла до академічної ради МДУ між квітнем 2014-го та січнем 2015-го, виявив OCCRP. У травні підконтрольний їй фонд «Іннопрактика» почав розробляти концепт Науково-технологічного парку університету.

Фонд за короткий період існування знайшов впливових спонсорів, в основному керівників потужних держкорпорацій «Роснефть», «Газпром» та «Росатом», які управ-

ляються друзями Володимира Путіна. У цих же компанії «Іннопрактика» регулярно виграє тендери на чималі суми — як-от, на 1,4 мільйон доларів у «Роснефти» у 2015-му.

Тихонову російські ЗМІ вважають дочкою президента Володимира Путіна, з посиленням на неназвані джерела це підтверджували «Reuters» та «Bloomberg». Катерина Володимирівна не відповіла на запит OCCRP щодо інтерв'ю, а також взагалі не спілкується з пресою з січня 2015-го, коли «РБК» опублікувало розслідування про роботу її фонду.

OCCRP зіткнулась із труднощами й при визначенні її наукового статусу. Усі її статті написані у співавторстві із видатними науковцями. Формально вона значиться кандидатом фізико-математичних наук, проте OCCRP не знайшло її роботи у базі дисертацій Російської державної бібліотеки, що містить усі захищені кандидатські.

«Тихонова швидко злетіла від статусу невідомої до одного з найвпливовіших науковців країни. Дуже мало наразі відомо про її наукові досягнення», — йдеться у матеріалі.

ЗАВТРА МИНАЄ 5 РОКІВ З ДНЯ СМЕРТІ В. С. РОЙК

«ВІРА РОЙК ВИШИВАЛА УКРАЇНУ...»

16 вересня 2015 року в Мелітопольському краєзнавчому музеї в рамках пересувної виставки «Віра Ройк та її учні» відкрилась виставка творчих робіт Героя України Віри Сергіївни Ройк (25.04.1911 р. – 03.10.2010 р.).

Виставку відкрили наукові співробітники музею Тетяна Шевченко-Чепелева та Зарема Ібрагімова. З їхніх розповідей та з виставкових стендів присутні довідалися, якою незвичайною людиною була кримчанка з глибинним полтавським корінням Віра Сергіївна Ройк. Вона — заслужена майстриня народної творчості України (1967), заслужений художник Автономної Республіки Крим (1999), член Співки художників СРСР, член Національної спілки художників України, почесний член Товариства вчених Криму, Товариства «Прогрес» ім. Т. Г. Шевченка. Лауреат Премії АРК, лауреат Асоціації національних товариств та громад народів Криму і Кримського фонду культури, лауреат премії В. Г. Короленка, Опанаса Сластьона, Почесний громадянин міст Кобеляки, Лубни, Сімферополь. Майстриня нагороджена золотими медалями престижних республіканських виставок декоративно-прикладного мистецтва в Києві (1967–1972 рр.), медалями «За доблесну працю» (1970 р.) та «Будівничий України» (2001 р.), Почесним знаком II Міжнародного фестивалю мистецтв у Гереджі (Ізмір, Туреччина, 2002 р.), Міжнародним орденом

Миколи Чудотворця I ст. «За примноження добра на землі» (2003 р.), котрий внесено до Женевського реєстру найпрестижніших нагород світу, багатьма дипломами, почесними грамотами та відзнаками. Її ім'я вибито на стелі в італійському місті Бари, де покояться мощі Миколи Чудотворця.

Народилася Віра Сергіївна в м. Лубни. З полтавської землі ще з дитинства увібрала енергію, силу й оптимізм, які зберігала все життя. Трудову діяльність розпочала у 1930 році. Її дві роботи вперше експонувались на всесоюзній виставці в 1936 р. у Москві. Втративши в роки війни (1941–1945 рр.) здоров'я, ставши інвалідом, вона не скорилася долі, освоїла мистецтво вишивання лівою рукою. Віра Сергіївна оволоділа 300 видами вишивальної техніки, серед яких перевагу надавала рідним полтавським «рушниковим швам» у техніці вільного малюнка. І розквітали на полотні фантастичні квіти і чарівні візерунки, червоні півники, сонце — радість життя і святкові весільні мотиви. Майстриня створено близько 2800 робіт. Майстерність вищого гатунку — рушник «МИР» — прикрашав експозицію виставки «10 років незалежності України», яка відбулася у Москві в Українському центрі культури на Старому Арбаті у 2001 році. Десятки робіт майстрині зберігаються в музеях України, зарубіжжя та приватних колекціях України і за кордоном. 295 загальних художніх та 148 пер-

сональних виставок — такий творчий доробок Віри Сергіївни. Публікації у понад 900 виданнях і, як своєрідний підсумок, вихід друком книги В. Ройк «Мелодії на полотні. Спогади. Вишивки. Відгуки», 2003 р. Володіючи рідкісними організаторськими здібностями, талантом педагога і майстерністю художника, Віра Сергіївна створила в Криму (мешкала з 1952 року) справжню школу української народної вишивки і підготувала 800 майстрів прикладного мистецтва.

У 2007 році за підтримки Президента України В. Ющенко, в рамках Всеукраїнського туру «Український рушничок», в 96 (!) років Віра Ройк у Мелітопольському краєзнавчому музеї відкрила 109-ту персональну виставку, де експонувалась вишивка регіонів України. В 2012–2013 рр. син Віри Сергіївни передав до фондів нашого музею два рушники, набір серветок, друковані видання, листівки, 4 наперстки. Напередодні Дня Соборності Укра-

їни, 15 січня 2013 р., в одному з експозиційних залів було відкрито виставку пам'яті Віри Ройк. Серед присутніх гостей був син В. С. Ройк — Вадим. Пересувну виставку «Віра Ройк та її учні» (листопад 2013 — серпень 2015 рр.) вже бачили мешканці міст Волинської та Рівненської областей, Вінниці, Кіровограда, Полтави. «Віра Ройк вишивала Україну» — таку назву має виставка, яка почала роботу в Мелітопольському краєзнавчому музеї, — на полотні вишиті мотиви Полтавщини, Львівщини, Гуцульщини, Тернопільщини, Буковини, Чернігівщини, Київщини, Черкащини та інших регіонів України.

Тематика її робіт різноманітна, так само як і їхнє прикладне значення, техніка виконання, орнаментальні мотиви. Сюжети для своїх творів В. С. Ройк брала з навколишньої дійсності, з життя. Вишивкам майстрині притаманні лаконізм у кольорі, чіткість малюнка, строгість у виборі матеріалу, емоційна виразність, бездоганна техніка виконання.

Серед творчих робіт Віри Сергіївни на виставці експонуються роботи її учнів: онуки Аліни Воронової, правнучки Юлії Абрамової, Євдокії Шехо, Світлани Лавренко, Євгенії Жукової, Галини Дмитрієвої. Фонди Мелітопольського музею представили роботи, документи, друковані видання, які подарувала родина сина майстрині.

Лейла ІБРАГІМОВА,
директор музею

АНОНС! 6 жовтня у Сімферополі в АРеспубліканській бібліотеці імені Івана Франка відбудеться вечір пам'яті Віри Ройк — до 5-річчя з дня смерті Майстрині. Поч. о 14-й годині.

У Києві відбувся 16-й Мегамарш у вишиванках. Близько тисячі учасників у традиційному національному вбранні пройшлися центральними вулицями столиці від Золотих воріт до Поштової площі.

Учасники маршу співали народних пісень та перекувалися: «Слава Україні! Героям Слава!». На чолі колони йшли молоді дівчата та хлопці з національним прапором у руках.

Мегамарш завершився на Поштової площі, де проходили майстер-класи та збір допомоги для бійців АТО.

МЕГАМАРШ У ВИШИВАНКАХ

Заради такого патріотичного заходу погода у суботу 26 вересня розщедрилася на погожий і сонячний день. А кілька сотень маленьких і дорослих жителів міста, нарядившись у святкові вишивані сорочки, прийшли на Дерибасівську, щоб разом, однією дружною колоною пройти центральними вулицями. У руках вони тримали українські прапори, а під час ходи скандували: «Україна понад усе!», «Якщо любиш рідний край, — вишиванку одягай», «Одна, єдина собор-

на Україна», «Слава Україні!», «Героям Слава!».

Пройшовши біля оперного театру, учасники зробили зупинку на Думській площі. Там вони разом проспівали оригінальну україномовну музичну композицію на пісню свого улюбленого земляка Леоніда Утьосова «Біля Чорного моря». Тут же один із учасників урочистості, скориставшись слушним моментом, зробив пропозицію руки і серця своїй дівчині, на що вона відповіла згодою.

Фінішувала хода на При-

морському бульварі біля Воронцовської колони, поруч з якою було влаштовано благодійний ярмарок. Урочистим фіналом нинішнього мегамаршу стало відкриття стіни на честь загиблого музиканта Андрія Кузьменка, більш відомого під псевдонімом Скрябін. Автори стіни — не професійні художники, а хлопці, які дуже поважають і люблять Андрія: Володимир Миронов та Олег Доронін, а допомагали створити цю красу Ганна та Наталя Михайленко. У концерті, який відбувся

тут просто неба, прозвучали пісні цього співака, зокрема у виконанні гурту «Скрябін», який саме приїхав для виступу у філармонії.

В урочистому відкритті стіни взяв участь батько виконавця Віктор Кузьмич Кузьменко. «Коли я довідався, що в Одесі відбудеться такий захід, то просто не міг не приїхати сюди. Я хотів побачити обличчя людей, які зібрався тут для того, щоб вшанувати пам'ять Андрія. Він завжди був хорошим сином, у школі старався добре вчитися, займався спортом і музикою, а ми раділи з

того, що наш син всебічно розвивається і всіляко сприяв цьому. 2 лютого трапилося горе — нашого Андрія не стало, та ми не хочемо миритися з цим. Він був, є і буде, допоки стільки людей пам'ятають його і звучать його пісні», — сказав Віктор Кузьмич.

Як і планували організатори мегамаршу у вишиванках, захід виправдав їхні сподівання. А його головною метою було патріотичне виховання молоді, пропаганда народних традицій і національного одягу.

Сергій ГОРИЦВІТ

РОНДЕЛІ РІДНОГО КРАЮ

Нова збірка кримської україномовної поетеси, члена НСПУ Катерини Степчин (Гнесь) «Відлуння часу» привертає увагу не лише тематичним багатством, а й різноманітним поетичним форм відображення життя. В ній повноправний персонаж — час від минувшини до сьогодення. В ньому, як у дзвонах, відлунюють події, образи, люди з їхніми думками та почуттями. І все це постає зримо, як на кінострічці.

Слід завважити, що ця збірка не просто продовження тих творчих підходів, які намітилися в попередніх збірках «Добривдень, діти!» (2003), «Вклоняюсь слову» (2007), «Пісне, лети!» (2009). У ній в своєрідних образах представлені історія і сучасність, радість і печаль, особисте ставлення до найкращих подій і явищ. І про все вона говорить щиро, як і належить справжньому поетові. Ліризм, афористичність, філософське осмислення всього, про що пише.

Щоб переконатися в цьому, давайте «пройдемося» сторінками «Відлуння часу». У своїй поетичній передмові Катерина Степчин визначила своє кредо: «Стаю на повний зріст під знамено Шевченка. Щоб не хилитися, маю опору: Біблію — Кобзар». Вона, як і наш український геній, вірить у могутню, нездоланну і невгамовну силу поетичного слова. І говорить: «Вклоняюсь Слову, бо воно — Початок.

Вклоняюсь Слову, бо воно — й Кінець.

...Вклоняюсь Слову, бо воно — зернина Моєї мови — парость крізь пільму. А з мови починається Україна — Тож трічі вклоняюся йому!»

Це закономірно, бо в рідній мові, яку ми всотуємо з молоком матері, повною мірою розкривається талант поета. Тільки мовою свого народу можна відобразити все, чим

живе народ. Як нагадування про це авторка афористично наголосувала: «Світ український є навколо вас, поети. І головне тепер — щоб ви в ньому були!». Себе вона бачить у гущині народу, без нього вона не мислить своє існування. І пише: «Я дякую вам, люди, що живу, Радію завдяки вам, через вас я плачу, Що сон життя проходить наяву, Що душу маю загартовану й теплячу.

Я дякую вам, люди, що люблю, Що серед вас є ті, які любові гідні, І щирості, й захоплення, й жалю, Що не чужі мені, хоча і не всі рідні».

Ясна річ, маючи такі переконання, поетеса не може не писати про рідний край, де народилася й виросла (у селі Бесідки Славутського району на Хмельниччині), а також про Крим, який за десять років, починаючи з 1984 року після закінчення філфаку Львівського державного університету, став рідним, де 26 літ працювала учителем української мови і літератури в Семисотській загальноосвітній школі. За цей час Крим став для неї другою батьківщиною. І ці два краї, дорогі її серцю, стоголосо звучать у її творчості.

Так, у циклі автобіографічних віршів «Пісня юних літ живе в мені» поетеса то в одному, то в іншому місці майстерно змальовує мальовничу Славутське Полісся, де живуть і понині її земляки-грекочії, — це села Колом'є, Губельці, Хоровець, Крупець, Ганнопіль тощо. І називає все це «Атлантидою поліською — в хлібах закосичений край». Про своє село Бесідки вона склала пісню, і в ній є такі крилаті слова: «А в Бесідках чекає нас віддано батьківська хата. Тут рідне коріння ховають далекі віки». І далі додає з сумом: «А тепер час спинив тут години свої.

І затихли пісні, що колись так дзвеніли.

Бо роз'їхались ми, хто куди, у світи. Та вертаємося на священні могили, До своєї землі, як птахи, я і ти».

Варто зазначити, що любов до рідного краю в її віршах чергується й з іншими почуттями — болю і тривоги за долю людей. У вірші «На буряхах» вона з гіркотою пригадує:

«Напівсвідомо, одержимо, наче під наркозом,

До півночі в полях востузились голосні кріпаки.

Скоцюрбленими пальцями від раннього осіннього морозу

Потріскані зморнілі руки для країни рятували буряки.

...Та хто їх бачив, ті чорні зазублені руки,

Які на сапках і лопатах піднімали в космос кораблі?»

З не меншим переживанням вона описує працю сільської інтелігенції, вчителів. І причину багатьох негараздів народу бачить у нещирості, сірості, безвідповідальності, зажерливості влади. Ці гідкі явища були, на жаль, майже завжди. Корупція нищила і нищить державу, призводить до деградації народ, перетворює робітників і селян у рабів. І поки що краю тому не видно. Катерина Степчин з невимовним болем пише про це у вірші «Сірість»:

«Безбарвна сірість з душою паперовою, блідою,

З незрячим поглядом, з манерами крота.

...У цьому храмі демагогії і псевдочесті

Вона засіла на престолі псевдовисоти.

...Та почувается безбарвністю та щоденно у безпеці,

Бо заховалася надійно від очей людських

За тисячами тек з паперами, неначе у фортеці,

І все її життя захищене у них».

Та все ж, незважаючи на всю ту сірість,

поетеса прагне словом створити світ доброти. У вірші «Гімн доброти» є такі рядки: «Совісті померклій накажу: «Воскресни!»

Теплотою серця розірею кров.

Я з вершин безсмертя звеличую чесність,

Відданість і вірність, доброту й любов».

З не меншою любов'ю Катерина Степчин змальовує й Крим, зокрема, у циклі «У джазі Азовського моря». У вірші «Східний Крим» говорить: «Живуть стеновики тут, загартовані вітрами,

З печаттю сонця на засмаженім лиці».

А свої зріднілі Семисотці вона присвятила пісню з такою ж назвою. Проникливо бринять її слова: «Хлібороби тут живуть — орють, сіють, полють, жнуть... На землі своїй одвічний завжди шастя ждуть». Багатством барв наповнені пісні «Феодосія», «Мисове», вірші «Село Батальне», «Тепле море Азов», «Хайтарма». І особливо цикл «Кримські ронделі».

Читаєш її ронделі — і постає величний, неповторний Східний Крим: «Чебрець-полінові далі по янтарно-сонячній спіралі в небо підня-

лись», «Дзвенить колосся міддю літа», «З морським неспокоєм навперегін У сонячно-спекотному дозвіллі Біжать в степу пшеничні хвилі», «Обдаровує радістю душу сповна Кримських троянд краса неземна»...

Зізнаючись у найвищих почуттях до рідної землі, Катерина Степчин у багатьох своїх віршах говорить як поет-громадянин. Гнівом і осудом звучать її строфи про носіїв брехні, несправедливості, корупції, зневаги до простого люду. Надто помітно це в акровіршах, присвячених Тарасу Шевченку. Наприклад: «Це нові і старі підпанки-глітаї, Юрба підслесливих, підступних і крикливих, Живуть у розкошах в занедбанім краю». Як не погодитися з афоризмом у акровірші «Пророцтво «Послання...»: «Живі тоді вкраїнці, коли живі їх мова і культура».

Можна б наводити безліч прикладів з творчого доробку Катерини Степчин. І всі вони свідчать про те, що на кримській землі сформувалася поетеса, яка, «вклоняючись Слову», вміє передавати неповторні краси рідного краю, надії та сподівання людей. Сьогодні це так важливо.

Віктор СТУС,
член Національної спілки письменників України, заслужений журналіст України та АРК

2013 рік. Пісенний конкурс «Кримської світлиці» — «Небо — вище там, де ми!». Катерина Степчин (на фото) виконала на конкурсі дві власні (і слова, і музика!) пісні «Ковила» і «Посвята Феодосії». А ще пані Катерина присвятила «Світличному» конкурсу ось такі рядки:

Над Донузлавом пісня українська забриніла
І полетіла понад Євпаторію в даль!
А пісня наша — це краса, натхнення, сила,
Душа народу — чиста, мов кристаль.
Тож не даремно об'єднав нас фестиваль!
І щоб душа широко розпростерла крила —
Над Донузлавом пісня українська забриніла!

2003 рік. Кримські «співаючі» учительки Катерина Степчин (крайня праворуч), Тетяна Ковальова і Наталя Мухіна з гітарами, виграними в організованому «Кримсько-коу світлицю» пісенному конкурсі «Львівська струна — на кримський лад!». Також на фото кримськотатарський і український поети Юнус Кандимов і Данило Кононенко, яких з нами вже нема...

Катерина МУСІЄНКО

ОСІННІЙ НАСТРІЙ

Тремтить срібляста лавутина в осіннім плетиві журби. Вже згасла мальва біля тину, не чути шелесту верби. Під кленом — золотистий килим шовками стелиться до ніг. І білим птахом легкокрилим кружляє з айстри ніжний сніг.

Осінь лагідна, осінь красива — вбрана в золото й неба синь — тихо-тихо людей просила не топтати її краси. Зупинися ж на мить, людино,

про турботи земні забудь... Догорає вогонь. Пахне димом. Люди листя сухе гребуть. І не чуять того прохання. Дим у небо несе красу. Тане тихе чиєсь зітхання. А навколо — печаль і сум.

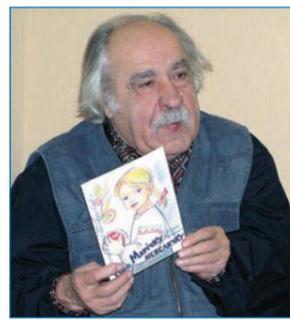
Із гіркої німої розлуки серце виткало болу рубці. Порятунком від давньої муки — душі разом, рука — у руці. Знов холодний розхристаний вечір, вітру гнів і безвиході щем... Сивий сум обіймає за плечі, і самотність сльозою пече.

Мовою пісні, голосом звуку, настроєм днів і ночей — у несумісність... В дивну розлуку слів, наших душ і очей. м. Київ

ВІРШІ НАШОГО ДИТИНСТВА

Микола ПЕТРЕНКО

Один з найстаріших сучасних українських письменників. Народився 6 листопада 1925 року в містечку Лохвиця в сім'ї робітника. Саме на вулиці, де і понині височіє пам'ятник Г. Сковороді. Тож під незримим покровом великого земляка вирушив у життєву, а відтак і творчу дорогу. Пережив Голодомор

і відразу за ним — війну, окупацію, німецьку і радянську каторги. За участь у підпільній групі гітлерівці заарештували хлопця і кинули разом із сестрою Настею в концтабір Бухенвальд. Сестра там і загинула. А потім були фільтраційні і трудові радянські табори. Автор ста книг — поезія, проза, п'єси, пісні, твори для дітей. Спостерігаючи за життям малечі, він записує їхні кумедні вислови, цікаві випадки з їхньої поведінки, а далі й сам заходиться писати для них вірші, загадки, оповідки...

Лауреат кільканадцятьох літературних премій, українських і міжнародних. Живе у Львові.

Василь ЛАТАНСЬКИЙ
с. Пруди в Криму

ЗАГАДКИ

ВУСАТА СІМЕЙКА

Викохав наш батько вуса — На півметра в боки в'ються! Випливає з-під коряги — Скільки шику та поваги! А за ним його хлоп'ята — Ціла гвардія вусата! Крутять вуса залюбки Наші діти-малюки! Батько глянє, вуса смикне, Задоволено хахикне: — От герої в нашій хаті — Всі ж бо змалечку вусаті!

(Сови)

СПЛЮХИ

Просянціло небо скраю: Сходить сонце із-за гаю. Час би всім птахам вставати, А ось ці — лягають спати. Сплять спокійно аж до ночі, А вночі літять очочі!

(Сови)

ЙШОВ КОВАЛЬ ІЗ БАЗАРУ

Йшов коваль із базару, Ніс коробочку жару.

Йти далеко додому, Страшно в полі самому. Ще якраз на ту пору Сіло й сонце за гору. Стало в полі темніти. Щоб ще вовка не стріти! Йшов коваль і крутився, За стовпець зачепився. Впав на груддя: «Ой, гину!» Та й випустив коробчину. І в ту ж мить з коробчини Розлетілись жарини. І усі до останку Висли в небі до ранку... (Місяць і зорі)

СРІБНИЙ МІСТ

Щоб не їхати в об'їзд — Богатир буде міст. Міст на славу, на хвалу Через пінисту Сулу! — Можна їхати, козакі! — Сурмиць вітер з-за ріки. Та зима майнула вскач — Стало сонце, мов калач. Так, на щастя, припекло, Що моста — як не було! Богатир з досади втік: — Повернуся через рік! (Мороз)

У ЯЛТІ ПРОВЕЛИ ФЕСТИВАЛЬ КОБЗАРСЬКОГО МИСТЕЦТВА

У Ялті відбувся III Відкритий фестиваль-конкурс кобзарського мистецтва імені Олексія Нирка. Організатором заходу виступив «Благодійний фонд розвитку мистецтва імені Василя Соколика».

Як повідомляє кореспондент «Крим.Реалі», в рамках фестивалю в Будинку-музеї Лесі Українки відбувся вечір пам'яті заслуженого працівника культури України – Олексія Нирка, кобзарська діяльність якого багата художніми і культурними досягненнями: від створення колективів бандуристів до відродження кобзарства на Південному березі Криму і на Кубані.

Дочка заслуженого українця, Оксана Нирко, представила його книгу про кобзарське мистецтво Криму та Кубані.

Олексій Нирко протягом усього життя збирав по крихтах матеріал, який уже практично зникає, але завдяки дослідженням майстра зберігся для нащадків. Також у своїх численних поїздках Кубанню й Україною Олексій Нирко знаходив і купував за власні кошти старовинні інструменти, які привозив до Ялти для того, щоб на них грали його учні в музичній школі і студенти Ялтинського педагогічного училища.

На базі Ялтинської музичної школи імені Спендіарова відбувся конкурс колективів і солістів, які прибули на фестиваль. Конкурс перебігав у трьох вікових категоріях. Голова журі конкурсу – професор, народний артист України, заслужений діяч мистецтв України і Криму Олексій Гуляницький.

За підсумками конкурсу відібрали кращі номери для гала-концерту, який відбувся в Ялтинському центрі культури. Всім викладачам, які підготували конкурсанти, вручили дипломи і барвисті афіші з фотографіями учасників.

«ХОЧЕТЬСЯ ЗРОБИТИ СВІТ ЯСКРАВИШИМ»

«Це – кримськотатарська кераміка ручної роботи. Її робить моя мама – Марина Курукчи – одна з кращих майстрів. Ми приїхали з Криму рік тому і відновлюємо кримськотатарську культуру». Так на одному з українських фестивалів 14-річний Амір ознайомлює гостей із розписними виробами.

Марина Курукчи – художник-кераміст. Її роботи можна зустріти на виставках і фестивалях, де вона в кримськотатарському костюмі розповідає про орнамент і ознайомлює відвідувачів із гончарним кругом.

Після анексії півострова родина Курукчи оселилась під Києвом. Тут вони поступово налагоджують побут: облаштовують майстерню, додають національні елементи в будинок.

Для «Крим.Реалі» Марина розповіла про особливості роботи кераміста і про те, як кримськотатарська культура приживається на материку.

Про роботу кераміста
Ми всією родиною займаємось керамікою. Чоловік глину готує – я викручую, потім чоловік лощить – я розписую, мама займається виготовленням іграшки кримськотатарської народної. Старший син продає – він дуже добре знає орнамент, молодший теж іноді підключається – він робить гудзички.

Весь наш робочий день підпорядкований глині. Вона сама диктує ритми. Якщо я зробила один етап роботи, маю робити інший, інакше все це піде у брак. Якщо я вранці викручую виріб, то за певну кількість часу маю його робити далі: приклеювати ручки, вирізати денце. Іноді можна і ніч не спати. Прогавиш момент – не вийде виріб.

Про орнамент
Вивчаючи орнамент будь-якого народу, дуже легко зрозуміти образ його думки. Орнамент – це такий збірний образ. У ньому зібрано все, що має найбільший сенс для народу. Кримськотатарський орнамент ділиться на дві схеми: родове дерево – це найголовніше, і егрідал – гнучка гілка – це жіночі знаки. Звідси можна зробити висновок, що найголовніше в народі, найважливіше – рід, родина, продовження роду.

Цікавий також він тим, що в ньому немає оберегів, тут

увесь орнамент спрямований на майбутнє. По суті, за допомогою орнаменту ти можеш трішечки вплинути на майбутнє своє. Можливо, це якась магія.

Про переїзд із Криму
Морально переїхати було дуже складно, але там існувати було ще складніше. Мені як художнику дивитись на те, що там відбувалось у той час (під час анексії Криму – «КР»), було просто неможливо. Має бути інша атмосфера.

Художник взагалі має бути поза політикою. Художник має займатись питаннями мистецтва, культури, зберігати традиції, показувати, вчити чомусь.

«Роботи стали яскравішими»
Я намагаюсь не впускати негатив. Ці вироби неможливо зробити з поганими почуттями. Якщо ти сідаєш за гончарний круг і ти хвилюєшся або переживаєш, – у тебе просто нічого не вийде. Мої роботи – вони всі з гарними почуттями зроблені.

Я не роблю сувеніри. У мене весь посуд – для повсякденного користування. Я люблю, коли люди користуються ним і радіють, це таке спілкування щоденне: ви берете в руки річ – і відчуваєте її енергетику.

Роботи стали яскравішими, мабуть. Тому що хочеться зробити світ яскравішим, приємнішим. Хочеться, щоб люди не лише в негативі жили, а й якась була віддушнина. Людина взяла в руки – і

забула про все. Може, це якась і змінює світ.

Ми не змінилися. Ми відкриті до іншої культури, але намагаємось зберегти і те, з чим ми приїхали. Нам приємно показувати те, що ми знаємо, те, що ми вміємо, те, чим ми відрізняємось. Це об'єднує, коли люди дізнаються одне одного краще.

Це неправильно, насправді, коли кримськотатарські майстри роблять свої вироби тут. Це добре, коли ти привозиш, показуєш і чекаєш людей у гості на своїй землі. Але це – краще з двох зол.

На кожному фестивалі, коли продаю свою кераміку, я розмовляю з людьми і розповідаю їм про орнамент – уже така начебто дрібниця дає якусь інформацію про народ. Думаю, якщо кожен щось робитиме, може, і життя зміниться.

Ірина КІАЧЕК

У Львові висміяли діяльність народних артисток України Ані Лорак, Таїсії Повалій та Ірини Білик. На площі перед театром опери та балету імені С. Крушельницької активісти посадили в клітку трьох курей з портретами співачок на шії. На клітку причепили напис: «Ми – не куріци, не птціци, ми – народніє пєвціци». В мегафон просили звернути увагу на народних артисток, які зганьбили свої звання, виступаючи на російських сценах.

Акцію організували представники Економічного бойкотного руху, Галицької фортеці і Волонтерського полку. З собою принесли плакати «Геть

«МИ – НЕ КУРИЦИ, НЕ ПТЦИЦИ, МИ – НАРОДНІЄ ПЄВЦІЦИ!»
БІЛІК, ПОВАЛІЙ ТА ЛОРАК ПРИРІВНЯЛИ ДО КУРЕЙ У ЛЬВОВІ

коларантів з Української сцени!». Протест провели біля Оперного театру, бо саме сюди свого часу запрошували Ані Лорак. «Акція спрямована на те, щоб взагалі скасувати звання «народний артист України», яке було дискредитоване такими курками, як Лорак, Повалій і Білик. Поки такі звання мають Кобзон, Кіркоров, то це – ганьба», – заявив організатор Економічного бойкотного руху Олег Радик. «Я знала, що вони виступають у Росії. Хоча взагалі не слухаю цих артисток, бо вони мені не цікаві. Курочок трохи шкода – стільки народу, вони перелякались. Але акцію підтримую, бо це покаже всім, як ті співачки ставляться до того, що відбувається на сході України. Я теж за те, щоб позбавити їх цього звання. Бачите – навіть кури постійно намагаються зняти з себе медальйони з портретами цих півуній», – каже світловолоса дівчина в чорних окулярах, яка зупинилася, щоб подивитися на дійство.

Птахи, які були головними героями шоу, були нагодовані, вистава тривала недовго, після чого пернатих забрали до затишку рідного курятника. Під час проведення акції жодна курка не постраждала.

Ярослав ТИМЧИШИН

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ! Оскільки жодних офіційних наказів або розпоряджень, що стосуються зміни формату випуску «Кримської світлиці», з моменту окупації Криму ми не отримували (а згідно з українським законодавством, такі рішення узгоджено приймаються лише співзасновниками засобу масової інформації або судом), продовжуємо готувати до друку щотижневі номери газети і направляти їх до київської друкарні. Як і раніше, починаючи з 2002 року, на редакційному сайті щоп'ятниці публікується електронна версія тижневика, зокрема у pdf-форматі. Розміщену нижче інформацію про умови передплати «Кримської світлиці» та інших культурологічних видань продовжуємо публікувати як нагадування «борцям» за інформаційний простір України про їхні держслужбові зобов'язання перед читачами і державою. Редакція «КС»

ОФОРМИТИ ПЕРЕДПЛАТУ на всеукраїнську загальнополітичну і літературно-художню газету «Кримська світлиця» та інші культурологічні видання ДП «Національне газетно-журнальне видавництво» (газету «Культура і життя», журнали «Українська культура», «Український театр», «Театрально-концертний Київ», «Музика», «Пам'ятки України: історія та культура») можна в будь-якому поштовому відділенні зв'язку України. У країнах далекого зарубіжжя оформити передплату на ці видання можна через сайт www.presa.ua на сторінці «Передплата On-Line». Передплатити та придбати окремі примірники видань в електронній версії можна за адресою – <http://presspoint.ua/>. Така послуга доступна в будь-якій країні світу. Довідки за тел.: (044) 498-23-64; e-mail: nvu.kultura@gmail.com

